

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI
ESKİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

18. YÜZYIL ŞAİRLERİNDEN HİFZÎ'NİN RUBÂÎ VE KİTALARI
(Metin-Tahlil)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HÜLYA ERDOĞAN

İSTANBUL, 2023

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI
ESKİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

18. YÜZYIL ŞAİRLERİNDEN HİFZÎ'NİN RUBÂÎ VE KİTALARI
(Metin-Tahlil)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HÜLYA ERDOĞAN

Danışman: Doç. Dr. ÜMRAN AY SAY

İSTANBUL, 2023

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	I
ÖNSÖZ	II
ÖZET.....	III
ABSTRACT	IV
ÇEVİRİYAZI TABLOSU	V
KISALTMALAR VE İŞARETLER	VI
GİRİŞ: 18. YÜZYILDAKİ EDEBÎ ORTAM.....	1
1. BÖLÜM: HIFZÎ’NİN HAYATI, ESERLERİ VE EDEBÎ KİŞİLİĞİ	3
1.1. HAYATI.....	7
1.2. ESERLERİ.....	9
1.3. EDEBÎ KİŞİLİĞİ.....	11
2. BÖLÜM: HIFZÎ MECMÛASI: İNCELEME.....	14
2.1. ŞİİRLERİN DİL ÖZELLİĞİ	14
2.2. ŞİİRLERİN NAZIM ŞEKLİ VE VEZİN TABLOSU.....	17
3. BÖLÜM: HIFZÎ MECMÛASI: METİN	20
3.1. NÜSHA TAVSİFİ	20
3.2. METİN KURULUŞUNDA İZLENEN YÖNTEM	22
3.3. TRANSKRİPSİYONLU METİN.....	25
SONUÇ	100
KAYNAKÇA	101
ÖZGEÇMİŞ	103
EL YAZMASI METİN	104

ÖNSÖZ

Mecmualar bir veya birden fazla yazar ya da şairin ürünlerinin toplandığı eserlerdir. Derlenen ürünler manzum biçimde yazılmış ise bu türe şiir mecmuaları denir. Şiir mecmuaları derleyeni belli olan ve olmayan olmak üzere iki şekilde karşımıza çıkmaktadır. Mecmuanın içerisindeki nazım şekillerinin yoğunluğuna göre değişik isimler almaktadır. Örneğin mecmûa-ı gazeliyât, mecmûa-ı rubâiyyât vb. gibi. Üzerinde çalışılan tez de Hıfzî isimli 18. yy. şairinin rubâî ve kıtalarından meydana gelen bir şiir mecmuasıdır. Şiirlerin çoğunluğunda tasavvufî ile ilgili konular yer almaktadır.

Çalışmamız girişle birlikte toplam dört bölümden meydana gelmektedir. Giriş bölümünde 18.yy.daki edebî ortam hakkında bilgi verilmiştir. Bu yüzyıldaki siyasi, sosyal, kültürel gelişmeler, şiir ve şaire bakış gibi konular üzerinde durulmuştur.

Birinci bölüm, Hıfzî'nin hayatı, eserleri ve edebî kişiliğine ayrılmıştır. Bu bölümde Klasik Türk edebiyatındaki Hıfzî mahlaslı şairler hakkında bilgi verildikten sonra bunlar arasında çalıştığımız şairin hangisi olabileceği üzerinde durulmuş daha sonra Hıfzî'nin hayatı, edebî kişiliği ve eserlerine geçilmiştir. Üzerinde çalışılan eserden de beyit örnekleri verilerek edebiyat tarihine onun hayatı hakkında yeni bilgiler eklenmiştir.

İkinci bölüm, mecmuanın inceleme bölümü olarak ayrılmıştır. Bu bölümde incelenen şiirlerin dil özellikleri ve nazım şekli/vezin tablosuna yer verilmiştir. Nazım şekilleri kısaca tanıtılıp Hıfzî'nin tercihlerinden bahsedildi. Şairin dili kullanmadaki hünerine ve Arapçaya vukûfiyetine dikkat çekilmiştir. Çalışmanın üçüncü bölümü mecmuanın metin kısmıdır. Bu başlık altında nüsha tavsifi, metin kuruluşunda izlenen yöntem ve transkripsiyonlu metin vardır. Yazma eserin tıpkıbasımı, çalışmanın en sonunda verilmiştir.

Çalışmamız boyunca tezle ilgili her ne sorun olursa olsun büyük bir sabırla benimle ilgilenen, bütün bilgi ve birikimini hiç esirgemedi bana sunan değerli ve sevgili hocam Doç. Dr. Ümran Ay Say'a, tez konusunu belirlememde bana yardımcı olan Doç. Dr. Mustafa Özkat hocama ve şiirlerdeki Arapça metinlerin okunmasında ve tercümesinde yardımcı olan Doç. Dr. Bünyamin Ayçiçeği hocama teşekkürü borç bilirim.

Çalışmadaki eksiklik veya yanlışlıklar kendimizden kaynaklanmaktadır, bu konudaki hoşgörünün eksik edilmemesi ümidiyle.

ÖZET

Hıfzî Efendi 18.yy. Klasik Türk edebiyatı şairidir. Onun hakkında gerek tezkireler içerisinde gerekse de Hatice Aynur ve Fatma M. Şen tarafından ortaya koyulan detaylı çalışmalarda birçok bilgi bulunmaktadır. Bahsedilen çalışmada onun tarih manzumeleri ve bu tür şiirlerden meydana getirdiği mecmuası ele alınmıştır. Bu tezde de Hıfzî Efendi'nin İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi'nde bulunan kıt'a ve rubâîlerinin bulunduğu şiir mecmuası üzerinde çalışılmıştır.

Çalışma girişle birlikte toplam dört bölümden oluşuyor. Giriş kısmında 18.yy.da Hıfzî'nin yetiştiği edebî ortam hakkında bilgi verildi. Birinci bölümde kaynaklardaki Hıfzî mahlaslı şairler hakkında kısa bilgi verilip sonrasında Hıfzî Efendi'nin hayatı, eserleri ve edebî kişiliğine geçildi. İkinci bölümde mecmuanın incelemesi yapıldı. İnceleme kapsamında mecmuanın dil özellikleri ve şiirlerin nazım şekli/vezin tablosu verildi. Üçüncü bölüm ise nüsha tavsifi, metin kuruluşunda izlenen yöntem ve çevriyazı metne ayrıldı. Çalışma sonuç kısmıyla tamamlandı.

Anahtar Kelimeler: Hıfzî, rubâî, kıt'a, münacat

ABSTRACT

Hıfzi Efendi is a poet of 18th century Classical Turkish literature. A lot of information has been found about him both in biographies and in detailed studies by Hatice Aynur and Fatma M. Şen. It was seen that his Mecmua, which he composed mostly of his historical poems and such poems, came to the fore. In this thesis, Hıfzi Efendi's poetry Mecmua in İstanbul University Rare Works Library, which includes kıta and rubais, has been studied.

The study consists of four sections: introduction, first, second and third. In the introduction, information was given about literary environment in which Hıfzi grew up in the 18th century. In the first part, brief information is given about the poets with the name Hıfzi in the sources, and the life, works and literary personality of Hıfzi Efendi. In the second part, the review of the Mecmua was made. After giving general information about the Mecmua, the language features of the Mecmua and verse form of the poems table were given. The third part was devoted to the description of the copy, the method followed in the formation and the transcription text. The study was completed with the conclusion part.

Keywords: Hıfzi, rubai, kıta, munacat

ÇEVİRİYAZI TABLOSU

ء	'	ش	Ş,ş
ا	Ā,A,ā,a,e	ص	Ş,ş
ب	B,b	ض	Ž,z,D,d
پ	P,p	ط	Ṭ,ṭ
ت	T,t	ظ	Z,z
ث	Ṣ,ṣ	ع	'
ج	C,c	غ	Ġ,ġ
چ	Ç,ç	ف	F,f
ح	H,h	ق	K,k
خ	H,h	ک	K,G,k,g,ŋ
د	D,d	ل	L,l
ذ	Z,z	م	M,m
ر	R,r	ن	N,n
ز	Z,z	و	V,v,u,ü,ū
ژ	J,j	ه	H,h,a,e
س	S,s	ی	Y,y,ı,î,î

KISALTMALAR VE İŞARETLER

?	: Doğru Okunduğundan Şüphe Duyulan Yerler
[]	: Eklenen Kısımlar
...	: Okunamayan Kelimeler
bkz.	: Bakınız
C.	: Cilt
Çev.	: Çeviren
d.	: Doğum
DK	: Derkenar
ed.	: Editör
haz.	: Hazırlayan
İÜ-NEK	: İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi
ö.	: Ölüm
s.	: sayfa
S.	: Sayı
SK	: Süleymaniye Kütüphanesi
TSMK	: Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi
TY	: Türkçe Yazmalar
yk.	: Yaprak

GİRİŞ: 18. YÜZYILDAKİ EDEBÎ ORTAM¹

18.yy.daki edebî ortamı anlayabilmek için ilk başta dönemin kültürel, siyasi ve sosyal durumu hakkında bilgi sahibi olmak gerekir. Bu dönem genel olarak Osmanlının bir çözülme sürecine girdiği ve bu çözülmenin farkına biraz geç varıldığı bir dönem olmuştur. Avrupa Rönesans'tan beri elde ettiği güçle Osmanlının dikkatini çekmeyi başarmıştır. Önce savunma olmak üzere mimari, sanat, kültürel ve sosyal alanda Batı'dan etkilenmeler devam etmiştir. Ancak geleneğin bu kadar hızlı bir şekilde dönüşüm geçirmesi sosyal hayattaki yozlaşmayı da beraberinde getirmiştir.

Lale devri ile gelen kültür ve sanat hayatındaki canlılık beraberinde israf, rüşvet ile işlerin halledilmesi, eğlenceye ve batıya aşırı ilgi, batıyı körü körüne taklit gibi birçok olumsuzluğu da getirmiştir. Bu gelişmeler ışığında edebî hayata bakacak olursak; bu alanlardaki kötüye gidiş kendini edebî alanda ilk başlarda çok fazla göstermemiştir. 18.yy.ın edebî ortamı ile ilgili kaynaklarda bu yüzyıl için “şair ve şiir asrı” ifadesine çok fazla rastlanmıştır. Bu devrin padişahlarından III. Ahmed (1703-1730), I. Mahmud (1730-1754), III. Selim (1789-1807) gibi şahsiyetler şiirin ve şairin yanında durmuş, şairleri eser vermeye teşvik etmişlerdir. Bu dönemde III. Ahmed (1703-1730) Necip ve Ahmed; III. Selim (1789-1807) İlhamî; III. Mustafa (1757-1774) Cihangir; I. Mahmud (1730-1754) ise Sebkatî mahlası ile şiirler söylemiştir. III. Ahmed (1703-1730) ve III. Selim (1789-1807) divan tertip etmiştir. Padişahların yanı sıra Damat İbrahim Paşa (1718-1730) ve Koca Ragıp Paşa (1757-1763) gibi sadrazamlar da şiire önem verip sanatçıların yanında olmuş ve edebî hayatın aktif olması için çaba sarf etmişlerdir. Ancak gelişen olumsuzluklar bu alanı da etkilemeye başlamış ve sanata, sanatçıya ilgi azalmaya yüz tutmuştur. Sanatçılar padişahlara yazdıkları kasidelerin yerine daha çok tarih manzumesi yazmaya başlamışlardır. Şairimiz Hıfzî'nin de bu sebeplerden dolayı tarih manzumesi yazmış olması muhtemeldir.

18.yy.daki üslup özelliklerine bakıldığında birbirinden oldukça farklı dört ana üslup olduğu görülmektedir. Bu şiir anlayışları şu şekildedir: Klasik üslup, Hikemî üslup, Sebk-i Hindî üslubu, Mahalli/Folklorik üslup. 18.yy.daki Klasik üslup temsilcileri daha çok dinî-

¹ 18.yy.daki edebî ortam hakkında şu kaynaklardan yararlanılmıştır. bkz. Ayşe Yıldız, “18. Yüzyıl Mesnevilerinin Işığında Osmanlı Edebiyatında Edebi Çözülme: Klasikten Klasik sonrası Devreye Geçiş”, *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, S. 32, (2012), s. 307-329; Mustafa Aslan, “18. Yüzyıl Olaylarına Düşülmüş Tarihler”, *Hikmet-Akademik Edebiyat Dergisi*, S. 8, (2018), s. 144-187; Prof. Dr. Osman Horata, Prof. Dr. Muhsin Macit, Prof. Dr. Cafer Mum, Prof. Dr. Mehmet Fatih Köksal, “XVIII. Yüzyıl Türk Edebiyatı”, ed. Prof. Dr. Osman Horata, Prof. Dr. Muhsin Macit, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir 2018, s. 183.

tasavvufî temaları işlemeyi tercih etmişlerdir. Bu tür şiirlerde genellikle ilahi aşk, tarikat, Mevlevilik gibi konular vardır. Bu üslubun 18.yy.daki önemli temsilcileri: Nazîm, Nahifî, Enis Dede, Sakıp Dede'dir. Hikemî üslupta fikir ön plandadır. Şiir şairin söylemek istediği düşünceler ve öğüt verici sözler için bir aracı konumundadır. Koca Ragıp Paşa (1757-1763) ve Fıtnat Hanım 18.yy.da bu anlayış ile şiirler yazmışlardır. Sebk-i Hindî üslubu, anlamın ön planda olduğu, girift, duyulmamış mazmunların kullanıldığı, sanatlı söyleyişin olduğu şiir anlayışıdır. Şeyh Galip 18.yy.da bu üslup içerisinde eser veren bir şairdir. Mahalli/Folklorik üslup, konuşma diline ait söyleyişlerin şiir diline girdiği, açık söyleyişe dayanan, sanatlı söyleyişe bir tepki olarak ortaya çıkmış bir şiir anlayışıdır. Nedim ve Enderunlu Fazıl 18.yy.da bu anlayış ile şiirler yazmış isimlerdir.

18.yy. gazel nazım şeklinin çok fazla kullanıldığı bir asır olmuştur. Nedim ve Şeyh Galip başta olmak üzere Raşit, Nahifî, Kâmî, Vahid Mahtumî, Samî, Neylî, Çelebizâde Asım, İzzet Ali Paşa, Mehmet Emin Belîğ, Hazık, Fıtnat Hanım, Sünbülzâde Vehbî, Haşmet, Esrar Dede, Pertev gibi isimler gazelleriyle ön plana çıkmış şairlerdir. Gazeller genellikle rindane, aşıkane ve dinî-tasavvufî türde olmuştur.

Kaside yazımında bir önceki asra göre azalma olmuştur. Gazel sahasında olduğu gibi Nedim ve Şeyh Galip kaside alanında da ilk akla gelen isimlerdir. 18.yy.da diğer önemli kaside şairleri: Münîf'in dışında Seyyit Vehbî, Sünbülzâde Vehbî, Edirneli Kâmî, Samî, Neylî, Yahya Nazîm, Sakıp Mustafa, Nevres, Haşmet ve Enderunlu Fazıl'dır. Bu yüzyılda yazılan kasidelerin içerikleri Hz. Muhammet sevgisi, III. Ahmed'in (1703-1730) sıtma hastalığından kurtulması, hadis şerhleri ve beşerî aşktan bahseden hikayelerdir. Bu dönemde en çok kaside sunulan devlet adamları Damat İbrahim Paşa (1718-1730) ve III. Ahmed (1703-1730) olmuştur.

18.yy. mesnevi açısından çok fazla verimli geçmemiştir. Bu nazım şekli için akla gelebilecek ilk isim şüphesiz *Hüsn ü Aşk*'ın şairi Şeyh Galip'tir. İsmail Belîğ, Sünbülzade Vehbî, Nahifî ve Enderunlu Fazıl da diğer önemli mesnevi şairleridir. Mesnevilerde işlenen temalar önceki dönemlerden farklılık göstermektedir. Mesnevilerde daha gerçekçi, elle tutulur konuların arttığını görmekteyiz. Bir önceki asırda işlenen aşk, macera, din ve tasavvuf gibi temalar yerini daha somut içerikli mesnevilere bırakmıştır. İsmail Belîğ'in *Gül-i Sad-Berg*'i, Nahifî'nin *Hicretü'n-Nebî*, *Fazîlet-i Şehr-i Ramazân*, *Hilyetü'l-Envâr*'ı, Enderunlu Fazıl'ın *Defter-i Aşk*, *Hûbânnâme* ve *Zenânnâme*'si, Kâmî'nin *Fîrûznâme*'si, Sünbülzâde Vehbî'nin

Şevkengîz'i, Vahid Mahtûmî'nin *Nâme-i Âşıkâne-i Manzûm*'u, Şeyh Galip'in *Hüsn ü Aşk*'ı Refîî'nin *Cân u Cânân*'ı, Seyyid Vehbî'nin *Sulhiyye*'si 18.yy.daki mesnevilere örnektir.

Bu yüzyılda şarkı yazımında gözle görülür bir artış olmuştur. Özellikle Nâilî ile başlayan şarkı yazma geleneği Nedim ve Übeydi'nin başarılı örnekleri ile devam etmiştir. Asıl amacı bestelenmek olan bu tür şiirlerde konu olarak eğlence hayatı, sevgili, kadın ve şarap seçilmiştir. Rubâî yazımında ise Hâletî, Nahifî, Esrar Dede, Şeyh Galip öne çıkmıştır. Nahifî kendini “Zamanın Hayyamı” diye nitelendirecek kadar iddialı rubâîler yazmıştır. 18.yy.da hiciv türünde de çok fazla eser verilmiştir. Bu dönemdeki sosyal ve siyasi alandaki sorunlar şairleri bu tür şiirler yazmaya yönlendirmiş olabileceği tahmin edilmektedir.

1. BÖLÜM: HIFZÎ'NİN HAYATI, ESERLERİ VE EDEBÎ KİŞİLİĞİ²

Kaynaklar incelendiğinde divan edebiyatında Hıfzî mahlasıyla şiir yazan altı tane şair olduğu tespit edildi. Hıfzî'nin hayatına geçmeden evvel bu şairlerin biyografileri hakkında kısaca bilgi verilmesi gerekli görüldü. Söz konusu Hıfzî mahlaslı şairlerin kısa biyografileri şu şekildedir:

Hıfzî/Hafız (16.yy.): İstanbul'da eğitim görmüştür. Kur'an hafızı olduğu için Hıfzî mahlasını tercih etmiştir. Kaynaklar Hıfzî'nin devşirme olduğu bilgisini vermektedir. Şairlik hayatının ilk dönemlerinde beşerî konulardan bahsetse de son yıllarında tasavvufî konuları işlemeyi tercih etmiştir. 16. yy.da derlenen bir nazire mecmuasında 22 adet şiiri vardır.³

Hıfzî/Hıfzî Mehmed Efendi/Sarı Memi (16.yy.): Kur'an hafızıdır. Sarı yüzü ve zayıflığı ile “Sarı Memi” lakabını almıştır. Müderrislik ve mülazımlık görevlerinde bulunmuştur. *Divan*, *Münşeat* ve *Manzûme-i Durûb-i Emsâl* olmak üzere üç tane eseri vardır. Sehi Bey onun hoş tabiatlı, zarif bir karaktere sahip olduğu bilgisini verir.⁴

² Hayatı hakkındaki bilgilere şu kaynaklardan ulaşılmıştır: bkz. Müstakimzade Süleyman Sadeddin, *Tuhfe-i Hattâtîn*, haz. Mustafa Koç, Klasik Yayınları, İstanbul 2014, s. 375; Mehmet Tevfik, *Kâfile-i Şu'arâ*, haz. Fatma Sabiha Kutlar Oğuz, Müjgan Çakır, Hanife Koncu, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 2017; Şefkat-i Bağdâdî, *Şefkat Tezkiresi (Tezkire-i Şu'arâ-yı Şefkat-i Bağdâdî)*, haz. Filiz Kılıç, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 2017, s. 85; Fatîm Davud, *Hâtîmetü'l-Eşâr (Fatîm Tezkiresi)*, haz. Ömer Çiççi, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 2017, s. 89; Hatice Aynur, Fatma M. Şen, “Hıfzî Ağa'nın (ö. 1173/1759-60) I. Mahmud İçin Yazılan Şiirler Mecmuası (TMSK-Revan 1977) Üzerine”, *Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi*, III, (2019), s. 39-73; Hatice Aynur, Fatma M. Şen, “Hıfzî Ağa (Hıfzî Mehmed Efendi ö. 1759-60) ve Tarih Manzumeleri”, *İskender Pala Armağanı*, ed. Nagihan Gür, Kapı Yayınları, İstanbul 2021, s. 236-280.

³ Dr. Öğr. Üyesi İncinur Atik Gürbüz, “Hıfzî/Hafız”, <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hifzi-hafiz> [Erişim Tarihi: 22.06.2023]

⁴ Dr. Öğr. Üyesi Gülçiçek Akçay, “Hıfzî/Hıfzî Mehmed Efendi/Sarı Memi”, <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hifzi-hifzi-mehmed-efendi-sari>, [Erişim Tarihi: 22.06.2023]

Hıfzî/İbrahim Efendi(18.yy.): Doğum yeri Hanya'dır. Daha çok "Fârisî Hocası" diye anılmaktadır. Hayatı hakkında kaynaklarda çok fazla bilgi bulunmamaktadır. 1881 yılında çıkan *İntibah* gazetesine göre esere ulaşılmasa da mürettep bir divanı vardır. Kaside ve Türkçe/Rumca yazdığı mülemmâları beğenilmiştir.⁵

Hıfzî/Mehmed Hıfzî Efendi (18.yy.): Doğum yeri İstanbul'dur. Küçük yaştan itibaren ilim ile meşgul oldu. Mülazım olarak Anadolu kalemine dahil oldu. Naiplik görevinin ardından teftiş işleri ile uğraştı. Kaynaklar şiirde ve düz yazıda başarılı olduğunu ancak herhangi bir eserine ulaşılmadığını belirtmektedir.⁶

Hıfzî/ Hıfzî Ağa/Hıfzî Mehmed Efendi (18.yy.): İstanbul doğumlu olup Kur'an hafızıdır. Asıl ismi Mehmed'dir. Galata Sarayı ve Topkapı Sarayı'nda sülüs, nesih ve hat alanında eğitim aldı. I. Mahmud'un (1730-1754) sır katipliği ve İstanbul Gümrüğü baş kitabeti görevlerinde bulundu. Tatar Hacı Ahmed Efendi'ye intisap etmiştir. Hacca gitmiştir. *Rûznâme*, *Mecmûa*, *Zabt-ı Vekâyî-i Yevmiyye-i Cenâb-ı Hazret-i Şehriyârî* (*Zabt-ı Vekâyî-i Şehriyârî*), *Sümbül-nâme* isimli müstakil eserlerinden başka, *Der-beyân-ı Mesîregâh-ı Hümayûn*, *Sıhhatnâme* olmak üzere iki tane de şiiri mevcuttur.⁷

Hıfzî (19.yy.): Şair, Merzifon doğumludur. Hayatı hakkında kaynaklarda çok fazla bilgi bulunmamaktadır. 93 Harbi'ne katıldığı ve "Gazi" unvanı aldığı bilinmektedir. Divan edebiyatının yanı sıra halk edebiyatından da şiirleri mevcuttur.⁸

Bu şairlerden Hatice Aynur ve Fatma M. Şen'in üzerine makale yazdığı Mehmed Hıfzî Efendi'nin aşağıdaki gerekçelerden dolayı eserin müellifi olabileceği düşünülmektedir.

- Hıfzî Efendi ile isim ortaklığı: Hıfzî Efendi aşağıdaki beyitte isminin Hz. Muhammet ile adaş olmasına değinmiştir.

⁵ Prof. Dr. Filiz Kılıç, "Hıfzî/İbrahim Efendi", <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hifzi-ibrahim-efendi>, [Erişim Tarihi: 22.06.2023]

⁶ Dr. Öğr. Üyesi İncinur Atik Gürbüz, "Hıfzî/Hıfzî Mehmed Efendi", <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hifzi-mehmed-hifzi-efendi>, [Erişim Tarihi: 22.06.2023]

⁷ Dr. Öğr. Üyesi Fatma Meliha Şen, "Hıfzî/ Hıfzî Ağa/Hıfzî Mehmed Efendi", *Hıfzî/ Hıfzî Ağa/Hıfzî Mehmed Efendi*, [Erişim Tarihi: 22.06.2023]; Hatice Aynur, Fatma M. Şen, "Hıfzî Ağa'nın (ö. 1173/1759-60) I. Mahmud İçin Yazılan Şiirler Mecmuası (TMSK-Revan 1977) Üzerine", *Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi: Ustalara Saygı I, Prof. Dr. Fatma Sabiha Kutlar Oğuz'a Armağan*, III, (2019), s. 39-73; Hatice Aynur, Fatma M. Şen, "Hıfzî Ağa (Hıfzî Mehmed Efendi ö. 1759-60) ve Tarih Manzumeleri", *İskender Pala Armağanı*, ed. Nagihan Gür, Kapı Yayınları, İstanbul 2021, s. 270.

⁸ Prof. Dr. İsmail Hakkı Aksoyak, "Hıfzî", <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hifzi> [Erişim Tarihi: 22.06.2023]

Dü ‘âlemde mübâhâtım **semiyy-i fahr-i ‘âlem**dir
Şefî‘imdir disem ismim sezâdır yâ Nebî Allâh

(243/2)

- Hatice Aynur ve Fatma M. Şen’in makalesinde tanıtılan Mehmed Hıfzî Efendi yukarıda da belirtildiği gibi hacca gitmiştir. Üzerine çalışma yaptığımız eserde geçen bu beyit müellifin de hacca gittiğini göstermektedir.

‘Âlem-i ‘ukbâda da olsun Hudâyâ bî-su’âl
Ravza-ı Firdevs ile **el-hacc-ı Hıfzî** şâd-kâm

(177/2)

- Mehmed Hıfzî Efendi ile ilgili olan Hatice Aynur ve Fatma M. Şen’in makalesinde onun hafız olduğu bilgisi mevcuttur. Üzerinde çalışılan eserde 29 adet ayetten iktibas yapılmıştır. Bu da müellifin hafız olabileceği yönünde güçlü tahmin oluşturmıştır. İktibas yapılan şiirlerin yerleri şu şekildedir: (1/3, 3/2, 6/1, 6/2, 12/1, 13/3, 13/4, 13/5, 25/3, 35/2, 54/4, 57/2, 61/1, 67/1, 76/1, 77/2, 84/1, 144/1, 173/2, 180/1, 196/2, 203/2, 212/2(iki ayetten iktibas yapmıştır), 221/1, 223/1, 226/2, 228/2, 249/2)
- Fatma M. Şen’in Mehmed Hıfzî Efendi biyografisinde de belirttiği gibi şair İstanbul doğumludur. Üzerinde çalışılan eserde müellifin bir müddet İstanbul’da kaldığını ve tekrar oraya dönmeyi arzuladığını görmekteyiz. Bu bilgi müellifin de İstanbullu olabileceğini düşündürmektedir.

Lutf-ı sırr-ı ‘aded-i ism-i Latîf hürmetine
Bana lutfunla **Sitanbûlî** kerem kıl yâ Rab

(33/1)

- Mehmed Hıfzî Efendi’nin çalışmalardaki şiirleri incelendiğinde bizim şairimizle birçok söyleyiş benzerliğine sahip olduğu görülmektedir. İlk sırada verilen beyitler Mehmed Hıfzî Efendi hakkında yapılan çalışmalardan, ikinci sırada verilen beyitler ise üzerine çalışma yaptığımız eserden alınmıştır. Örnekleri şu şekilde sıralamak mümkündür:

1. Ziyâret-gâhı ümmet olmağa Sultân Mahmûd Hân
Makâm-ı akdese vaz‘ eyledi bir **kenz-i lâ-yefnâ**⁹

Müste‘id-i feyze telvîh-i rumûzı âşikâr
Kenz-i lâ-yefnâ gibi ihdâ-yı burc-ı evliyâ

(265/8)

⁹ Hatice Aynur, “Kadem-i Şerif’in Eyüp Sultan Türbesine Nakline(1144-1732) Yazılan Tarih Manzumesi, *Dergâh* 371, (2021), s. 31.

2. ‘**Usât-ı ümmet** için koydu bir âsâr-ı istişfâ’
Olan ruh-sûde-i hırmân-ı şefâ’at ola mı hâşâ¹⁰
- ‘**Usât-ı ümmetin** ahvâli malûm-ı inâbetdür
Der-i rahmet tururken kime yâ Rab ilticâ itsün
(204/1)
3. **Ümmet-i merhûmeye** nusret için
‘Arşdan Kerrûbiyân eyler nüzûl¹¹
- Fahr-i ‘âlemden budur dâ’im niyâzım Rabbenâ
Ümmet-i merhûmeden ma’dûd olam rûz-ı cezâ
(4/1)
4. Hep âlây ile cünûd-ı Müslimîn
Yine **mansûrû’l-livâ** eder kufûl¹²
- Cünd-i **mansûru’l-livâ** Hıfzî şüyûh sâlikîn
Râyet-i fevz u felâh a’lâ-yı burc-ı evliyâ
(265/25)
5. Mükemmel feyz-i enva’-ı hünerle ‘**unsur-ı pâkî**
Mükellel zîver-i ‘irfân-ile zât-ı ‘âlem-sûd¹³
- ‘**Unsur-ı pâkimdeki** çirk-âb-ı zişt u ma’siyet
Mû-be-mû zemzemle tathîr olsa n’ola ser-be-pâ
(8/1)
6. **Agisnâ yâ Gıyâsü’l-müstagisîn** nâlemiz her gâh
Necâh-ı hazret-i sâhib-livâ gavs ü meded-fermâ¹⁴
- Meded-kârım da sensin dest-gîrim
Agisnâ yâ Gıyâse’l-müstagisîn
(209/2)
7. Hisse-yâb-ı **Kevser-i havz-ı şifâ** [ger] olmağa
Bir vesîle cüst ü cû eyler iken rahmet-medâr¹⁵

¹⁰ Hatice Aynur, “Kadem-i Şerif’in Eyüp Sultan Türbesine Nakline(1144-1732) Yazılan Tarih Manzumesi, *Dergâh* 371, (2021), s. 31.

¹¹ Hatice Aynur, Fatma M. Şen, “Hıfzî Ağa (Hıfzî Mehmed Efendi ö. 1759-60) ve Tarih Manzumeleri”, *İskender Pala Armağanı*, ed. Nagihan Gür, Kapı Yayınları, İstanbul 2021, s. 270.

¹² Hatice Aynur, Fatma M. Şen, “Hıfzî Ağa (Hıfzî Mehmed Efendi ö. 1759-60) ve Tarih Manzumeleri”, *İskender Pala Armağanı*, ed. Nagihan Gür, Kapı Yayınları, İstanbul 2021, s. 271.

¹³ Hatice Aynur, Fatma M. Şen, “Hıfzî Ağa (Hıfzî Mehmed Efendi ö. 1759-60) ve Tarih Manzumeleri”, *İskender Pala Armağanı*, ed. Nagihan Gür, Kapı Yayınları, İstanbul 2021, s. 267.

¹⁴ Hatice Aynur, Fatma M. Şen, “Hıfzî Ağa (Hıfzî Mehmed Efendi ö. 1759-60) ve Tarih Manzumeleri”, *İskender Pala Armağanı*, ed. Nagihan Gür, Kapı Yayınları, İstanbul 2021, s. 273.

¹⁵ Hatice Aynur, Fatma M. Şen, “Hıfzî Ağa (Hıfzî Mehmed Efendi ö. 1759-60) ve Tarih Manzumeleri”, *İskender Pala Armağanı*, ed. Nagihan Gür, Kapı Yayınları, İstanbul 2021, s. 274.

Teşne-gân-ı ümmetin hâşâ ki mahrûm eyleye
Feyz-yâb-ı havz-ı kevserden Habîb-i kibriyâ (8/2)

8. **Hoş kumâş-ı** meserretür çıkan yıllık yine
Hâs ü ‘âm eyler efendim lutfunu her bâr ümîd¹⁶

Hoş-kumaş-ı eser-i destine kavl-i mübâh
Râyiç olmazdı eger olmasa tamga-yı felâh (51/1)

Bu benzerlikler dolayısıyla elimizdeki şiir mecmuasının müellifinin Hatice Aynur ve Fatma M. Şen tarafından tanıtılan Hıfzî Mehmed Efendi olduğu sonucuna ulaşıldı. Ve hayatı ile ilgili bilgiler bu kaynaklardan istifade edilerek yazıldı.

1.1. HAYATI¹⁷

Hıfzî'nin hayatı hakkında tezkirelerde sınırlı bilgi vardır. Asıl ismi Mehmed'dir. Şiirlerinde Hıfzî mahlasını kullanmaktadır. İstanbul doğumludur. Babası kuloğullarından ya da mukata'at mültezimlerinden Süleyman Efendi'dir. Babasının Galata Sarayı'na yakınlığı dolayısıyla iç oğlanı olarak Saray'a alınıp burada Kur'an'ı ezberlemiştir. Sarayda olması onun hat eğitimi için büyük fayda sağlamıştır. Burada meşhur hat hocası olan Hattat Eğrikapılı Mehmed Rasim Efendi'den sülüs, nesih ve kesin olmamakla birlikte altı kalemde hat meşk alıp icazet almıştır.

Besmele kısmını hocası Rasim Efendi'nin yazmış olduğu bir *Enâm-ı Şerîf* istinsah etmiştir. Bu eserini de hattat olan III. Ahmed'e (1703-1730) göndermiştir. Bu da onun Yeni Saray'a yani Topkapı Sarayı'na kabul edilmesinin yolunu açmıştır. Sarayda kendi hocasının da hocası olan İmrahor Camii imamlarından olan Emin Efendi'den "teberrüken" hat meşk etmiş ve padişahın onu imtihan etmesi ile icazet almıştır.

¹⁶ Hatice Aynur, Fatma M. Şen, "Hıfzî Ağa (Hıfzî Mehmed Efendi ö. 1759-60) ve Tarih Manzumeleri", *İskender Pala Armağanı*, ed. Nagihan Gür, Kapı Yayınları, İstanbul 2021, s. 253.

¹⁷ Hayatı hakkındaki bilgilere şu eserlerden ulaşılmıştır: bkz. Müstakimzade Süleyman Sadeddin, *Tuhfe-i Hattâtîn*, haz. Mustafa Koç, Klasik Yayınları, İstanbul 2014, s. 375; Mehmet Tefik, *Kâfile-i Şu'arâ*, haz. Fatma Sabiha Kutlar Oğuz, Müjgan Çakır, Hanife Koncu, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 2017; Şefkat-i Bağdâdî, *Şefkat Tezkiresi (Tezkire-i Şu'arâ-yı Şefkat-i Bağdâdî)*, haz. Filiz Kılıç, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 2017, s. 85; Fatîm Davud, *Hâtîmetü'l-Eşâr (Fatîm Tezkiresi)*, haz. Ömer Çifçi, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 2017, s. 89; Hatice Aynur, Fatma M. Şen, "Hıfzî Ağa'nın (ö. 1173/1759-60) I. Mahmud İçin Yazılan Şiirler Mecmuası (TMSK-Revan 1977) Üzerine", *Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi: Ustalara Saygı I, Prof. Dr. Fatma Sabiha Kutlar Oğuz'a Armağan*, III, (2019), s. 39-73; Hatice Aynur, Fatma M. Şen, "Hıfzî Ağa (Hıfzî Mehmed Efendi ö. 1759-60) ve Tarih Manzumeleri", *İskender Pala Armağanı*, ed. Nagihan Gür, Kapı Yayınları, İstanbul 2021, s. 236-280.

Kaynaklarda onun tercüme faaliyetlerine de katıldığı yönünde bilgiler vardır. Dâyezâde Mustafa'nın *Selimiyye* isimli eserin SK-Esad Efendi 02283 numaralı nüshasının sayfa kenarına, Müstakimzâde Süleyman Sadeddin, Hıfzî'nin Lale Devri tercüme faaliyetlerine katıldığı notunu düşmüştür. Yine bu notlarda Şair Nedim tarafından Türkçeye tercüme edildiği bilinen *Müneccimbaşı Tarihi*'ni çeviren komisyonun içerisinde Hıfzî de bulunmaktadır.

1730 yılındaki Patrona Halil İsyanı'ndan sonra III. Ahmed (1703-1730) padişahlığı yeğeni I. Mahmud'a (1730-1754) bırakmıştır. I. Mahmud (1730-1754) sır katipliği görevine Hıfzî'yi getirmiştir. Görevinin isyandan sonra başladığı bilgisi kendi tertip ettiği *Mecmûa* ve *Rûznâme* isimli eserinde isyanın görgü şahidi olduğunu yazmasından anlaşılabılır. Ancak sır katipliği görevini 23 Safer 1151'de (12 Haziran 1738) Salâhî Efendi'ye devreder.¹⁸ Daha sonra tarihi kesin olmayan bir zamanda İstanbul Gümrüğü baş kitabeti vazifesiyle çerağ edilmiştir. 1151 yılından ölümüne kadar bu görevde çalıştığı bilinmektedir.

Gümrük baş kitabeti görevi esnasında hacca gitmiştir. Hac ziyaretini de yine şiirlerinde dile getirmiştir.

‘Âlem-i ‘ukbâda da olsun Hudâyâ bî-su’âl
Ravza-ı Firdevs ile **el-hacc-ı Hıfzî** şâd-kâm (177/2)

Hac dönüşü vefat etmiştir. (Cemâziyelevvel 1173/Aralık 1759-Ocak 1760). Kabri Eyüp Sultan Türbesi yakınında annesinin mezarının yanındadır. Vefat tarihi ile ilgili kaynaklar 1173 yılının Osmanlı hat ekolünün kurucusu olan üstat Şeyh Hamdullah Efendi'nin adının ebced hesabına denk düştüğü bilgisini vermektedir. Bu durum kaynaklarda onun Şeyh Hamdullah'a manevi yakınlığının delili olarak gösterilmiştir.

Şair, bir ara Bursa'da bulunduğunu şiirlerinde dile getirmiştir. Bursa'da hangi sebeple bulunduğu tespit edilememiştir:

Gördüm çü âbşâr-ı riyâz-ı **Burûsayı**
Hiç dilde kalmadı eser-i sûz-ı inkilâb (32/2)

¹⁸ Hatice Aynur ve Fatma M. Şen Hıfzî'nin görevini Salahi Efendi'ye devretmesinin ardından Zabt-ı Vekâyi-i Yevmiyye-i Cenâb-ı Hazret-i Şehriyârî / Zabt-ı Vekâyi-i Şehriyârî eserini tamamlama görevini de Salâhî Efendi'ye devrettiği bilgisini veriyor. Bu bilgi için bkz. Hatice Aynur, Fatma M. Şen, "Hıfzî Ağa (Hıfzî Mehmed Efendi ö. 1759-60) ve Tarih Manzumeleri", *İskender Pala Armağanı*, ed. Nagihan Gür, Kapı Yayınları, İstanbul 2021, s. 242-243.

Hıfzî, Bursa'nın yanı sıra İstanbul şehrini de şiirlerinde anmıştır. İstanbul'a özlem duyup onu görmek istediğini aşağıdaki beyitte belirtmektedir:

Lutf-ı sırr-ı 'aded-i ism-i Latîf hürmetine
Bana lutfunla **Sitanbûlî** kerem kıl yâ Rab

(33/1)

Hıfzî -en çok hadis rivayet eden yedi sahabeden biri olan ve Edirnekapi'da kabri bulunan- Emir Buhari Hânkâhî şeyhlerinden Tatar Hâce Ahmed Efendi'ye münib olmuştur. Kaynaklarda bu tekke için Kur'an cüzleri yazıp vakfettiği bilgisi mevcuttur.

1.2. ESERLERİ

Hıfzî'nin bilinen 5 eseri vardır:

1. Rûznâme
2. Mecmûa
3. Zabt-ı Vekâyi-i Yevmiyye-i Cenâb-ı Hazret-i Şehriyârî (Zabt-ı Vekâyi-i Şehriyârî)
4. Sümbûlnâme
5. Mukatt'ât u Rubâiyyât-ı Hıfzî

Bu müstakil eserleri dışında şairin iki şiiri daha bulunmaktadır. Bunlar Der-beyân-ı Mesîregâh-ı Hümâyûn ve Sıhhatnâme'dir.

1. Rûznâme

Eser bu türde bir ilk olma özelliği taşımaktadır. Bir sır katibinin bu türde bir eser yazması açısından da bir ilk kabul edilir. Rebûlevvel 1143 (28 Eylül 1730) ile 27 Safer 1144 (31 Ağustos 1731) tarihleri arasındaki I. Mahmud (1730-1754) özelinde meydana gelen olayların kaydedildiği bir eserdir. Eserde Patrona Halil İsyanı'nın etkileri, isyancıların saraya elçiler göndermesi, isyancıların ortadan kaldırılması gibi konular geçmektedir. Eser Hıfzî'nin de isyanın bir görgü şahidi olduğunu göstermesi yönüyle önemlidir. Hıfzî'nin bu eseri üzerine Fikret Sarıcaoğlu ve Şükran Çınar çalışma yapmıştır.¹⁹

2. Mecmûa

¹⁹ Hıfzî'nin bu eseri hakkında bkz. Fikret Sarıcaoğlu, "Rûznâme", *TDV İslam Ansiklopedisi*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, XXXV, (2008), s. 278-281; Şükran Çınar, *Patrona Halil İsyanı'na ve Mahmud I. Devrine Ait Tarihçe* (Mezuniyet Tezi) İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, İstanbul 1974.

Hıfzî'nin tertip ettiği *Mecmûa*, I. Mahmud (1730-1754) adına yazılmış şiirlerden oluşmaktadır. *Mecmûa*'daki şiirlerin büyük bir çoğunluğunu I. Mahmud'un (1730-1754) tahta cülûsu oluşturmaktadır. Hıfzî şiirleri altı bölüme ayırmıştır. Bu şiirlerin içeriğine bakıldığında; I. Mahmud'un (1730-1754) doğumu, derse başlaması, sakal bırakması, cülûs ve tahta çıkışı ve yeni yıl nedeniyle yapılan kutlamalardan oluştukları görülmektedir.

Mecmûa'da şiirleri bulunan şair sayısı 53'tür. Bu şairlerin isimleri ve *Mecmûa*'daki şiir sayıları şu şekildedir; Abdî (1), Ahmedî (1), Âzim (1), Bağdâdî (1), Emrî (1), Esad (1), Fasîhî (1), Feyzî (1), Hâfız-ı Şîrâzî (1), Hâfız (1), Hâkî (1), Hamdî (1), Hâsım/Hâsim (2), Hıfzî (7), Hikmet (1), Hilmî (2), İlmî (3), İshak Efendi (1), Kadrî (1), Kâmî (1), Kâmil (1), Kâşîfî (1), Kutûbî (1), Mâhirî (1), Mehmed (2), Mucîbî (1), Muhlis (1), Muhyî (1), Muslih (1), Münîf (1), Nahîfî Efendi (1), Na'îm (1), Nazîf (2), Rahmî (2), Reşîd (1), Riyâzî (2), Rûhî (9), Sâbit (1), Sa'dî (2), Sadîk (3), Sâhip Efendi (2), Sa'îd (2), Salâhî (1), Sâlim(1), Şâkir(3), Şem'î (1), Şencer (1), Tab'î (1), Ulvî (1), Vâcid (1), Vâhid (3), Zâhirî (1), Zülfî (1)'dir. Eser üzerine Hatice Aynur ve Fatma M. Şen çalışma yapmıştır.²⁰

3. Zabt-ı Vekâyi-i Yevmiyye-i Cenâb-ı Hazret-i Şehriyârî (Zabt-ı Vekâyi-i Şehriyârî)

Eser, rûznâme türünde yazılmıştır. Hıfzî bu eserde I. Mahmud'un (1730-1754) 1 Muharrem 1148-25 Cemâziyelevvel 1151 (24 Mayıs 1735-10 Eylül 1738) tarih aralığında günlük hayatındaki gelişmeleri anlatmaktadır. Bu eseri oluştururken Hıfzî sır katibi olarak görevlidir. Ancak görevini 23 Safer 1151'de (12 Haziran 1738)'de Salâhî Efendi'ye devretmiştir. Ardından Hıfzî'nin eseri tamamlama görevini de Salâhî Efendi'ye devrettiği bilinmektedir. Eser üzerine Fikret Sarıcaoğlu çalışma yapmıştır.²¹

4. Sümbülname

Eserde 42 adet kıt'a bulunmaktadır. Hıfzî'nin 29, Salâhî'nin 13, ve Hüseyin Beg'in 1 manzumesi bulunmaktadır. Eser sümbül resimleriyle süslenmiş bir murakka' mecmuasıdır. Kıt'aların hepsi iki beyitten oluşmaktadır. Kıt'aların ikinci dizeleri birbiriyle kafiyelidir. Bütün şiirler aruzun fe'ilâtün/fe'ilâtün/fe'ilâtün/fe'ilün kalıbıyla yazılmıştır. Sekiz şiirin üst

²⁰ Hıfzî'nin bu eseri hakkında Hatice Aynur ve Fatma M. Şen'in "Hıfzî Ağa'nın (ö. 1173/1759-60) I. Mahmud İçin Yazılan Şiirler Mecmuası (TMSK-Revan 1977) Üzerine" makalelerinden yararlanılmıştır. bkz. Hatice Aynur, Fatma M. Şen, "Hıfzî Ağa'nın (ö. 1173/1759-60) I. Mahmud İçin Yazılan Şiirler Mecmuası (TMSK-Revan 1977) Üzerine", *Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi: Ustalara Saygı I, Prof. Dr. Fatma Sabiha Kutlar Oğuz'a Armağan*, III, (2019), s. 39-73.

²¹ Fikret Sarıcaoğlu, "Rûznâme", *TDV İslam Ansiklopedisi*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, XXXV, (2008), s. 278-281.

kısımında şiirin konusu hakkında açıklamalar bulunmaktadır. Eser üzerine Hatice Aynur ve Fatma M. Şen çalışma yapmıştır.²²

5. Mukatt‘ât u Rubâiyyât-ı Hıfzî

Bu esere inceleme bölümünde değinileceği için ayrıca burada tanıtılmamıştır.

6. Şiirleri

Der-beyân-ı Mesîregâh-ı Hümayûn; Manzume 61 beyitten meydana gelmektedir. Şiir nesih hat ile 25 satır şeklinde yazılmıştır. Şiirde Hıfzî; Topkapı’yı, Yalı Köşkü’nü, İncili Köşk’ü, Üsküdar’daki bahçe ve kasırları bunun yanında Sarıyer, Bebek, Beşiktaş, Dolmabahçe, Kağıthane, Beyoğlu, Söğütözü, Fenerbahçe, Baltalimanı, Karaköy, Haliç, Kasımpaşa, Eyüp, İstavroz, Beylerbeyi, Kule, Kandilli, Çubuklu, Hünkar’daki bahçe, kasır ve mesire alanlarını tavsif etmiştir. Eser üzerine Yunus Kaplan çalışma yapmıştır.²³

Sıhhatnâme; Manzume 27 beyitten oluşmaktadır. Kaside nazım şekli ile yazılmıştır. Şiirde genel olarak I. Mahmud’un (1730-1754) remed hastalığına yakalanması ve sağlığına tekrar kavuşması anlatılmaktadır. Eser üzerine Betül Nizam çalışma yapmıştır.²⁴

1.3. EDEBÎ KİŞİLİĞİ²⁵

Hıfzî, Galata Sarayı ve Topkapı Sarayı’nda Kur’an ve hat eğitimi almıştır. Bunun yanında I. Mahmud’un (1730-1754) sır katipliğini yapmış ve İstanbul Gümrüğü baş kitabeti görevinde bulunmuştur. Bunlar onun tarihçi kişiliğinin oluşmasında büyük etken olmuştur.

²² Hatice Aynur, Fatma M. Şen, “Edebî Bir Metin Olarak Sünbülname Mecmûası (TSMK-Hazine 413)”, *Zemin: Edebiyat, Dil ve Kültür Araştırmaları*, I, (2021), s. 70-97.

²³ Yunus Kaplan, “Lale Devri İstanbul’unda Padişah Bahçelerini Anlatan Manzum Bir Eser: Hıfzî ve Mesâir’i”, *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, XV, (2017), s. 289-306.

²⁴ Betül Nizam, “Cümleliz Sıhhat ile Sağ Olasız: Sıhhatnâme Literatürüne Zeyl” *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, XXV, (2020), s. 729-807.

²⁵ Hıfzî’nin edebî kişiliği için şu kaynaklardan faydalanılmıştır: bkz. Müstakimzade Süleyman Sadeddin, *Tuhfe-i Hâttâtîn*, haz. Mustafa Koç, Klasik Yayınları, İstanbul 2014, s. 375; Mehmet Tevfik, *Kâfile-i Şu‘arâ*, haz. Fatma Sabiha Kutlar Oğuz, Müjgan Çakır, Hanife Koncu, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 2017, s. 230; Şefkat-i Bağdâdî, *Şefkat Tezkiresi (Tezkire-i Şu‘arâ-yı Şefkat-i Bağdâdî)*, haz. Filiz Kılıç, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 2017, s. 85; Fatîm Davud, *Hâtimetü’l-Eşâr (Fatîm Tezkiresi)*, haz. Ömer Çifçi, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 2017, s. 89; Yunus Kaplan, “Lale Devri İstanbul’unda Padişah Bahçelerini Anlatan Manzum Bir Eser: Hıfzî ve Mesâir’i”, *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, XV, (2017), s. 289-306; Hatice Aynur, Fatma M. Şen, “Hıfzî Ağa’nın (ö. 1173/1759-60) I. Mahmud İçin Yazılan Şiirler Mecmûası (TSMK-Revan 1977) Üzerine”, *Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi: Ustalara Saygı I, Prof. Dr. Fatma Sabiha Kutlar Oğuz’a Armağan*, III, (2019), s. 39-73; Betül Nizam, “Cümleliz Sıhhat ile Sağ Olasız: Sıhhatnâme Literatürüne Zeyl” *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, XXV, (2020), s. 729-807; Hatice Aynur, Fatma M. Şen, “Hıfzî Ağa (Hıfzî Mehmed Efendi ö. 1759-60) ve Tarih Manzumeleri”, *İskender Pala Armağanı*, ed. Nagihan Gür, Kapı Yayınları, İstanbul 2021, s. 236-280; Hatice Aynur, Fatma M. Şen, “Edebî Bir Metin Olarak Sünbülname Mecmûası (TSMK-Hazine 413)”, *Zemin: Edebiyat, Dil ve Kültür Araştırmaları*, I, (2021), s. 70-97.

Onun bu tarihçi kişiliği edebî kişiliğine de yansımıştır. İçerisinde kendi şiirleri de bulunan I. Mahmud (1730-1754) için yazılan cülûsiyeleri topladığı *Mecmûa* isimli eseri bunun bir yansımasıdır. *Mecmûa*'da I. Mahmud (1730-1754) adına yazdığı 7 manzumesi ile en fazla şiire sahiptir.

Gûş edenler dedi târîhini hamd eyleyerek
'İzz ü şân-ıla vezîr oldu Mehemed Paşa²⁶

Revna-efzâ-yı serîr-i saltanat geldi bu dem
Müjdeler âfâka cümle 'âlem olsun intibâh²⁷

Hıfzî, Kur'an hafızı olması ve Arapçaya hakimiyeti sebebiyle şiirlerinde Arapça kelime ve tamlamaları, ayet ve hadis iktibaslarını çokça kullanmıştır. Arapça kelime, ibare ve tamlamalara çokça yer vermesi bu tür şiirlerin ilk anda anlaşılmasını zorlaştırmaktadır:

'Âcil u âcilde âfetden ider âsûde-hâl
İstinâdım Hakkadur *fallâhu hayrun hâfızâ* (1/3)

Çehre-sâyım südde-i rahmet-penâh-ı lutfuna
Rabbenâ yâ Rabbenâ Erhamlenâ Vagfurlenâ (1/5)

'Îlâc ola sana **Hıfzî** hekîm-i Mutlakdan
Şifâ-yı 'âcilesi *lâ yugâdiru sekmâ* (23/2)

Fehm ittire mazmûn-ı cevâdı harekâtım
Lafzımda ola **lûbb-i me'ânî-i sehâvet** (43/2)

Şair Farsça üçlü-dörtlü tamlamaları rahatlıkla kullanmıştır:

Reşha-ı lücce-i rahmet ider inşâallâh
Dâmen-âlûde-i çirk-âb-ı zünûbı tathîr (70/2)

Hıfzî'nin dil ve üslup özelliklerinden biri de tasavvuf terminolojisine hâkim olmasıdır. O şiirlerinde tevbe, taat, ibadet, cürm, hakikat, nefis-i emmare, tarikat, dergâh, amel, iman...vb. kelimeleri çokça kullanır:

Ma'bûda sezâ hakk-ı **'ibâdet** nice mümkün
Tâ'atde kusûrumla kabûl eyleye Mevlâ (22/1)

Lakayd olur âfât-ı alâyıkdan o kimse
İmânda halâvet bula **ihlâs**la her câ (22/2)

²⁶ Hatice Aynur, Fatma M. Şen, "Hıfzî Ağa (Hıfzî Mehmed Efendi ö. 1759-60) ve Tarih Manzumeleri", *İskender Pala Armağanı*, ed. Nagihan Gür, Kapı Yayınları, İstanbul 2021, s. 263.

²⁷ Hatice Aynur, Fatma M. Şen, "Hıfzî Ağa (Hıfzî Mehmed Efendi ö. 1759-60) ve Tarih Manzumeleri", *İskender Pala Armağanı*, ed. Nagihan Gür, Kapı Yayınları, İstanbul 2021, s. 261.

Tövbe tâkat idemez hamle-i ârâm-ı dile
Meger imdâd ü ‘**inâyet** ide tevîk-i Hudâ (19/1)

Günde bin kerre de *tübtü vü reca ‘tü* dirsem
Nefs-i emmâre yine bildigi eyler icrâ (19/2)

Şiirlerinde sürekli günahlarının affedilmesi için Allah’a dua eder. Alçakgönüllü, mütevazı bir eda ile kendisinin günahkâr oluşundan bahseder:

Dâğ-ber-dâğ nedâmet bu kadar **cürm ü günâh**
Cümlesi sînede bir tâze çibândır yâ Rab (25/2)

Herze gerd-i kalemimden ne hatâlar hâdis
Hüsn-i ta‘bîrim ola safh-ı cemîle bâ‘is (47/1)

Kulun gibi dahı **âsî-i rû-siyeh** olmaz
Günahım ‘afv it emân yâ Rahîm yâ Rahmân (198/2)

Şefkat Tezkiresi’deki şiirlerini incelediğimizde Hıfzî’nin münacat ve cülûsiye türlerinin yanı sıra beşerî aşktan bahsettiği şiirlerinin de bulunduğu görülmektedir. Bu şiirlerinde daha sade bir dil kullanmıştır:

Sûz-ı firâkdan haberin yok mudur senin
Oldum helâk hiç güzerin yok mudur senin
Gâhî yanıp yakılmadın ol âfitâbdan
Ey âh-ı âteşîn şererin yok mudur senin²⁸

Der-beyân-ı Mesîregâh-ı Hümâyûn şiirinde yirmiden fazla saray, köşk, yalı ve kasırdan bahsetmesi, bize onun seyahati ve gözlemi çok sevdiğini ve bu özelliğini de şiirlerine yansıttığını gösterir:

Ferâh-âbâd letâfetde riyâz-ı cennet
‘Âdem içinden anun çıkmasa bir lahza n’ola
Anda devletle safâlar sürüp ol şâh-ı cihân
Açıla gül gibi gâhî Kule Bağçesine tâ²⁹

²⁸ Şefkat-i Bağdâdî, *Şefkat Tezkiresi (Tezkire-i Şu‘arâ-yı Şefkat-i Bağdâdî)*, haz. Filiz Kılıç, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 2017, s. 85.

²⁹ Yunus Kaplan, “Lale Devri İstanbul’unda Padişah Bahçelerini Anlatan Manzum Bir Eser: Hıfzî ve Mesâir’i”, *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, XV, (2017), s. 289-306.

Hıfzî'nin şiirlerinde şiir ve şaire dair düşüncelerini görmek mümkündür. Hıfzî, aşağıdaki ilk beyitte şiirin sihirli bir ifadeye sahip güzel koku ile karışık olması gerektiğini söyler. Yani şiir onu okuyanlarda güzel hisler uyandırmalı, onları sihrin etkisi kadar derinden etkilemelidir. İkinci beyitte ise Hıfzî, Allah'ın en büyük kını ve öfkesinin amelsiz yapılan nasihatlere yönelik olduğunu ve insanların ağızlarındaki süsün özellikle şairlerin kuyruklu yalanları olduğunu düşünmektedir. Şair, divan şiiri geleneğindeki “şair sözü yalandır” düşüncesini taşımaktadır:

Nükhet-âmîz gerek şî'r-i sihir-sâz-ı beyân
K'ola tahsîn nîgeh çeşm-güdâz-ı 'îrfân (194/1)

Bî-'amel mev'izeler ekber-i makt 'indillâh
Siyyemâ ekzeb-i eş'âr ola zîb-i efvâh (236/1)

2. BÖLÜM: HIFZÎ MECMÛASI: İNCELEME

2.1. ŞİİRLERİN DİL ÖZELLİĞİ

- Şiirlere dilsel açıdan bakıldığında ilk dikkat çeken unsur şiirlerin Arapça, Farsça kelime ve tamlamalarla yüklü olmasıdır. Şair, ağır ve süslü bir dil kullanımını tercih etmiştir. Arapça ve Farsça birleşik sıfatları çokça kullanmıştır:

Sıklet-karîn-i düşmen-i hammâlletü'l-hatab
Yakdı te'ezzî ile kulun çün Ebû Leheb (29/1)

Settâre-i inâbetle 'uyûb-ı eznâb
Setr oldı kabâhat gibi beyne'l-etrâb (34/1)

- Şiirlerinde Hıfzî, İslam tarihinin öne çıkan şahsiyetlerine atıfta bulunmuştur:

Hilâf-ı sünnet ü emr-i habîbinden hazer vâcib
Fitenle ya 'azâb ile Musâb olmak müberhendür (86/4)

Nûr-ı îmân ile yâ Rab vakt-i rihlet kıl nasîb
Hâk-i pâ-y-i hazret-i Hâlid de bir medfen bana (15/2)

Sıklet-karîn-i düşmen-i hammâlletü'l-hatab
Yakdı te'ezzî ile kulun çün Ebû Leheb (29/1)

- Hıfzî, *Mülemma rubâî* olarak da bilinen, şiire başka dilden dize ekleme yoluyla oluşturulmuş örnekler kullanmıştır:

Virdiler Fâtiha istidrâca

Hemzeten min hemezâtü's-şeytân

Denilür hâlet-i sâhib vecde

Cezbeten min cezebâtü'r-Rahmân

(223/1-2)

- Şiirlerde ayet ve hadislerden çok fazla iktibaslar yapmıştır:

Mekâyid-i zen-i muhtâleden masûn ide Hak

Sübûtî nass-iledür **inne keydekünne 'azîm**

(180/1)

Eserde vârid iken **hünne nâkısâtü'l-'akl**

Füsûn-ı mekr ile eyler selîm-i 'aklı sakîm

(180/2)

- Dua cümlelerine sıkça yer vermiştir:

Çehre-sâyım südde-i rahmet-penâh-ı lutfuna

Rabbenâ yâ Rabbenâ Erhamlenâ Vağfurlenâ

(1/5)

- Şiirlerin türü genellikle münacat olduğu için tasavvuf terimlerini çok fazla kullanmıştır:

Fazl-ı sübhân ile istiğfâra itdim ilticâ

Bir 'amel yok kim ola şâyân-ı makbûl-ı Hudâ

(1/4)

Garîm-i **zûlm u âsâm** u mukalled oldı dâmen-gîr

Nedîm-i **nefs-i emmâre** ile gâyet imtizâcım vâr

(80/1)

- Günümüzde de halk arasında kullanılan deyimlere yer vermiştir:

Ağniyâ olmaz ise şükre muvaffak bi'l-yed

Mütemevvîl dahı olsa **fukarâdan fukarâ**

(9/2)

Dağ-ber-dağ nedâmet bu kadar cürm ü günâh

Cümlesi **sînede bir tâze çibândır** yâ Rab

(25/2)

Göz açup yumma kadar gelmese 'ömr-i dünyâ

Çeşmin erbâb-ı basîret niçün itmesün iğmâz

(112/1)

Eylemez kesb-i ma'âşında taharrî-i helâl

Var mıdır bencileyin hân-ı harâma **gözi aç**

(50/1)

- İkili, üçlü Arapça veya Farsça tamlamaları sık kullanmıştır:

Yâ Hafızallâh emânım kesdi eskâl-i günâh

Bende tâkat koymadı **zûr-ı girân-bâr-ı zünûb**

(26/2)

Nûr-ı çeşm-i iştîyâk evlâd-ı ekbâd-ı fu'âd
Bî-peder ayrulmasun nûr-ı nazardan Rabbenâ (21/1)
Olmasun vâkıf Rahimâ kimseler 'isyânıma
Dendi çün şânında **Settârü'l-'uyûbü'l-müznibîn** (203/1)

- Kur'an ayetlerine, sûrelerine ve meleklerin isimlerine gönderme yapmıştır:

Emânet ola Cenâb-ı Hudâya imânım
Be-hakk-ı **sûre-i Taha** be-câh-ı **Rûhü'l-emîn** (228/1)
Dem-i pesînde diyem *lâ ilâhe illallâh*
Ümîdim oldur ilâha be-hürmet-i **Yâ Sîn** (228/2)
Müdevven çok kitâb olur günâhım
Kirâmen kâtibîn eylerse tedvin (209/1)

2.2. ŞİİRLERİN NAZİM ŞEKLİ VE VEZİN TABLOSU

Vezinler	Kıt'a	Rubâî	Kaside	Müfred	Dübeyt
Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün	1, 4, 8, 10, 13, 21, 24, 26, 41, 58, 62, 69, 71, 75, 79, 91, 99, 100, 105, 126, 127, 133, 140, 145, 148, 149, 151, 152, 164, 165, 167, 168, 176, 177, 179, 181, 182, 183, 190, 191, 192, 197, 200, 201, 203, 207, 208, 211, 212, 217, 219, 221, 230, 233, 246, 249, 252, 253, 256, 257, 259	-	265	56, 64, 248	15, 17, 85, 87, 157, 196, 206, 222, 226, 255
Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilün	7, 9, 14, 19, 25, 28, 33, 38, 40, 42, 45, 48, 50, 52, 55, 63, 66, 77, 90, 102, 107, 110, 112, 113, 115, 116, 118, 120, 124, 128, 129, 131, 136, 137, 139, 155, 159, 160, 161, 172, 173, 185, 195, 202, 218, 224, 225, 227, 234, 235, 237, 238, 240, 250, 251	-	-	2, 24, 36, 47, 49, 51, 53, 56, 67, 95, 101, 106, 109, 111, 114, 117, 119, 123, 125, 130, 138, 146, 163, 194, 236	57, 70, 83, 96, 143, 144, 147, 171, 186, 187, 189, 193, 213, 244, 254, 264
Mef'ülü/Mefâ'ilün	247	-	-	-	-
Mef'ülü/Fâ'ilâtü/Mefâ'ilü/Fâ'ilün	-	3,6, 16, 27, 29, 30, 31, 32, 72, 78, 103, 153, 158, 170, 174, 258, 261	-	-	-
Mef'ülü/Mefâ'ilü/Mefâ'ilü/Fe'ülün	-	5, 20, 22, 37, 39, 43, 44, 46, 59, 60, 68, 74, 81, 89, 93, 98, 104, 121, 122, 134, 154, 156, 169, 178, 184, 188, 215, 216, 229,	-	-	-

		232, 262			
Mefâ'ilün/Fe'ilâtün/Mefâ'ilün/Fe'ilün	11, 12, 23, 94, 141, 180, 214, 220, 228	-	-	-	35, 61, 76, 198,
Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün	18, 30, 80, 86, 97, 108, 162, 199, 204, 260, 263	-	-	-	65, 73, 84, 88, 92, 142, 150, 210, 241, 242, 243
Müstef'ilün/Müstef'ilün/Müstef'ilün/Müstef'ilün	81	-	-	-	-
Mef'ülü/Mefâ'ilü/Mefâ'ilün/Fâ'	-	34, 132, 135, 231, 245	-	-	-
Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün	-	-	-	-	166
Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/Fe'ülün	209	175	-	-	
Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilün	223	-	-	-	

Tabloda görüleceği üzere Hıfzî kıt'a, rubâî, kaside, müfred ve dübeyt olmak üzere beş ayrı nazım şekli kullanmıştır. Bu nazım şekillerinin özellikleri ve Hıfzî'nin tercihleri hakkında bilgi vermekte yarar vardır:

Kıt'a: Vezin ve kafiyele aynı, matla beyiti olmayan 2-6 beyitlik bir nazım şeklidir. Kafiye düzeni *abxb* şeklindedir. Gazel ve kasideden farklı olarak beyitler arası konu bütünlüğü vardır. Rubâî gibi özel vezinleri yoktur, her vezinde yazılabilirler. Genellikle düşünce, hikmet, hiciv ve nükte gibi konular işlenir. Hıfzî kıt'alarında tasavvufî konuları işlemeyi tercih etmiştir. Genellikle iki beyitlik kıt'alar yazmıştır.³⁰

Rubâî: Birinci, ikinci ve dördüncü dizeleri birbiriyle kafiyeli olan bir nazım şeklidir. Tüm dizeleri birbiriyle kafiyeli olan rubâîler de mevcuttur. Ahrem ve ahreb vezinleri diye isimlendirilen sadece rubâîye özgü vezinler ile yazılırlar. Daha çok felsefe, tasavvuf, hikmet gibi konular işlenir. Hıfzî bu nazım şeklini *aaba* kafiye düzeni ile kullanmayı tercih etmiştir. Şiirleri tasavvufî temaları içermektedir.³¹

Kaside: Genellikle 33-99 beyit arasında yazılan, 6 bölümden (nesib, girizgâh, methiyye, tegazzül, fahriyye, dua) oluşan bir nazım şeklidir. Allah'a yakarış, Hz. Muhammet'ten şefaate dileme, din ve devlet büyüklerine övgü gibi konular işlenmektedir. Kasidede işlenen temaya göre isimler alır. Örneğin baharriyye, nevrüziye, şitaiyye gibi.³²

³⁰ Hasan Aksoy, "Kıt'a", TDEA, XV, (2022), s. 504-505.

³¹ Mürsel Öztürk, "Rubâî", TDEA, XXXV, (2008), s. 177-178.

³² İskender Pala, "Kaside", TDEA, XXIV, (2001), s. 564-566.

Müfred: Bir beyit, şiir içerisinde uyaksız ve bağımsız kullanılmışsa bu beyite ferd ya da müfred denir. Divanlarda müfredat başlığı altında toplanırlar. Hıfzî, müfred nazım şeklini genellikle bir başka şiire geçerken kullanmayı tercih etmiştir. Müfred şeklinde yazdığı şiirleri münacat türündedir.³³

Dübeyt: Rubâî ile benzer özelliklere sahip ancak vezin bakımından ondan ayrılan bir nazım şeklidir. Rubâî gibi özel vezinleri yoktur. Her vezinle yazılabilir. Felsefî ve hikmet konulu örneklerinin yanı sıra övgü, aşk, sevgili ile ilgili dübeytlar de vardır. Kafiye düzeni *aaaa/aaba* şeklindedir. Hıfzî, dübeyt şeklindeki şiirlerinde daha çok Allah’a övgü konusunu işlemiştir. *Aaba* kafiye düzenini tercih etmiştir.³⁴

³³ Cem Dilçin, , “Örneklerle Türk Şiir Bilgisi”, TDK Yayınları, Ankara 2013, s. 102.

³⁴ Sebahat Deniz, “Dübeyt (Dübeytî) Hakkında”, *Türk Kültürü İncelemeleri Dergisi*, XIV, (2006), s. 24.

3. BÖLÜM: HIFZÎ MECMÛASI: METİN

3.1. NÜSHA TAVSİFİ

Yazmanın Bulunduğu Kütüphane: İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi

Koleksiyon Adı: Türkçe Yazmalar

Müellif Adı: Hıfzî Mehmed Ağa

Müstensih Adı: Nazîf (d.ö.?)

Yazmanın Adı: Mukatt‘ât u Rubâiyyât-ı Hıfzî

Dili: Türkçe

İstinsah Tarihi: ?

Yaprak Sayısı: 27

Ölçü: 233x138 mm

Satır: 17

Sütun: Tek ve çift sütun

Yazı: Tâlik

Cilt: Sırt siyah meşin kaplı, ön ve arka kapakların dış yüzeyi ebrulu kağıt.

Kağıt: Aharlı, saman renkli

Açıklama: Yazmanın başında 2 tane unvan sayfası vardır. 1. unvan sayfasında en üstte talik yazısıyla 11 Rebûlevvel 1215 tarihi vardır. Sayfada 2 tane İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi mühürleri dışında eserin adı (Mukatt‘ât u Rubâiyyât-ı Hıfzî), 2947 kayıt numarasının yazıldığı bir kayıt ve bir mülkiyet kaydı vardır. Mülkiyet kaydında “Min Kütüb’il-fakîr ilâ ala-yı Rabbihi’l-mecîd Es-Seyyid Mustafa Reşîd mahdûm u vezir-i âzam Seyyid Muhammed Emîn Ali Paşa Yeserra’llâh mâ yeşâ fi Zilkade [12]87” yazılıdır. Ayrıca “Halis Efendi Kütüphanesi” yazılı bir mülkiyet kaydı vardır.

Diğer unvan sayfasında sayfa başında talik hatla “Hıfzî merhumun Rubâiyyât Mukatt‘ât-ı Münâcât Bâ-hatt-ı Nazîf” ibaresi, altta da sayfa ortasında başka bir mülkiyet kaydı

vardır. Bu kayıta “Min mevâhibi’r-Rabbü’l-kerîm ilâ abdihi’l-fakîr Genç Muhammed Paşa-zâde el-Hâc İbrahim sene 1215” yazmaktadır. Bu kayıtlardan anlaşıldığına göre yazmanın müstensihî Nazîf isimli H. Rebûlevvel 1215/ M. 1800 tarihinde sağ olan hattattır. Şimdilik kimliği hakkında başka bir şey tespit edilememiştir.

1b sayfasında yine sayfa üstünde yuvarlak siyah zemin üzerine beyaz mürekkeple “Nâşid [1]249” yazan bir sahiplik mührü bulunmaktadır. Serlevha altın yaldızlı, tezhip motifleriyle süslenmiştir. Söz başları kırmızı mürekkeple yazılmıştır. 1^b-2^a sayfalarında cetvel kenarları altın yaldızlıdır. Diğer sayfalarda ise kırmızı mürekkeple çekilmiştir. Şiirler siyah mürekkeple yazılmıştır. Başlıklar kırmızı mürekkeple yazılmıştır. 18^b sayfasında derkenarda 2 tane beyit vardır.

Eser bittikten sonraki fevaid sayfasında kağıt üzerine ayrıca bir kağıt kesilip yapıştırılmış ve bunun üzerine sülûs hatla “Nişân kağıdı bu mahalden taklîb-i evrâk olunmaya” yazısı yazılmıştır. Sayfa sayısı sayfanın sol üst köşesinde yazılıdır ve eksik sayfa yoktur.

Yazmanın Başı: İtme yâ Rab kuluñı rû-siyehân-ı şu‘arâ
Olmasun midhât-ı ‘azâ-yı sühan maḥẓ-ı ḥaṭâ 1^b

Yazmanın Sonu: Cünd-i manşûru’l-livâ **Hıfzî** şüyûḥ-ı sâlikîn
Râyet-i fevz u felâḥ a’lâ-yı burc-ı evliyâ 27^b

3.2. METİN KURULUŞUNDA İZLENEN YÖNTEM

1. Metindeki şiirler harfu'l-elif, harfu'l-be... şeklinde Arap alfabesine göre sıralanmıştır.
2. Atıf vavları daima ayrı yazılmıştır.

'Unşur-ı pākimdeki çirk-āb-ı **zişt u ma'siyet**
Mū-be-mū zemzemle taṭhīr olsa n'ola ser-be-pā (8/1)

3. Şairin mahlası şiirlerde koyu yazılmıştır.

'İlāc ola saṇa **Hıfzī** hekīm-i Muṭlaḳdan
Şifā-yı 'ācilesi *lā yuḡādiru seḳmā* (23/2)

4. Özel isimler büyük harfle yazıldı, gelen ek kesme işareti ile ayrıldı.

Gördüm çü ābşār-ı riyāz-ı **Burūsayı**
Hīç dilde ḳalmadı eṣer-i sūz-ı inḳilāb (32/2)

5. Vezin gereği tarafımızdan yapılan ilaveler köşeli parantez '[]' içerisinde verildi.

Rızā-yı **Hakka** ser-dāde olup her ḫalde **Hıfzī[yā]**
'Umūmen zıkr u fikriṇ Ḥasbunallāh olsa 'alādur (84/2)

6. Her şiire sıra numarası verildi.

7. Okunamayan yerlerde (...) işareti kullanıldı.

Bāliş-i ... faḫr-i devlete yok i'timād
İstinādım mesned-i vālā-yı burc-ı evliya (265/23)

8. Doğru okunduğundan şüphe duyulan yerde (?) işareti kullanıldı.

Nem(?) denilmezse baṇa ḳabrde çün ḫāb-ı 'arūs
Cümleden evvel odur rūḫa 'azāb-ı dūzaḫ (54/2)

9. Metinde yer alan Arapça ve Farsça mısralar, Arapça ayet ve hadisler Latin alfabesiyle italik yazıldı. Bu ibarelerin anlamları dipnotta gösterildi. Eğer iktibaslar ayet ve hadisin tamamından değil de bir kısmından yapılmışsa dipnotta ibarenin tamamının anlamı verilip metindeki kısmın anlamı koyu yazıldı.

İder mi 'uzleti hīç ihtiyārı ile gönül
Olursa münzevī **tūbā lehum ve ḫüsnü meāb** (35/2)

10. Şeddeli kelimelerin imlâsında eğer kelime ek almışsa şeddeli kullanımı, almamışsa şeddesiz kullanımı tercih edildi.

Müstekinne fi'z-zamīr-i evliyāda zıkr-i **Hak**
Naḳşibendiden inābet ḳıl da feyz-i **Hakka** bak (133/3)

11. Farsça kelimelerde bulunan vāv-ı ma‘dûleler (ˆ) işaretiyle gösterildi.

Hāˆce-ı ehl-i sülûka olmadıkça müntemī

Alamaz ‘ârif olan esrâr-ı esmâdan sebak (133/4)

12. Metinde müstensihden kaynaklanan imla yanlışlarında kelimenin doğrusu yazılıp ayrıca dipnotta gösterilmemiştir. Müstensih, verilen ilk örnekte **hakḳıḳ** kelimesini حَقّ□ şeklinde, ikinci örnekte ise **kevser** kelimesini کثر şeklinde yazmıştır.

Bir esāmide neler çekse gerekdür mizân

Hakḳıḳ isterse kıyâmetde gürûh-ı fuḳarâ (2/1)

Teşnegân-ı ümmetiḡ ḥāṣâ ki maḥrûm eyleye

Feyz-yâb-ı ḥavz-ı **kevser**den Ḥabîb-i kibriyâ (8/2)

13. Müellifin yazdığı tarihler, mısra sonunda parantez () içinde verilmiştir.

Senetün sârre bu sâl-i feraḥa çün târiḡ (1172)

Vaṭana rûz-ı meserret n’ola ‘avdet itsem (185/2)

14. “Dahı” kısa kalın sıradan yazılmıştır.

Ḳuluḡ gibi **dahı** ‘âṣî-i rû-siyeh olmaz

Günahım ‘afv it emân yâ Raḥîm yâ Raḥmân (198/2)

15. Ses düşmelerinde kesme işareti (ˆ) kullanılmıştır.

Allâḡ Allâḡ diyerek dilde temekkûn buldı

Cây-gîr olsa **n’ola** zâ’ika-ı şehd-i sünen (202/2)

16. Farsça ön ekler (-) işaretiyle ayrılmıştır. (nâ-becâ (32/1), be-ser(42/2)...))

17. Farsça birleşik isim ve sıfatlar, son ekler (-) işareti ile ayrılmıştır. (dil-cû(104/1), dil-teşnesiyim(98/2), dâ’ire-veş (116/1), tebeh-kâr-ı ğalaṭ(115/2))

18. “ṭ” kullanımında küçük ünlü uyumuna uyulmuştur:

Nice inkâr ola efrâd-ı günâḡ ‘indillâḡ

Ḳuluḡın ma’şiyet-i râz-ı nihânı vâzıḡ (52/8)

19. Fiile ve isme getirilen birinci teklik şahıs ekinin vokali düz-dar olarak yazılmıştır.

Ruḡ-sûde-i dāmân-ı ricâl itme **ümîdim**

Sensiḡ yine Feyyâz-ı cihân melce’-i iḡṣân (215/2)

20. Sıfat fiil eki -dik⁴ eki daima düz-dar ünlü ile yazılmıştır.

‘Adem-i ṭâ’at ile **itdigim** inkâr olmaz

Dimedim dâ’iye-i nefse bu zinhâr olmaz (96/1)

21. Soru eki (mı) tüm metinde ayrı ve düz ünlü ile yazılmıştır.

Bir bencileyin var **mı** ‘aceb nefsine tâbi‘

Yerden göge dek başa ‘azâb olsa sezâdı

(68/2)

22. Bildirme eki daima yuvarlak yazılmıştır.

‘Uđālu‘d-dā‘i ‘iṣyāna devā tedbīr-i istiğfār

Bu derd-i bī-devāya **hımyedür** tekrīr-i istiğfār

(73/1)

23. Görülen geçmiş zaman ve öğrenilen geçmiş zaman eki daima düz-dar ünlüyle yazılmıştır.

Sen fakr u fāka ile tefāhurde ol gönül

Zühdiyyet **oldı** silk-i vilāyetde mu‘teber

(78/1)

Tecellī-i cemāle maẓhar olsa n’ola ‘abd-i hāş

Burūsa cilve-gāh-ı ravza-ı huld-ı berīn **olmuş**

(108/1)

24. Geniş zaman ekleri yuvarlak ünlü ile yazılmıştır.

Pīş ẓadem ser-ḥalka-ı esrār-ı süphāniyyede

Ẓıdd-ı esmāyı **bilür** hem-pāy-ı burc-ı evliyā

(265/7)

25. “İsimden isim yapım eki -lik⁴” ses uyumuna göre düz-dar ya da yuvarlak yazılmıştır.

İlden gideli sāha-ı t̤ā‘atde ‘inānum

Serkeşlik iden dā‘iye-i nefis-i Ḥarūndur

(81/2)

26. “Gerundium eki -ıp⁴” yuvarlak ünlü ile yazılmıştır.

Ḥātırım tekdīr iden luṭf-ı mücāzātın **görüp**

Kār-ı nīkū-ḥaşlet-i tevfiḳ ola yā Rab başa

(10/2)

3.3. TRANSKRİPSİYONLU METİN

Münacât Muḳaṭṭ'ât ve Rubā'ıyyât Be-Der-gâh-ı Kādıyü'l-Hacât

Harfü'l-elif

1.

[Kıṭ'a]

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. İtme yâ Rab kuluñı rû-siyehân-ı şu'arâ
Olmasun midḥat-ı iğrâ-yı süḥan maḥz-ı ḥaṭâ
2. Dergehiñden ğayrı bâba itme yâ Rab müntemî
Kıble-i ḥacâtıñın maḥlûka itmeme ilticâ
3. 'Âcıl u âcilde âfetden ider âsûde-ḥâl
İstinâdım Ḥaḳḳadur *fallâhu hayrun ḥaḳfızâ*
4. Fazl-ı sübhân ile istiğfâra itdim ilticâ
Bir 'amel yok kim ola şâyân-ı maḳbûl-ı Hudâ
5. Çehre-sâyım südde-i raḥmet-penâh-ı luṭfuña
Rabbenâ yâ Rabbenâ Erhamlenâ Vağfurlenâ
6. Ba'ış-i 'izz ü mübâhât ola yâ Rab dü-serâ
Ḥidmet-i mu'zam-ı mecrûḥ u yetim ü za'fa

2.

[Müfred]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Bir esâmide neler çekse gerekdür mîzân
Ḥaḳḳıñ isterse kıyâmetde gürûḥ-ı fuḳarâ

3.

[Rubâi]

Mef'ûlû/Fā'ilātü/Mef'ûlû/Fā'ilün

1. Benden zuhûr itdi ḥıyânet emânete
İtdim edâ-yı zimmet-i tâ'atde hep ḥaṭâ

1. (1^b)

3. Yûsuf Sûresi 64. Ayet'ten iktibas: “(Yakup) dedi: aha önce kardeşi için size güvendiğim gibi onun için de size güveneyim, öyle mi? **En iyi koruyan Allah'tır** ve O merhametlilerin merhametlisidir!”

5. “Rabbimiz! Ey Rabbimiz bize merhamet et ve bizi affet” anlamında dua cümlecigi.

2. (1^b)

3. (2^a)

2. Yā Rab ‘azāb-ı kabrdür endīşe şubḥ u şām
Ennāru yu‘razūne aleyhā ğudūvoen ve ‘aşıyā

4.

[Kıṭ‘a]

Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilün

1. Fahr-i ‘ālemden budur dā‘im niyāzım Rabbenā
Ümmet-i merḥūmeden ma‘dūd olam rüz-ı cezā
2. Geçmem ‘işıyanımla ümmīd-i şefā‘at itmeden
Raḥmeten li‘l-ālemīn o şāh-ı enbīyā
3. Her sū-yı mū-yı beden mīzāb-ı çirk-āb-ı hevā
İtme yā Rab ben kuluṇ pā-der-gil-i cürm ü ḥaṭā
4. Hep riyākār-iken aḳvālim muzahḫraf bī-me‘āl
Cümle-i bāzīçe-i ef‘āl-i naḳş-ı būriyā

5.

[Rubāī]

Mef‘ülü/Mefā‘ilü/Mefā‘ilü/Fe‘ülün

1. Maḥşerde iderse nic’olur ehl-i vezā‘if
Maḳṭū‘-ı ‘avā‘id bize ‘ā‘id deyü dā‘vā
2. Dāmān u girībānımı dest-i ḥuşemādan
Taḥlīş ne mümkün meger Allāh ide irzā

6.

[Rubāī]

Mef‘ülü/Fā‘ilātü/Mefā‘ilü/Fā‘ilün

1. Yā Rāb meşīyet-i keremiṇ ‘afv u mağfiret
Olsun kuluṇda münselik-i silk-i *men yeşā*

2. Mü‘min Sûresi 46. Ayet’ten iktibas: “**Ateş, sabah akşam onlara gösterilecek** ve kıyametin koptuğu günde Firavun soyuna denecek: Sokun azabın en çetinine.” İkinci dizede vezin aksamaktadır.

4. (2^a)

2. Enbiyâ Sûresi 107. Ayet’ten iktibas: “ Ve biz seni ancak **alemlere bir rahmet** olarak gönderdik.” İkinci dizede vezin eksiktir.

3. İlk dizede vezin aksamaktadır.

5. (2^a)

6. (2^a)

1. Fâtır Sûresi 8. Ayet’ten iktibas: “Kötü ameli kendisine süslü gösterilip de onu güzel gören kimse, ameli iyi olan kimse gibi mi olacaktır? Şüphesiz Allah dilediğini saptırır, **dilediğini** hidayete erdirir. (Ey Muhammet!) Onlar için duyduğun üzüntüler yüzünden kendini helak etme! Şüphesiz ki Allah, onların yaptıklarını hakkıyla bilendir.”

2. Ser-keş-nihād nefsiñ irişmez şimāhına
Lā taḳrabū'l-fevāhiş lā taḳrabū'z-zinā

7.

[Ḳıṭ'a]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Yakdı eczā-yı vücūdum cemerāt-ı şehvāt
İtme yā Rab ḳuluñı bir daḥı nāra ilḳā
2. Müsteḥaḳ eyledi biñ mekr ile nefs-i zālīm
Dil-i nālānı 'uḳūbetle 'azāba ḥayfā

8.

[Ḳıṭ'a]

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. 'Unşur-ı pākimdeki çirk-āb-ı zişt u ma'şiyet
Mū-be-mū zemzemle taḥhīr olsa n'ola ser-be-pā
2. Teşnegān-ı ümmetiñ ḥāşā ki maḥrūm eyleye
Feyz-yāb-ı ḥavz-ı kevşerden Ḥabīb-i kibriyā

9.

[Ḳıṭ'a]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Çirkden mālı müzekkī ola yā Rab şadeḳat
Ḳuluña eyle kerem ṭab'-ı şehāvet-pīrā
2. Ağniyā olmaz ise şükre muvaffaḳ bi'l-yed
Mütemevvil daḥı olsa fuḳarādan fuḳarā

10.

[Ḳıṭ'a]

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Çarḥ u ta'dīli nevār şikār idüp ḥulḳ-ı ḥasen
Kimse mecrūh olmasun tīg-i zebānımdan baña

2. İsrâ Sûresi 32. Ayet'ten iktibas: "**Zinaya yaklaşmayın**, şüphe yok ki zina kötülüktür ve zina da bulunmak, kötü bir yol tutmaktır." İkinci dizede vezin aksamaktadır.

7. (2^a)

8. (2^b)

9. (2^b)

10. (2^b)

2. Hâtırım tekdîr iden luṭf-ı mücâzâtın görüp
Kâr-ı nîkû-ḥaşlet-i tevḫîḫ ola yâ Rab baḡa

11.

[Ḳıṭ‘a]

Mefā‘ilün/Fe‘ilātün/Mefā‘ilün/Fe‘ilün

1. Tevekkül âyeti kāfî ‘ināyet-i ‘abde
Bulur şafâ ile rızķıḡ mülâzım-ı taḡvâ
2. Kimine eyler ‘aṭiyye kiminden ister dâd
Mu‘âmelât-ı Zevî‘l-kibriyâdır aḡz ü i‘tâ

12.

[Ḳıṭ‘a]

Mefā‘ilün/Fe‘ilātün/Mefā‘ilün/Fe‘ilün

1. Hemîşe zikrim olan lâ-ilâhe illâ‘llâh
Îlâhî ola dem-i vâpesinde nûr-ı hüḡdâ
2. Huşûl-ı matlab-ı tevhîḡiḡ ile ḡıl mesrûr
‘Înāyet it ḡuluḡa vaḡt-i ber-endâz-ı ḡıṭâ

13.

[Ḳıṭ‘a]

Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilātün/Fā‘ilün

1. Mezlaḡ-ı aḡdâmdan me‘mûn ide dâreynde
Ḳavl-i şâbit ile teşbît ide îḡânım Hüdâ
2. Tâ ezelden nesl-i pâkim mü‘minîn u mü‘minât
Mahz-ı luṭḡundur hidāyetü‘l-neseb yâ Rabbenâ
3. İtdigim a‘mâl-i ḡayrât-ı ḡasen ‘â‘id baḡa
Naşş-ı ḡat‘î *leyse li‘l-insâni illâ mâ se‘â*
4. Ṭâbi‘-i nefis olmayan cennetde me‘vâsın bulur
Eyler îşâr-ı cahîm ‘âlemde *emmâ men ṭaḡâ*

11. (2^b)

12. (2^b)

1. Al-i İmran Sûresi 18. Ayet’ten iktibas: “Allah, melekleri ve adaleti gözeten ilim sahipleri şahittir ki O’ndan başka ilah yoktur. (Evet) **O’ndan başka ilah yoktur.** Güçlüdür, doğru hüküm verendir.”

13. (2^b, 3^a)

3. Necm Sûresi 39. Ayet’ten iktibas: “**İnsan için yalnız kendi çalıştığının karşılığı vardır.**”

4. Nâziât Sûresi 39. Ayet’ten iktibas: “**Artık kim hiçbir sınır tanımadan azgınlaşmış.**”

5. Çünkü bu dünya ve māfihā ‘umūmen bī-bekā
Külli şey’in hālikinden oldu müsteşnā Hudā
6. Cümle ‘indillāh bak ammā ‘avālim hep nefād
Zāt-ı ma’dūm olmasun **Hıfzı**ye yā Rab mültecā

14.

[Kıt’a]

Fe’ilātün/Fe’ilātün/Fe’ilātün/Fe’ilün

1. ‘Avn-i Hākdur idecek hākk-ı ‘ibādi iskāt
Raḳabe üzrede itmez ḥasenāt istivfā
2. Ḳatı çok gerden-i zimmetde beḳāya aşılır
Olsa zifr-i ‘amelim rūz-ı cezāda ğuremā

15.

[Dübeyt]

Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilün

1. Dest-gır olmazsa Hākdan mağfiret bāb-ı şifā’
‘İllet-i nāsūr zaḥm-ı ma’şiyet bulmaz devā
2. Nūr-ı imān ile yā Rab vākt-i rıḥlet kıl naşīb
Hāk-i pāy-i ḥazret-i Hālīd de bir medfen baḳa

16.

[Rubāī]

Mef’ülü/Fā’ilātü/Mefā’ilü/Fā’ilün

1. Esrār-ı ism-i a’zama ol müstenid dilā
İsm -i Laṭīf hürmetine luṭf ider Hudā
2. Ḳahr-ı Celālde bu ne sırr-ı Laṭīfdür
Eyler tecellī feyz-i cemāli-le Kibriyā

5. Zümer Sûresi 62. Ayet’ten iktibas: “Allah **her şeyin yaratıcısıdır** ve her şeye vekildir.

14. (3^a)

15. (3^a)

16. (3^a)

2. İkinci dizede vezin aksamaktadır.

17.

[Dübeyt]

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Rūh-ı pākım yā Rab istiḳbāl ide ehl-i semā
Tā ölünce yed-be-yed peyveste-i 'arş-ı 'alā
2. Bir tecelliyāta mazhar kıl ki dil-şād olayım
Rihletimden girye-nāk olduḳça yār u akrabā

18.

[Kıṭ'a]

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/Mefā'ilün/Mefā'ilün

1. Muḥālif naḳd-i kārım emr u nehye ṭā'atim ma'sūs
Tereccī vü la'alle yā Rab 'āmālimde müsted'a
2. Necātımdan ümīdim yok ḡarīk-i bahr-i 'iṣyānım
İderse dest-yār-ı reṣṣa-ı rahmet ider iḥyā

19.

[Kıṭ'a]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Tövbe ṭāḳat idemez ḥamle-i ārām-ı dile
Meger imdād ü 'ināyet ide tevḑik-i Ḥudā
2. Günde biḡ kerre de *tübtü vü reca'tü* dirsem
Nefs-i emmāre yine bildiḡi eyler icrā

20.

[Rubāī]

Mef'ülü/Mefā'ilü/Mefā'ilü/Fe'ülün

1. Müşkil-ter olur rüz-ı cezā her biriḡ irzā
Aşḥāb-ı ḥuḳūk eyler ise kesriḡi da'vā
2. Ḥaḳ şāḥibine virecegim naḳd-i meş'ubāt
Bisyār de'avīye göre ḳaṭre-i deryā

17. (3^a)

18. (3^b)

19. (3^b)

2. "Tevbe ve yalvarış" anlamında kullanılan Arapça söz grubu.

20. (3^b)

21.

[Kıṭ'a]

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Nūr-ı çeşm-i iştiyāk evlād-ı ekbād-ı fu'ād
Bī-peder ayrulmasun nūr-ı nazardan Rabbenā
2. Nesl-i teکشir-i sevād-ı ümmet olsun her biri
Cümlesi senden 'aṭā benden emānetdür saḡa

22.

[Rubāī]

Mef'ülü/Mefā'ilü/Mefā'ilü/Fe'ülün

1. Ma'būda sezā ḡaḡḡ-ı 'ibādet nice mümkin
Ṭā'atde ḡuşūrumla ḡabūl eyleye Mevlā
2. Laḡayd olur āfāt-ı 'alāyıkdan o kimse
İmānda ḡalāvet bula iḡlāşla her cā

23.

[Kıṭ'a]

Mefā'ilün/Fe'ilātün/Mefā'ilün/Fe'ilün

1. Ṭabīb-i ḡazıḡıḡ ekser devāsı bī-te'sīr
Ki kendi nefsiḡe tedbīre oldı 'acַz-nümā
2. 'İlāc ola saḡa ḡıfzī ḡekīm-i Muṭlaḡdan
Şıfā-yı 'ācilesi lā yuḡādiru seḡmā

21. (3^b)

22. (3^b)

23. (3^b)

2. Buhârî, 38. Bab, 57. Hadis'ten iktibas: "Abdulaziz şöyle dedi: Ben Sabit El Bunani ile Enes ibn Malik'in yanına girdim. Sabit:

—Ya Eba Hamza! Ben hastalandım, dedi.

Bunun üzerine Enes:

—Ben sana Resulullah'ın rukyesiyle yani okuduḡu dualarla rukye yapayım mı? dedi.

Sabit:

—Evet yap! dedi

Enes de şu duayı okudu:

Allah'ım ey insanların Rabbi, ey hastalığı giderici, şıfa ihsan et! Şıfa verici olarak ancak Sen'sin. Senden başka şıfa verici yoktur.öyle bir şıfa ki **hiçbir hastalık bırakmaz.**"

Mehmed Sofuoḡlu, Buhârî, *Sahih-i- Buhârî*, Kitābu't-Tıbb, 38. Bab, Ötüken Yayınları, İstanbul 1989, C. 12, s. 5767.

24.

[Müfred]

Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilün

1. Dâmen-âlûde gürûh-ı sühan-ârâ yâ Rab
Kıl kuluñ tãhirü'l-ezyâl-i berâyâ yâ Rab

Harfu'l-be

25.

[Kıf'a]

Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilün

1. Tâzeden tâze me'âşiye teva'ul itdim
Tâzelik vaqtimin ahvâli yamândur yâ Rab
2. Dâğ-ber-dâğ nedâmet bu kadar cürm ü günâh
Cümlesi sînede bir tâze çibândır yâ Rab
3. Oldı nefsim tab'a-ı yettebi'ûne's-şehvât
Olmadı Hâkka inâbet-ile habîb-i tâ'ib
4. Kõmadı mekr-i hevâ bi'l-fi'l istiqlâle
Şavb-ı tã'ate nedem meyl ide fikr-i habâb

26.

[Kıf'a]

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

1. Nice sırdâş ola ahvâl-i fezâhat kuluña
Her ser-i mû-yı bedenden rû-nümâ keşf-i 'uyûb
2. Yâ Hafızallâh emânım kesdi eşkâl-i günâh
Bende tãkat koymadı zûr-ı girân-bâr-ı zünûb

24. (4^a)

25. (4^a)

3. Nisâ Sûresi 27. Ayet'ten iktibas: “ Allah haramları ve helalleri açıklayarak sizi günahlardan, yanlış yollara gitmekten koruyup affına ve rahmetine yöneltmek diliyor. Ancak **şehvetlerine uyanlar**, sizin büsbütün yoldan çıkıp uçurumlara yuvarlanmanızı istemektedirler.”

26. (4^a)

27.

[Rubāī]

Mef'ülü/Fā'ilātü/Mefā'ilü/Fā'ilün

1. Ma'būda lāyık eylemedim emre imtişāl
Kaldı farīza t̄ā'ati der-zimmet-i vüçüb
2. 'Afv it günāhım azma-ı dil bulsun infirāc
Yā Ğaffara'z-zünüb u yā Kāşife'l-kurüb

28.

[Kıṭ'a]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Yakdı gencine-i pīşān u cenüb zahrım
Yevm-i sehmede olan āyet-i tehdīd ü 'azāb
2. Biri aşhāb-ı vezāyifden eger rāzı ise
Aña bağışla Kerīmā kuluṇı rüz-ı hesāb

29.

[Rubāī]

Mef'ülü/Fā'ilātü/Mefā'ilü/Fā'ilün

1. Şıķlet-karīn-i düşmen-i hammälletü'l-ḥaṭab
Yakdı te'ezzī ile kuluṇ çün Ebū Leheb
2. Erbāb-ı fazl u dānişe müşkil belā imiş
İtmek ḥilāf-ı cins ile ülfet belā-sebeb

30.

[Kıṭ'a]

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/Mefā'ilün/Mefā'ilün

1. Havāş ehline kılmış Ḥaķ tecelliyāt-ı ihlāşı
Rehā-yāb it kuluṇ silk-i 'avām-ı nāsdan yā Rab
2. Merāyā-yı dili rūşen-ger itsün neyyir-i imān
Zamīrim incilā bolsun zalām-ı pāsdan yā Rab

27. (4^a)

2. "Ey günahları örten ve ey zorlukları gideren (Allah)" anlamındaki dua cümlecigi.

28. (4^a)

29. (4^b)

30. (4^b)

31.

[Rubāī]

Mef'ülü/Fā'ilātü/Mefā'ilü/Fā'ilün

1. Dergāh-ı 'izzetinde emekdārın olmağa
Lāyık ne hizmetim var eyā Mālike'r-riķāb
2. Her pīr-i sālhorde sezā-vār-ı 'ıtķ olur
Āzād olursa **Hıfzī** ķuluñ n'ola bī-ķesāb

32.

[Rubāī]

Mef'ülü/Fā'ilātü/Mefā'ilü/Fā'ilün

1. Zaķm-ı derūna olma nemek-pāş-ı intikām
Ey baķt-ı nā-be-cāy şemātet-i tīr-'uķāb
2. Gördüm çü ābşār-ı riyāz-ı Burūsayı
Hıç dilde ķalmadı eşer-i sūz-ı inkilāb

33.

[Kıţ'a]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Luţf-ı sırr-ı 'aded-i ism-i Laţif hürmetine
Baņa luţfuñla Sitanbūlı kerem ķıl yā Rab
2. Çokdur eltāf-ı ilāhiyyelerin 'āşīye
Olayım ben de isāle yine vāşıl yā Rab
3. Binde bir luţf-ı firāvānıña yok istihķāk
Cümle-i mevhibe fazl u keremiñdür yā Rab
4. Şükre ķādīr degilim mü'terifim ben 'acze
Hıfzī ğark-āb-ı muķīt-i ni'amıñdur yā Rab

31. (4^b)

32. (4^b)

33. (4^b)

34.

[Rubāī]

Mef'ülü/Mefā'ilü/Mefā'ilün/Fā'

1. Settāre-i inābetle 'uyüb-ı eznāb
Setr oldu kabāhat gibi beyne'l-etrāb
2. Ketm itdi fazīhatleri çün dünyāda
Keşf itmeye 'uqbāda Cenāb-ı vehhāb

35.

[Dübeyt]

Mefā'ilün/Fe'ilātün/Mefā'ilün/Fe'ilün

1. Muḥāl kesr-i nefis-i hetik 'arz eyle yā Rab
Çekerse sıklet-i bezm-i ricāl içinde 'itāb
2. İder mi 'uzleti hīç ihtiyārı ile gönül
Olursa münzevī *tūbā lehum ve ḥüsnü meāb*

36.

[Müfred]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

Ḥarfü't-te

1. İtdi ğark-āb-ı kerem 'ālemi baḥr-i raḥmet
Reşḥa-pāş olsa n'ola farkıma ebr-i 'izzet

37.

[Rubāī]

Mef'ülü/Mefā'ilü/Mefā'ilü/Fe'ülün

1. Olsam n'ola her secdede rū-māl-i ḍarā'at
Ma'būda sezā eyleyemem ḥaqq-ı 'ibādet
2. Nā-fehm-i sülḥan 'acz u kuşūruḡ nice bilsün
Bebrāne nihādım hele lā-şeyden 'ibāret

34. (5^a)

35. (5^a)

2. Rād Sûresi 39. Ayet'ten iktibas: "İman edip iyi işler yapanlara ne mutlu! **Varılacak güzel yurt da (onlar içindir).**"

36. (5^a)

37. (5^a)

38.

[Kıt'a]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'iliün

1. Olmayam hem-dem-i ser-meclis-i bāb-ı faşşāl
Virme yā Rab kuluğa böyle mezemmet haşlet
2. Hele ikbāl-i lehūm-ı aḥ-ı meyyīt müşkil
Dehenim olmasun ālāyiş-i zemm ü ğıybet

39.

[Rubāi]

Mef'ülü/Mefā'ilü/Mefā'ilü/Fe'ülüün

1. Evrāk-ı hazān-dīde gibi naḥl-i vücūdı
Şad-pāre ider lerziş-i aḥvāl-i kıyāmet
2. Rüy-ı dili mecrā-yı dem eylerse sezādur
Nāhun-zede-i ḥadşe-i ḥüsrān ü nedamet

40.

[Kıt'a]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'iliün

1. Olmasun nāle-i dil āh u enīn-i ğurbet
Oldı ḥasret-zede peygüle-nişīn-i ğurbet
2. Koma **Hıfzī** kuluḡı beyt-i hazende yā Rab
İtme eşvāk-ı 'ıyāl-ile hazīn-i ğurbet
3. Hırz-ı cāndur dil-i ḥasret-keşe vuşlat-nāme
Naķş-ı mazmūnuğa mālīde cebīn-i ğurbet
4. Bilmedi ḥāl-i perīşānımı kimse ne ğarīb
Dār-ı ğurbetde neler çekdi mekīn-i ğurbet
5. Meskenim cılve-geh-i nehr-i riyāz-ı cennet
Ḥāşalillāh diyemem dār u diyār-ı ğurbet
6. Be-der itdi vaṭanımdam beni şanma gerdün
Keşreti vaḥdete tebdīle arardı fırsat

38. (5^a)

39. (5^a)

40. (5^b)

41.

[Kıt'a]

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. 'Avn u istiğfār ile Mevlā-yı Raḥmanu'r-raḥīm
Baḥr-i bī-pāyān-ı 'iṣyāndan n'ola virse necāt
2. Rīze rīze olmağa ṣāyān iken 'ırk-ı vüçüd
Kıldı luṭfuḡdan yine mecrā-yı feyz-āb-ı ḥayāt
3. 'Ālem-i berzaḥdaki aḥvālīmi endīşeden
Günde biḡ kerre ölür yā Rab ḡuluḡ ḡable'l-memāt
4. Pāyimāl-i evliyāyullāh olup ḡāḡ-i vüçüd
Ravza-ı ḡabr içre bulsun cism-i nā-būdum ḡayāt

42.

[Kıt'a]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Nefs-i bed-kāra refāḡatle teḡāpū iderek
Reh-i taḡṣīl-i me'āṣīde çekildi zillet
2. İtmedi derk heves-i ḡayr ile ṣerri temyīz
ḡāk bādā! Be-ser-i ḡūṣ u be-çeṣm-i ḡaflet

43.

[Rubāī]

Mef'ülü/Mefā'ilü/Mefā'ilü/Fe'ülün

1. Yā Rab keremiḡ dāne-i ḡardal daḡı olsa
Bir ḡulḡ-ı ḡüsn ola derūnumda 'ināyet
2. Fehm ittire mazmūn-ı cevādı ḡarekātım
Lafzımda ola lübb-i me'ānī-i ṣeḡāvet

41. (5^b)

42. (5^b)

43. (6^a)

44.

[Rubāī]

Mef'ulü/Mefā'ilü/Mefā'ilü/Fe'ülün

1. İstersen eger şūfice ma'nā-yı hākīkat
'Āmāl-i taşavvufdur o mazmūn-ı tarīkat
2. Ma'rūz-ı Cenāb-ı şeh-i kevneyn ola yā Rab
'İzzetle olan zemzeme pīrā-yı taḥiyyāt

45.

[Kıṭ'a]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. İtmedim bir 'amel-i ḥayr u ḥasān 'ömrümde
Geçdi taḥşīl-i cerā'im ile ḥayfā evkāt
2. Mültezim cümle-i kārımda tehālūk üzre
Seyyi'āt u 'aşerāt u hefevāt u zillāt

46.

[Rubāī]

Mef'ulü/Mefā'ilü/Mefā'ilü/Fe'ülün

1. Göstermededür nefis ṭalī'a-ı vekāḥat
Tedbīriñi tenfīze taḥaqqümle besālet
2. Tehdīd ile teklīf-i 'ibādet eger itsem
İzhār ider oldum eşer-i 'acַz-i vesāmet

47.

[Müfred]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Herze gerd-i qalemimden ne ḥaṭālar ḥādiş
Ḥüsn-i ta'bīrim ola şafḥ-ı cemīle bā'ış

44. (6^a)

45. (6^a)

46. (6^a)

47. (6^a)

Harfû's-se

48.

[Kıt'a]

Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilün

1. Zâde-i tab'a felâket idüp îrâs-ı zünüb
Oldı ihlaş-ı dile dağdağa-fermâ-yı 'abeş
2. Yazılan cürmüm eger olsa Allâha maḥsûb
Ḥaric ez-defter-i 'âmâlim olur şad-mebḥaş
3. Dükenmez sâmi'a-pîrâ-yı neşâyih yâ Rab
Kâr-ger olmadı naḳl eyledigim nazm u ḥadîs
4. Götürür 'aql-ı selîmi ḥiyel-i nâ-meşru'
Beni mağlûb-ı hevâcis ideli nefis-i ḥabîs

49.

[Müfred]

Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilün

1. Turrehât süḥan-ı ıtrâ ile oldı memzûc
Olmasun mezlaḳadan pây-e-i ḥâmem meflûç

Harfû'l-cîm

50.

[Kıt'a]

Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilün

1. Eylemez kesb-i ma'âşında taḥarrî-i ḥelâl
Var mıdur bencileyin ḥân-ı ḥarâma gözi ac
2. Vây efrâd-ı te'âmülde olursam mes'ûl
Cümlesi rahmet-i Ğufrân-ı Hudâya muḥtâc
3. Pertev-i zât-ı füyûzât-ı Cemîle muḥtâc
Eşer-i luṭf-ı Hudâ-dâd degil istidrâc
4. Çün kemân çekmedi ümnîyye-i dil ḥamyâze
Maṭlab-ı tîr-i du'â oldı icabet-âmâc

48. (6^a, 6^b)

3. İlk dizede vezin aksamaktadır.

49. (6^b)

50. (6^b)

51.

[Müfred]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

Harfû'l-ha

1. Hoş-kumaş-ı eşer-i destîne kavî-i mübâh
Râyiç olmazdı eger olmasa tamğa-yı felâh

52.

[Kıt'a]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. İlişemez fazlıña kalmışdır eyâ Rabb-i Ğafûr
Bir 'amel yok kim ola dâ'îye-i fevz u necâh
2. Tâbi'-i züll ü hevân olmada mecbûr oldum
Baña menfûrum ile ideli nefsim ilhâh
3. İde tevfiğ-i Hudâ bir 'amel-i mün-ciye
Ki ola her dü-serâ bâdî-yi âşâr-ı felâh
4. Yâ Rab ahlâk-ı hamîde-le mühezzeb eyle
Ola tavrımda nümâyân eşer-i fevz u şalâh
5. Gehî endîşe-i ferdâ ile vir kalbe karh
Olma her bâr şafâ-yâb-i esbâb-ı ferah
6. Süpürüp bir gün ider zatıñı maţmüre-i hâk
Naḥvet-efzâ-yı reviş sâhib-i ezyâl-i merah
7. Pertev-endâz-ı ilâhiyye olursa lâyiḥ
Maḥzar-ı feyzde şâlihle müsâvî tâlih
8. Nice inkâr ola efrâd-ı günâh 'indillâh
Ḳuluñın ma'siyet-i râz-ı nihânı vâzih

51. (6^b)

52. (6^b, 7^a)

53.

[Müfred]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Görmesün nāmık-ı ta'bır belā-yı berzah
İtme yā Rab eşer-i kilki remād-ı dūzah

Harfü'l-hı

54.

[Kıṭ'a]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Mālik olduklarım emvāl ḥuṭām-ı dünyā
Ferş-i rāh olmada āmāde-i tār-ı dūzah
2. Nem(?) denilmezse baḡa kabrde çün ḥāb-ı 'arūs
Cümleden evvel odur rūḡa 'azāb-ı dūzah

55.

[Kıṭ'a]

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. 'Ārız-ı iḡbāle yā Rab şarşar-ı idbārdan
Gelmesün keyfiyyet-i āşüb ekdār-ı vesah
Yevme lā yenfa' da virmez fāyide māl u benūn
2. Nefsi nefsi dimede yeksān eb ü cedd ü ümm ü eh

56.

[Müfred]

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Nüket ü nūrīye ihām u kıyās-ı ba'īd
Haḡḡa şāyeşte degilse nic' olur ḡāl-i meded

53. (7^a)

54. (7^a)

55 (7^a)

2. Şu'arâ Sûresi 88. Ayet'ten iktibas: "O gün mal ve oğullar yarar sağlamaz."

56. (7^b)

1. İlk dizede vezin aksamaktadır.

Ḥarfü'd-dal

57.

[Dübeyt]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. 'Amel-i şâlihe yok bende hele isti'dād
Başa tevfiḳ-i hidāyetle ide Ḥaḳ imdād
2. Eşer-i nūr-ı sucūd ile bulup vech-i ḥüsn
Pertev-i feyziḡ ola māşiṭa-ı rüşd ü sedād

58.

[Kıṭ'a]

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Şüretiñle sîretim benzemek olup ihlâşda
Zāhir u bâṭında olsun şıdḳ-ı aḳvālim sedād
2. Yakdı sūz-ı ma'şiyet yā Rab cülūd-ı nefsimi
Yakmasun ferdā-yı şerār nādī-yi *hel min mezād*
3. Şafvet-i ḥāṭırda yok endişe-i çün ü çirā
Olmadı mir'āt-ı dil şüret-ger-i būd u nebūd
4. Nār-ı düzaḥdan emîn olmak için yā Rab müdām
Āteş-i 'aşḳıñ-ile sūzān ola cism-i vücūd

59.

[Rubāī]

Mef'ülü/Mefā'ilü/Mefā'ilü/Fe'ülün

1. Yā Rab benim 'işyānıma tertīb-i cezādan
Āzerde olup ehl-i caḥīm itmege feryād
2. Ben mu'terifim cürm ü cināyāta ilāha
Fazlıḡla ḳuluḡ cürmini 'afv eyle ḳıl āzād

57. (7^b)

58. (7^b)

2. Kāf Sûresi 30. Ayet'ten iktibas: "O gün cehenneme: Doldun mu? deriz. **Daha yok mu?** der."

59. (7^b)

60.

[Rubāī]

Mef'ülü/Mefā'ilü/Mefā'ilü/Fe'ülün

1. Ümmīdim odur ketm-i 'ademden iden icād
İtmez naẓar-ı merḥametinden ẓuluḡ ib'ād
2. Tā'at ile irzā nice mümkin ḥuṣemāyı
Bir ḥayra yarar yok işim Allāh ide imdād

61.

[Dübeyt]

Mefā'ilün/Fe'ilātün/Mefā'ilün /Fe'ilün

1. Cenāb-ı Ḥazret-i Bārī *behā nemī-cūyed*
Berāy-ı 'afv *coz merā behāne mī-cūyed*
2. Ümīd *ān ki koned* ez-ğubār mā'im-i pāk
Be-feyz-i mağfireteş çirk-i dāmenem şūyed

62.

[Kıṭ'a]

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Feyz-i iḥsānıñ ilāhī dest-res olsun baḡa
Sū-yı ā'māl olmasun elṭāfıña sedd-i sedīd
2. Zehre-çāk-ı şavlet-i şavt-ı caḥīmden el-emān
Ra'şe ber-endām-ı ḥaşyet nādī-yı *hel min mezīd*

63.

[Kıṭ'a]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Ḥidmetimden fuḡarā şākır ise yā Rabbī
'Ömr-i dil menfa'at-ı nās içün olsun mümted

60. (7^b)

61. (7^b)

1. Kıtanın günümüz Türkçesindeki karşılığı şöyledir: Cenab-ı Allah'ın kıymetinin ölçüsü yoktur, o bizi affetmek için bizden (amelimizden) bahaneler arar.

2. Ümid odur ki bizi topraktan daha temiz kılsın ve mağfiretinin feyziyle günahlarımızı affetsin.

62. (8^a)

2. Kâf Sûresi 30. Ayet'ten iktibas: "O gün cehenneme: Doldun mu? deriz. **Daha yok mu?** der."

63. (8^a)

2. Cesed-i pākimi āḥir ide maṭmūre-i ḥāk
Ṭaybe-i ṭābe-ṣerāhāda Baḳī'-i ğarḳad

64.

[Müfred]

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Hoş gelür ṭab'a mezāmīn ile ta'bīr-i lezīz
Feyz-i Ḥaḳ ma'nā-yı rengīn ile taḳrīr-i lezīz

Ḥarfü'z-zal

65.

[Dübeyt]

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/Mefā'ilün/Mefā'ilün

1. Hep 'iṣyānım mükemmel līk nāḳış tevbe-i iḥlāş
Derūn-ı dilden istiġfār-ı kāmīl *min kabīli'*ş-şāz
2. Baḳa yā Rab ḥalāvet vir 'ibādāt u ṭā'atde
K'ola niyyāt-ı a'māl-i ḥulūṣānımdan istilzāz

66.

[Kıṭ'a]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Getirür zā'ika-ı ḥāṭıra meġer şeytān
Telḥ-kām eyleyecek me'şem-i ef'ālī lezīz
2. Bulup iġvā-yı fezāḥatle mümevveh-i ta'bīr
Zımn-ı ıṭrāda ider ekzeb-i aḳvālī lezīz

2. Buhârî, 3. Bab, 6. Hadis'ten iktibas: "Ebu Humejd şöyle demiştir: Peygamber'in beraberinde Tebük'ten döndük. Nihayet Medine üzerine yukarıdan baktığımızda Peygamber: İşte **Tâbe!**, buyurdu." Bu hadisin dipnotunda Medine şehri için **Tıybe/Tâbe/Taybe** denildiği ve bu beldenin şırk kiri ile kirlenmeyip temiz kaldığı için bu kelimelerle anıldığı belirtilmiştir. Mehmed Sofuoğlu, Buhârî, *Sahih-i Buhârî*, Fadâilü'l-Medîne, 3. Bab, Ötüken Yayınları, İstanbul 1987, C. 4, s. 1753.

64. (8^a)

65. (8^a)

66. (8^a)

67.

[Müfred]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

Harfû'r-re

1. Sâde-taḥsîn şeref-i ṭab'-ı sūḥan-sence yeter
Virmesün ḥazret-i Ḥaḳ sūziş-i incâz-ı keder

68.

[Rubâi]

Mef'ûlîi/Mefâ'ilîi/Mefâ'ilîi/Fe'ûlîi

1. 'İşyâna bedel luṭf u kerem faẓl-ı Ḥudâdur
Sübhâneke lâ'ilme lenâ bu ne 'aṭâdur
2. Bir bencileyin var mı 'aceb nefsine tâbi'
Yerden göge dek baḳa 'azâb olsa sezâdur

69.

[Kıṭ'a]

Fâ'ilātün/Fâ'ilātün/Fâ'ilātün/Fâ'ilün

1. Reh-nümâ dâru's-selâm-ı ḥulda evlâd-ı faraṭ
Hep tenâsülde mücerred cell-i maḳsûdum odur
2. Nûr-ı çeşmânım şefâ'at-ḥvâh feryâd olsa da
Ḥazret-i Ḥaḳ 'afv ider eylerse ma'bûdum odur

70.

[Dübeyt]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. İtdi âşuftelerin ḥâlet-i 'aşḳı bizi pîr
Fiten-i zülf-i füsûn-kâr ile idüp teşhîr
2. Reşḥa-ı lücce-i rahmet ider inşâallâh
Dâmen-âlûde-i çirk-âb-ı zünûbı taṭhîr

67. (8^b)

68. (8^b)

1. Bakara Sûresi 32. Ayet'ten iktibas: "Sen yücelerden yücesin! Senin bize öğrettiğinden başka bizim hiçbir bilgimiz yoktur. Bilen de hüküm veren de sensin, dediler."

69. (8^b)

70. (8^b)

71.

[Kıṭ'a]

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Gūş idüp evşāf-ı Raḥman-ı raḥimin Rabbenā
Sālih u ṭālih dahı ümmīd-i neyl-i kām ider
2. Secde-gāh-ı sūdde-i raḥmet-penāha yüz sürüp
Liḥye-i beyzā be-kef-i **Hıfzī** de istirḥām ider

72.

[Rubāī]

Mef'ülü/Fā'ilātü/Mefā'ilü/Fā'ilün

1. Geçdi gürüh-ı mu'cize-pirā-yı enbiyā
Ḥatmü'n-nübüvvet şāh-ı risālet zamānidur
2. Maḥşüşdur şefā'ati ehl-i kebā'ire
İhsān efendinin kuluṣ 'işyān-ı şānidur

73.

[Dübeyt]

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/Mefā'ilün/Mefā'ilün

1. 'Uḍālu'd-dā'i 'işyāna devā tedbīr-i istiğfār
Bu derd-i bī-devāya ḥimyedür tekrīr-i istiğfār
2. Olur ser-menzil-i maḥşūda vāşıl reh-rev-i tā'ib
Derūnı eyledikçe şevk-ile tezkīr-i istiğfār

74.

[Rubāī]

Mef'ülü/Mefā'ilü/Mefā'ilü/Fe'ülün

1. Ṭab'ımda seḥā kāf-ı kifāyet ola yā Rab
Bir feyz-i ğınā vir kim olam māl-ik-i iksīr
2. Ḥissetle ḥarīş olmayayım māl u menāle
Yanımda müsāvī ola ḥāk-ile denānīr

71. (8^b)

72. (8^b)

73. (9^a)

74. (9^a)

75.

[Kıt'a]

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Var mıdur hayrū'l-ḥalef kim ola zehr-i āḥiret
Kār-ger olmaz neşāyih 'āk olur encām-ı kār
2. Haḫḫa teslīm eyle nūr-ı dīdeni kūdek iken
Tā faraṭ ola şefā'at-ḥvāh olup yevmü'l-bevār

76.

[Dübeyt]

Mefā'ilün/Fe'ilātün/Mefā'ilün /Fe'ilün

1. Muḥassenātımı ide nümüde Rabb-i ğafūr
Muzahrafātımı setr-i cemīl idüp mestūr
2. Tecellī eyledi fazl-ı Hudā murādımı hep
Ne istedimse mezīd-i 'ināyet itdi tahūr

77.

[Kıt'a]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Sırr-ı esmā-ı ilāhīdeki feyz-i envār
Ḳuluḡa olsa tecellī n'ola yā Rab her bār
2. *Limenü'l-mülk* ḫiṭābındaki ḫāletü'l-yevm
İtdi ser-tā-be-ḳadem mazḫar-ı sırr-ı esrār
3. Çekilür bār degil külfet-i zūr āşām
Nice evzā'ına ṭāḳat getüre cism-i nizār
4. Baḡa fazlıḡla ider çāre iderse yā Rab
Hazret-i Seyyidü'l-ebrār Şefi'ü'l-evzār

75. (9^a)

76. (9^a)

77. (9^a)

1. Mü'min Sûresi 16. Ayet'ten iktibas: "O gün onlar ortaya çıkarlar. Hiçbir şeyleri Allah'a gizli kalmazç **Bugün mülk kimindir?** Tek ve her şeyin üstesinden gelen Allah'ındır."

78.

[Rubāī]

Mef'ülü/Fā'ilātü/Mefā'ilü/Fā'ilün

1. Sen fakr u fāka ile tefāhurde ol göñül
Zühdiyyet oldı silk-i velāyetde mu'teber
2. İtdi sülük ehli riyāzet-keşāna Hāk
Mā teştehihi'l-enfus-ı cennetde mā-ḥazar

79.

[Kıṭ'a]

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Ādemi eyler tevāzu' pīşe kesb-i ma'rifet
Ser-be-pīş-i şafḥa-ı ādāb olur kıl-k-i hüner
2. Hırz-ı cān eyler felek erbāb-ı fazl u dānişe
Sīneden mecmū'asın itmez kemāl ehli be-der

80.

[Kıṭ'a]

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/Mefā'ilün/Mefā'ilün

1. Ğarīm-i zūlm u āşām u muḳalled oldı dāmen-gīr
Nedīm-i nefis-i emmāre ile ğāyet imtizācım vār
2. Hevān-ı zūll u fakr-i muḥsinetle nic' olur ḥālim
Medār-ı naḳd-i Ğufrān-ı Hudāya ihtiyācım vār

81.

[Rubāī]

Mef'ülü/Mefā'ilü/Mefā'ilü/Fe'ülün

1. Nefsimde ḥarāretle benim itdiğim 'işyān
Cān-süz-ı nedāmetle baḡa dāğ-ı deründür
2. İlden gideli sāḡa-ı ṭā'atde 'inānım
Ser-keşlik iden dā'ıye-i nefis-i Ḥarūndur

78. (9^a)

2. Zuhurf Sûresi 71. Ayet'ten iktibas: "Onların etrafında altın tepsiler ve testilerle dolaşılır, orada **nefislerinin arzu ettiği** ve gözlerin lezzet(zevk) aldığı her şey var. Ve siz orada süresi kalacaksınız."

79. (9^b)

80. (9^b)

81. (9^b)

82.

[Kıt'a]

Müstef'ilün/ Müstef'ilün/Müstef'ilün/Müstef'ilün

1. Cürm ü fesādātım içün virüp zebānı destine
Şad-pāre kılma cismimi yā Cābire'l-'aẓmi'l-kesīr
2. Meşiiyye-i rahmde iken ẓuluṅ merzūk idüp
Ānen fe-ānen terbiye yā Rāzıke't-tıflı's-şağīr

83.

[Dübeyt]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Felek āvāre idüp kıldı vaṭandan mehcūr
İtme[ye] ẓuluṅ[ı] evlād u 'iyālinden dūr
2. Seng-i levme idemez kimse taḥammül bilürem
İnkisār eyledi āyīne-i ẓalbim meksūr

84.

[Dübeyt]

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/Mefā'ilün/Mefā'ilün

1. Cezā-yı nefsi bed *yünfev mine'l-arḍ* olsa evlādur
Menāfī-i tevekkül iştikā-yı nefy u eclādur
2. Rızā-yı Hakkā ser-dāde olup her ḥalde **Hıfzī[yā]**
'Umūmen ẓıkr u fikriṅ Ḥasbunallāh olsa 'alādur

85.

[Dübeyt]

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Cāy-gīr-i şevk idi ḥāṭırda sulṭān-ı emīr
İştıyākı zā'ir-i ḥasret-keşe itdi esīr

82. (9^b)

2. Vezin tespit edilemedi.

83. (9^b)

84. (10a)

1. Māide Sûresi 33. Ayet'ten iktibas: "Allah ve elçisiyle savaşanların ve yeryüzünde bozgunculuk yapmaya çalışanların cezası ya öldürülmeleri ya asılmaları ya ellerinin, ayaklarının çapraz kesilmesi veya **bulundukları yerden sürülmeleridir**. Bu onların dünyada çekecekleri rezilliktir. Ahirette ise onlara büyük bir azab vardır."

85. (10a)

2. Bî-tevaḳḳuf mün'akis ehl-i vuḳūfa incizāb
Meṣhed-i nūr-ı ḥaṭîri nükte-i fevz ü kebîr

86.

[Kıṭ'a]

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/Mefā'ilün/Mefā'ilün

1. Şeref-baḥş-ı Burûsa ḳuṭb-ı arza mesken olmuştur
Meṣāhîr-i ğuzāt-ı evliyāya medfen olmuştur
2. Maḳarr-ı salṭanat silkü'l-le'āl-i Âl-i 'Oṣmāna
Sevād-ı a'zamı gevher-fürûş-ı ma'den olmuştur
3. Menāfi-yi vüciüb emr u nehiyy-i Ḥaḳ olan şeyden
Teḥāşî itmemek tevfiḳe muhtāç olduğumdandır
4. Ḥilāf-ı sünnet ü emr-i ḥabîbînden ḥazer vācib
Fitenle ya 'azāb ile Muṣāb olmak müberhendür

87.

[Dübeyt]

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Şanma zāhid incizāb-ı Hāy u Hū beyhüdedür
Ḥālet-i sırr-ı ilāhî ref'-i şavt-ı Hüdader
2. Mehbîṭ-ı nūr-ı tecellî ḥānḳāh-ı zikr-i ḳalb
Maṭmaḥ-ı enzār-ı 'ārif merci'-i yā Hüdader

88.

[Dübeyt]

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/Mefā'ilün/Mefā'ilün

1. Şirāṭ-ı müstaḳîme ihtidā Ḥaḳdan 'ināyetdür
Ḳuluṇ 'acַz-āver-i ṭā'ati ihlāş-ı 'ibādetdür
2. Gürûh-ı ümmet-i merḥūma senden itme yā Rab dūr
Bu 'abd-i 'āsî çün hem-nām-ı sulṭān-ı risāletdür

86. (10^a)

87. (10^a)

88. (10^a)

89.

[Rubāī]

Mef'ülü/Mefā'ilü/Mefā'ilü/Fe'ülün

1. Fazl u kerem-i Hâkda görüp şüret-i idbār
Şekvâ ide hem ğurbete düşdüm diyü zinhār
2. Ma'bûda emānet idecek ehl-i 'iyālim
Fermān ile sulţān emīr eyledi ihzār

90.

[Kıt'a]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Olmasa kesb yed-i ma'şiyete 'afv-ı keşir
Zālim nefse meşā'ible 'uqāb eziyetdür
2. Olsa tertīb-i cezā cürme göre yā Rabbī
Başa yerden göge dek olsa 'azāb evlādur

91.

[Kıt'a]

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Defter-i a'māl-i mazbūţ-ı Kirāmen Kātībīn
Çare yok inkāra olmazsa hesābım ger yesir
2. Ben de taḥrīr eylesem ḥāţır-nişān 'işyānımı
'Öşri olmaz safḥa-ı āfāka güncāyiş-pezir

92.

[Dübeyt]

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/Mefā'ilün/Mefā'ilün

1. Kelāl-irāş iden hep nefse teklif-i 'ibādetdür
Gelür şirīn mezāka ma'şiyet-pervāz ki ḥāletdür
2. Tedārik eylemek 'uqbā için ḳalbe 'amel gelmez
Hemīşe sā'y-ı dil ikbāl-i dünyā-yı ḳalāletdür

89. (10^b)

90. (10^b)

1. İkinci dizide vezin aksamaktadır.

91. (10^b)

92. (10^b)

93.

[Rubāī]

Mef'ulü/Mefā'ilü/Mefā'ilü/Fe'ülün

1. Ben lev'm iderim baht-ı ğalaṭ-kārıma her bār
Sū-yı 'amelin seyyi'esidür diyü idbār
2. 'İşğā mı ider mev'izemi nef's-i hevā-dār
Kürsī mi degil 'arşı dahı eylesen ihzār

94.

[Kıṭ'a]

Mefā'ilün/Fe'ilātün/Mefā'ilün/Fe'ilün

1. Ümīd odur kim ide dāmen-i zünūbuṇı pāk
Sirişk-i nedm ile taṭhīr iderse bu dil-i zār
2. Olursa dāhil-i dārü'l-hulūd **Hıfzī** kuluṇ
Ḳarīn-i 'afv ile yā Rab fen'im 'uḳbāu'd-dār

95.

[Müfred]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Eyledim Ḥaḳḳa münācātımı naẓm-ı i'cāz
Umaram 'avf Ḥudā ide su'ālīm i'cāz

Ḥarfü'z-ze

96.

[Dübeyt]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. 'Adem-i ṭā'at ile itdigim inkār olmaz
Dimedim dā'ıye-i nefse bu zinhār olmaz
2. Şehvet-engīz olur ḥālete eyler tek ü pū
Nefs-i emmāre gibi zālīm-i cebbār olmaz

93. (10^b)

94. (10^b)

95. (11^a)

96. (11^a)

97.

[Kıt'a]

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/Mefā'ilün/Mefā'ilün

1. Eyā Rabbe's-şamed encām-ı hāle 'aql-ı küll hayrān
Kimi şālih-i mu'allel kimi tālīh-i ākıbet fā'iz
2. Tecelliyāt-ı esrār gavāmiẓ nükte-i mevhūm
'Uḫūl-ı ehl-i hikmet hikmetiñ idrākden 'āciz

98.

[Rubāī]

Mef'ulü/Mefā'ilü/Mefā'ilü/Fe'ulün

1. Hicrān-zede-i ğurbete vuşlat mı bulunmaz
Mebzül iken 'aşılere ni'met mi bulunmaz
2. Deryūze-i dil-teşnesiyim fazl-ı Hudānın
Nüş eyleyecek kāse-i rahmet mi bulunmaz

99.

[Kıt'a]

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Reşş-i feyż-yāb-ı haḳīḳat itmedi yā Rab eşer
Yakdı maḥv itdi vücūdum āteş-i 'aşḳ-ı mecāz
2. Şahv-ı istiğrāk-ı fillāh ise maḳşad **Hıfzī** gel
Der-küşāde Ḳādıyü'l-ḥācāt-ı dergāh-ı niyāz

100.

[Rubāī]

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Virme fırsatı tarfetü'l-'ayn içre yā Rab nefsime
Fırsatı ruḫşat bilüp bir laḫza ārām eylemez
2. Rişte-i pend ile bend itsem küsürāt-ı sözi
Nefs-i emmāre gibi bilmem naşīḫat dinlemez

97. (11^a)

1. İkinci dizede vezin aksamaktadır.

98. (11^a)

99. (11^a)

100. (11^a)

Harfü's-sin

101.

[Müfred]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Ravza-ı pāk şalavāt itmege dāreynde heves
Kıomaz ümmīdim odur mefhar-ı 'ālem bī-kes

102.

[Kıṭ'a]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

2. İtmedi kūdek-i nefsim hevese hīç te'sīr
Eyledim meyl şalāḥa bu kadar şarf-ı nefes
3. Sürüdi kendi hevāsında zimām-ı emeli
İtme yā Rab kuluṇı pā-zede-i esb-i heves

103.

[Rubāī]

Mef'ülü/Fā'ilātü/Mefā'ilü/Fā'ilün

1. Yā Rab ḥamül eyle kuluṇ hem daḥı ḥulūk
İşkeste-ḥāṭır olmaya kaṭ'ā per-i meges
2. Ğıybetle laḥm-ḥ^vār aḥ-ı meyyīt olmayam
Rencişle kimse dimege benden dilini kes

104.

[Rubāī]

Mef'ülü/Mefā'ilü/Mefā'ilü/Fe'ülün

1. Nā-dīde vü neşnīde imiş ehl-i cenāne
Āmāde olan ni'met-i dil-cū-yı nefāyis
2. Dinmezse eger ḥāk be-ser ḳabre varınca
Nem(?) ḥāb-geh-i ravzada mānend-i 'arā'īs

101. (11^b)

102. (11^b)

103. (11^b)

104. (11^b)

105.

[Kıt'a]

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Vir baña yâ Rabbî bir hulk-ı hasen kim olmaya
Tavr-ı memdûha da fi'l-i münkerâta iltibās
2. Fazẓ-ı kalb âhbâba tenfire müveddî olmasun
Cümle-i fazlından ola keẓm-i gayz u 'afv-ı nās

Harfü's-şın

106.

[Müfred]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Hvâhiş-i kevşer ile sūziş-i efkâr-ı 'ataş
Âb-yārî-i emânîde baña virdi telâş

107.

[Kıt'a]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Sūziş-i nâ'ire-i ma'şiyet olmaz teskîn
Nūş-ı kevşerle olur def' ciger-sūz-ı 'ataş
2. İtdi 'ucb-ı 'amelim nūr-ı cahîme lâyıķ
Nefs-i hōd-bîn gibi bilmem baña zâlim âteş

108.

[Kıt'a]

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/Mefā'ilün/Mefā'ilün

1. Tecellî-i cemâle mazhar olsa n'ola 'abd-i hâş
Burûsa cilve-gâh-ı ravza-ı huld-ı berîn olmuş
2. 'İbâdet-gâh-ı ehl-i hâķ melâz-ı 'ârif-i billâh
Gürûh-ı evliyâ her sūda **Hıfzî** cân-nişîn olmuş

105. (11^b)

106. (11^b)

107. (12^a)

108. (12^a)

Harfü'ş-şad

109.

[Müfred]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Komadı taze ğazel gūşıma āşār-ı kaşas
İtdi vech-i hüsün-i hāṭıra īrās-ı baraş

110.

[Kıṭ'a]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Bulamam haqq-ı 'ubūdiyyet için vaqt-i ferāğ
Ḥazret-i Ḥaḵ kuluṇı dağdağadan ide ḥalāş
2. Yā Rab ācizlere lāyık mı taḥaşşun itmek
Var iken südde-i hıfz-ı şamedānide menāş
3. 'Amelim şirk-i ḥafiden ola tevdī'-i Ḥudā
Komadı bende riyākārī-i a'māl-i ḥalāş
4. Zümre-i 'amme-i 'āşiden olup müsteşnā
Fazl-ı Ḥaḵ ide kuluṇ müfteḥir-i bende-i ḥāş

Harfü'z-zād

111.

[Müfred]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Def' için dildeki āşübī-i sevdā-yı maraž
Dergeh-i Ḥaḵka niyāz eylemedür vech-i ğaraž

112.

[Kıṭ'a]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Göz açup yumma kadar gelmese 'ömr-i dünyā
Çeşmiñ erbāb-ı başiret niçün itmesün iğmāz

109. (12^a)

110. (12^a)

111. (12^a)

112. (12^b)

2. Fevķ-ı bazı derecāt āyeti terfi‘ eyler
Yohsa yeksān görünür luţf-ı ‘Amīmü’l-feyyāz

113.

[Kıţ’a]

Fe’ilātün/Fe’ilātün/Fe’ilātün/Fe’ilün

1. Bilür aĥvāl-i fesādatımı ‘allām-ı ğuyüb
Sebeb-i ‘afvıña bir çāredür encām-ı ğaraż
2. Derd-i ‘işıyāna teraĥĥüm kadar olmaz dermān
Şafĥ-ı Ğufrān-ı Hudādur yine tedbīr-i maraż

Ĥarfü’t-tı

114.

[Müfred]

Fe’ilātün/Fe’ilātün/Fe’ilātün/Fe’ilün

1. Dergeh-i Ĥaķda ķabūl ola nice nazm-ı ğalaţ
Ola ‘afv ile muşahĥıĥ meger elfāz-ı ğalaţ

115.

[Kıţ’a]

Fe’ilātün/Fe’ilātün/Fe’ilātün/Fe’ilün

1. Eylesün bāri Ĥudā rā’y-ı şavāba tevĥık
Sūĥanım ğayr-ı sedīd eyledi efķār-ı ğalaţ
2. Kime feryād ideyim baţş-ı şedīd-i Ĥaķdan
Var iken bende bu a’māl-i tebeh-kār-ı ğalaţ

116.

[Kıţ’a]

Fe’ilātün/Fe’ilātün/Fe’ilātün/Fe’ilün

1. Ğıpta-fermā-yı emāşil olan āşār-ı ni’am
Füşhat-ı dā’ire-veş fażl-ı Ĥudāvende menūţ

113. (12^b)

114. (12^b)

115. (12^b)

116. (12^b)

2. Nūr-ı tevhīd ile yā Rab ola beyne'l-turāb
Zīr-i ḥak içre daḥı meşhed-i pākım maḡbūt

117.

[Müfred]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Vaşf-ı ḥübān ile söyletmege mazmūn-ı ḡalīz
Zāde-i tab'amı ḥıfz eylesün Allāh-ı Ḥafīz

118.

[Kıt'a]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

Ḥarfı'z-zā

1. Nic'olur olsa ger enfās-ı ḥayātım mes'ul
Nā-be-cā yerlere şarf oldu nefisü'l-elfāz
2. Olmaz evḳātı izā'at gibi bir cürm-i kebīr
İde Ḥaḳ ḡaflet-i lezzāt-ı hevādan īḳāz

119.

[Müfred]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

Ḥarfı'l-ayn

1. Gerçi yüz ḳarası müsveddelerim yevm-i feza'
Līk tebyīz-i naẓım mā-ḥaşal-i nūr-ı vera'

120.

[Kıt'a]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Budur ümmīd-i eşer secde olan nūr-ı cebīn
'Ārızı üzre mükıbb olmayadur rüz-ı feza'
2. Cümle iḡvā-yı şeyātīn ḳuluḡ izlāl itdi
Yā Rab imlā-yı cehennemde meded itmese tab'a

117. (12^b)

118. (13^a)

119. (13^a)

120. (13^a)

121.

[Rubāī]

Mef'ülü/Mefā'ilü/Mefā'ilü/Fe'ülün

1. Bālā-ter idüp şanımlı hulk-ı haseninle
Yā Rab kuluḡı eyle ser-efrāz-ı tevāzu'
2. Āsūde olup varmadı ekvān-ı fesāda
İşbāt ideli vaḥdeti bürhān-ı temānū'

122.

[Rubāī]

Mef'ülü/Mefā'ilü/Mefā'ilü/Fe'ülün

1. Tā ki ola dil niyyet ile 'āzim-i cāmī'
Ol demde bulur ġā'ile biḡ dürlü mevānī'
2. Cennetde nefā'is ile mev'ūd olamazdı
Nān-pāre-i ḡuşka fuḡarā olmasa ḡānī'

123.

[Müfred]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Na't-ı pāk-i nebevī medḡine vaḡt-i ferāḡ
Bulmadum şafḡa-ı sīnemde bu āteş ber-dāḡ

124.

[Ḳıṭ'a]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

Ḥarfu'l-ḡayn

1. İstī'āze olunan vesvese-i şeytānı
Virmedi ḡāṭıra sevdā-yı 'ibādetde ferāḡ
2. Çok ḡünāḡ eyledi her laḡzada çeşm-i ḡüsrān
Olmaz 'ālemde meşeldür diyerek ḡöze yasaḡ

121. (13^a)

122. (13^a)

123. (13^a)

124. (13^b)

125.

[Müfred]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

Der-Harfü'l-fe

1. Heves-i nazm ile enfās-ı nefis oldu telef
Zāde-i ṭab'ım ide bāri Ḥudā ḥayr-ı ḥalef

126.

[Kıṭ'a]

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Mā-ḥaṣal cem' olsa efrād-ı günāh bī-ḥesāb
Cümle ta'dādı olur kerrāt-ı mā'ıyyāt elūf
2. Toldı tesvīdāt-ı āṣām ile evrāk-ı ṣaḥaf
Sen kerem kı l yā Laṭīf yā Kerīm yā Ra'ūf

127.

[Kıṭ'a]

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Bī-riyā ḥaḳḳ-ı 'ibādet yok ki idem istinād
Maḥz-ı faẓlından meger cürmüm ide Mevlā mu'āf
2. Beyn-i taḥvīf u recā sūzān-ı ḥaṣyet cān u dīl
Yā Ḥafīyye'l-mükrimāt neccinā mimmā neḥāf

128.

[Kıṭ'a]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Vaḥdet-i zāt u şifātında yeter ḳat'ī delīl
Sūre-i Seb'a Meṣānī ile İḥlāş-ı Şerīf
2. İḳtifā-yı sünen-i pāk-i Resūlü's-ṣaḳaleyn
Ola yā Rab 'ameliyyāt-ı ferāyizde redīf

125. (13^b)

126. (13^b)

1. İlk dizede vezin aksamaktadır.
2. İkinci dizede vezin aksamaktadır.

127. (13^b)

2. "Ey gizli lütuflar sahibi Rabbim, bizi korktuklarımızdan kurtar, anlamında Arapça dua cümlesi."

128. (13^b)

129.

[Kıt'a]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Kimiyâ-yı keremiñ ide derûnum yâ Rab
Cezbe-i 'aşk ile gencîne-i mâhiyyet-i Kâf
2. Rişte-i sübhâ-i ... melâ'ik olayım
İde envâr-ı zikir kısiye-i qalbimi sâf

Der-Harfü'l-kâf

130.

[Müfred]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Dâd-ı Hâkdır eser-i tab'a bu feyz-i Muṭlak
N'ola lihyeñe bedel dirse görenler şiddik

131.

[Kıt'a]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Ḥasretim merḥamet-i 'afv-ı visâle yâ Rab
Eyledi selb-i şu'ûr âfet-i cân-sûz-ı firâk
2. Bilür ümniyyemi Feyyâz-ı 'Amîmü'l-iḥsân
Rûz u şeb **Hıfzî** tecellî-i cemâle müştâk

132.

[Rubâi]

Mef'ülü/Mefâ'ilü/Mefâ'ilün/Fâ'

1. Vâ-beste-i dergâh-ı tevekkül oldum
Qoymaz beni hâricde Cenâb-ı Ḥallâk
2. Mebzûl-ı ni'am maḳsemü'l-erzâkıñdır
El-rızk-ı 'alallâh u Ni'amü'r-rezzâk

129. (13^b)

2. İkinci dizede vezin aksamaktadır.

130. (14^a)

131. (14^a)

132. (14^a)

2. "Rızık Allah'tandır ve (rızık) çokca rızık verenin (Allah'ın) nimetleridir" anlamında Arapça cümle.

133.

[Kıt'a]

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Oldı çün yâ Rab müyesser hıfz-ı furkân-ı 'azîm
Hıtm-i Qur'ân ola hüsn-i hâtime yevmü'l-firāk
2. Mazhar-ı luṭfuṭ olan aḥrâr-ı mu'taklar gibi
Hıfz-ı kuluṭ daḥı âzâd ola der-rûz-ı i'tāk
3. Müstekinne fi'z-zamîr-i evliyâda zikr-i Hâk
Naḡşibendîden inâbet kıl da feyz-i Hâkka bak
4. Hâvce-ı ehl-i sülûka olmadıkça müntemî
Alamaz 'ârif olan esrâr-ı esmâdan sebak

134.

[Rubâi]

Mef'ülü/Mefâ'ilü/Mefâ'ilü/Fe'ülün

1. Hayret-zedeyim sırr-ı Celâl ismiṭe yâ Rab
'İşyâna bedel oldı kuluṭ mazhar-ı erzāk
2. Yok ḥaḡḡ-ı 'ubûdiyyetim iḡsânıṭa şâyân
Tekmîl-i şemânîn ide barî kuluṭ i'tāk

135.

[Rubâi]

Mef'ülü/Mefâ'ilü/Mefâ'ilün/Fâ'

1. Qaldı hep işim faẓl-ı Cenâb-ı Hâkka
Yokdur kerem ü luṭfuṭa hîç istihḡāk
2. Mazhar idüp iḡsânıṭa fevka'l-ḡâye
İtdi kuluṭ envâ'-ı ni'amlâ erzāk

133. (14^a)

134. (14^a)

135. (14^b)

136.

[Kıt'a]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Luṭf-ile ḳahr-ı ilāhiyyeyi bir şüretde
Cilve-ger itdi serā-perde-i taḳrīrde Ḥaḳ
2. Evlīya burcuna sa'd aḥter olan maḫhar olur
Nefy u eclā-yı kerem sırr-ı Ḥudādur muṭlaḳ

137.

[Kıt'a]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Var mı altmışda reh-i feyz-i Ḥudāya yetmiş
Ḥasbiyallāh-ı maḫūfāt-ı ṭarīḳimde refīḳ
2. Keşf olup ehl-i ṭarīḳatden inābetle cemāl
Eyledim şüret-i iclālde tekmīl-i ṭarīḳ

Der- Ḥarfü'l-kef

138.

[Müfred]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Yokdur kesb-i ma'ārifde tekāpū iderek
Bulmadum cüz'i bıdā'anda hüner 'arz idecek

139.

[Kıt'a]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. İtme eczā-yı me'āşī-i vücūdum yā Rab
Sūz-ı nı'met ile ḥākister-i ta'zīb-i helāk
2. Maḫhar-ı 'afvına maḫşerde degilsem şāyān
Dest-i ḥasretle girībān-ı dil olsun şad çāk

136. (14^b)

137. (14^b)

138. (14^b)

139. (14^b)

140.

[Kıt'a]

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Her nefes yâ Rab na'îm-i 'âfiyet tevfik iken
İ'tirâf 'acz-ı edâ şükr-i cemîl-i ni'metiñ
2. Hep mesâmât-ı vücûd 'ayn-ı başîret olsa da
Kimseler derk idemez sırr-ı şifât-ı vahdetiñ

141.

[Kıt'a]

Mefâ'ilün/Fe'ilātün/Mefâ'ilün /Fe'ilün

1. Medîhe-güy-ı şifâtından 'âcizim yâ Rab
Taşavvurâta netice virir mi nâ-müdrîk
2. Kemâl-i ma'rîfetullâh müzellak-ı 'aqla
Femâ 'araftüke billâh haqq-ı ma'rîfetiñ

142.

[Dübeyt]

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün

1. Müsâ'id olmasun bu nefis-i şüma **Hıfzî** ef'âliñ
İdenler âşinâlık hep şoralar tab'-ı meyyâliñ
2. Menâhiye tevağğul inhimâk-ı ma'şîyet kârım
'Azîzim hâlimi bilseñ dimezdiñ nicedür hâliñ

143.

[Dübeyt]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Levh-i maḥfûza yazan ḥazret-i Ḥaḫdur ancak
Ḳuluḡı vaḳ'a-zede şöhre-i âfâk idecek
2. Ḳalem-i rahmete mevkûf huşûl-i maṭlab
Feyz-i menşûr-ı Ḥudâdur yine ıtlâk idecek

140. (14^b)

141. (15^a)

2. "Seni tanı mıyordum" anlamında Arapça cümle.

142. (15^a)

143. (15^a)

144.

[Dübeyt]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Mefhar-ı şāh-ı rūsul hutbe-i *mā erselnāk*
Mebde'-i her dū-serā gevher-i tāk-ı levlāk
2. N'ola sergeşte-i sultān-ı risāletse cihān
Devr ider başıña hūrşīd ü kamer-veş eflāk

145.

[Kıf'a]

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Maẓhar-ı sırr-ı tecelliyāt olan sa'd-i aḥterīn
Pertev-i iḳbālī bālā-ter olur tā 'arşa dek
2. El virürse nefy ḥāṭır birle imrār-ı zamān
Ḥamd idüp tehlīl ile tesbīḥ-i süphāniye çek

Der- Ḥarfü'l-lām

146.

[Müfred]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Gelmedi ṭab'a meẓāmīn-i teğazzülde kesel
Her ne tesvīd-i cezā olsa bu tebyīze maḥal

147.

[Dübeyt]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Yā Rab aḥvālīm emān olmaya pūr-süz-ı nigāl
Mey-i ḡafletle ḳuluṇ eyleme maḥmūr-ı nigāl
2. İstinādım kerem ü faẓlıñadur yoḥsa benim
Künhüm eyledi a'mālimi maḥşūr-ı nigāl

144. (15^a)

1. Enbiyâ Sûresi 107. Ayet'ten iktibas: “**Biz seni** ancak alemlere merhametimiz gereği **gönderdik.**”

145. (15^a)

146. (15^a)

147. (15^b)

2. İkinci dizide vezin aksamaktadır.

148.

[Kıt'a]

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Ben ziyāde isterim luṭfuṭ tecelliyāt ile
Mā-şadaḳ kıl aḥsenü'l-ḥüsnīye yâ Ḥayy u Cemîl
2. Mānî' u Mu'tî vü Rezzâḳ u Kerem-kānı odur
Her umûrum Ḥaḳḳa tefvîz eyledim *Nî'me'l-vekîl*

149.

[Kıt'a]

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Erzel-i 'ömr âfetiṭ âvân-ı şeyḥühet baṛa
'Avn-ı zıkr-i ḳalb ile göstermesün ism-i Celâl
2. Hep şu'ûr u fıṭnat u 'aḳl-ı selîmü't-ṭab' ile
Mu'taḳ-ı sinn-i şemânîn ide Ḥayy-ı bî-zevâl

150.

[Dübeyt]

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/Mefā'ilün/Mefā'ilün

1. Zemîn-i iştihâda nefs-i zâlim buldı istiklâl
Ser-i mûṭâ'ât-i Mevlâya ḳoymaz şehvet-i izlâl
2. Ḥadîşü's-sin iken pâ-beste-i zülf-i nigâr olmuş
Ṭurur mı 'âlem-i şeyḥühetiṭde tek dil-i meyyâl

151.

[Kıt'a]

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Kimseden ḥvâhiş-ger olmam Es'elüllâhe'l-'azîm
Vâhibü'l-âmâldür rûzî-deh-i şâḥib-nevâl
2. Ḥasbinallâh oldı çün vird-i zebânım şubḥ u şâm
Sırr-ı esmâdan baṛa kāfîdür ism-i Zü'l-celâl

148. (15^b)

2. "O ne güzel vekildir" anlamında Arapça cümle.

149. (15^b)

150. (15^b)

151. (15^b)

3. Şadme-i pâre-şikendür haml-i ü zer-işkâl
Cürmüme tākāt getürmez tell ü ākām u cibāl
4. Böyle bir yāre taḥammül idemez cism-i naḥīf
Senden istimdād ider yā Rab bu ‘abd-i bī-mecāl

152.

[Kıt’a]

Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilātün/Fā’ilün

1. Māsivāyı terk idüp olmaz fenāfillāhda
Olsa şeyḥūḥetle dil der-pençe-i şīr-i ecel
2. Ārzū-yı nefse tābi’dür emānī-i heves
Hādimü’l-lezzāt bilmez āfet-i tūl-i emel

153.

[Rubāī]

Mef’ülü/Fā’ilātü/Mefā’ilü/Fā’ilün

1. Fehm eylemekten ‘āciziz eşyāyı bi’t-ṭabī’
Maḥmūm ider mizācı şifā-sāz iken ‘asel
2. Muḥtāc itme nāz-ı eṭibbāya bir ḳuluṇ
Sensiḡ Hekīm-i Muṭlaḳ eyā Şāfie’l-i’lel

154.

[Rubāī]

Mef’ülü/Mefā’ilü/Mefā’ilü/Fe’ülün

1. ‘İşyāna terāḥī-i cezā luṭf-ı ilāhī
İmhāldur İcāb-ı ḳazā şanma kim ihmāl
2. Hep kendi ‘aṭā u keremiḡ mülk-i yemīnim
Yā Mālike’l-emlāḳ u yā Vāhibe’l-āmāl

152. (16^a)

2. İlk dizede vezin aksamaktadır.

153. (16^a)

154. (16^a)

155.

[Kıt'a]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Dide-i ma'şiyete h'vāb hārām olsa sezā
Her ben-i ğamze olup menba'-ı hūn-ı seyyāl
2. Līk rāhatda yine mürtekib-i menhiyyāt
Böyledür fazl-ı Hudāvend-i Kerīmü'l-müte'āl

156.

[Kıt'a]

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/Mefā'ilün/Mefā'ilün

1. Taşavvūr itmeden vaşl-ı zenān-ı 'işve-pīrānı
Nigāristān-ı şehvet oldı yā Rab bu dil-i meyyāl
2. Kuluñ zincir-i zülf -i duhterān bend itdi ser-tā-ser
Çekilmez gerden-i nefis-i belāda sıklet-i aġlāl

157.

[Dübeyt]

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Münderiçdür revnağ-ı iclālde harf-i Celāl
Müjde-i iqbāle degmez ğazel irās-ı melāl
2. Her meh-i nā-mihribān-ı devletin noğşānı
Pertevin den fehm ider dānā-dil ü ehl-i kemāl

158.

[Rubāi]

Mef'ülü/Fā'ilātü/Mefā'ilü/Fā'ilün

1. Ser-der şehāb 'azl meh-i burc-ı 'izz ü cāh
Pertev-fürüz-ı kevkeb-i iqbāl-i der-'uqūl
2. Çün kase-i gül olsa da leb-riz-i inbisāt
'Āriz şafā-yı 'āfiyete 'illet-i zübül

155. (16^a)

156. (16^a)

157. (16^a)

158. (16^b)

159.

[Kıt'a]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Seyyi'âtım hasenâta komadı vaqt-i ferâğ
İtmedim haqq-ı 'ubūdiyyeti yâ Rab tekmîl
2. Münkeriğe virilen ecvibe-i eyman-veş
Kıl selâmet ile tecvîz-i şırâtı teshîl

160.

[Kıt'a]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Ravza-ı pâke şalavatında Habîbullâhdan
'Ârif-i Haqq'a tevessülle şefâ'at-ı hâh ol
2. Evliyâ meskenidür bunda vilâyet çok olur
İtme tazî'î-i vaqıt **Hıfzî** meded âgâh ol

161.

[Kıt'a]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Eylese hubb u vidâdı n'ola hicrân-ı mezâd
Rağbet-efzâ-yı teşevvuk olur eyyâm u sâl
2. Kanı ol dem ki meserret-ile açup âğuş
İde hasret-keş-i evlâd u 'iyâl istikbâl
3. Ferş-râh it yüzimi hâk-i tevâzu'da hemîn
Tek esîr itmeye ferrâş 'ilele vaqt-i rahâl
4. Senden olur yine dermân-ı gamrât mevte
Virme imânıma yâ Rab dem-i âhırde zevâl

159. (16^b)

160. (16^b)

161. (16^b)

162.

[Kıt'a]

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/Mefā'ilün/Mefā'ilün

1. Vüfūr-ı ma'siyetle yokdur emniyyet fezāhatden
İlāhī setr-i avāret emn-i rū'uvāna 'ināyet kıl
2. Kuluḡ mişkāl zerre ḡayra lāyık varsa a'māli
Vücūdum kemterin zerrāt-ı ḡāk-i bāb-ı rahmet kıl
Der- Ḥarfü'l-mim

163.

[Müfred]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Zıkr-i tevḡid-i Ḥudāya ne kadar sa'y itsem
Çıkarır dā'ireden ḡāṭıra-ı pīş-ḡadem

164.

[Kıt'a]

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Her nefesde idüp istiḡfārı evrād-ı zebān
Kıl kuluḡ müstaḡfirin estaḡfirullāḡü'l-'azīm
2. Ben ḡuzūr-ı ma'nevīde nice ḡaşr olsam gerek
Cürmümün pāyānı yokdur yā Ḡafūr u yā Raḡīm

165.

[Kıt'a]

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. 'İzzet-i dünyāya raḡbet virme yā Rab kuluḡa
Çünkü fānīden beḡā-yı ma'nevīye ric'atim
2. Bulmasun icrāya fırşat taḡt-ı teben āb-ı ḡaşr
Şḡret-i Ḥaḡdan kelān a'dā-yı ḡillet sīretim

162. (16^b)

163. (17^a)

164. (17^a)

165. (17^a)

166.

[Dübeyt]

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Eyledim dünyāda çok taḥşīl-i kām
Âḥirdi luṭfuyla yā Rab kıl be-nām
2. Maṭlabım ḥüsn-i ḥitām ancak benim
İnneme'l-iḥsānu illā bi't-temām

167.

[Kıṭ'a]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'iliün

1. Ne belā dilde emānī-i devā'ī yā Rab
Bī-ḳarar itdi beni gerdiş-i ṭül-ı emelim
2. Çekdiğim zillet u ekdār-ı meşā'ib-i cümle
Kendi taḥşīl-i yedim kendi cezā-yı a'melim

168.

[Kıṭ'a]

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Ḥatm-i maḳzī 'arşa-ı maḥşerde çün metn-i şırāṭ
Zıkr ü fikrim mülk-i ḥayr-ı şırāṭ-ı müstaḳīm
2. Kesb idüp yā Rabbī ḥalk-ı ḥüsn pāk-i Aḥmedi
Kıl hidāyet aḥsen-i taḳvīmim olsun müstaḳīm

169.

[Rubāī]

Mef'ülü/Mefā'ilü/Mefā'ilü/Fe'ülün

1. Ser şafḥa-ı āşāma teraḳḳide beher-yevm
Yazdıkça melā'ik günahım ra'şbe be-destim
2. Īmān-ı ḥulūşānede yok lık tereddüd
Ben mü'min-i mīşāḳ belī 'ahd-i elestim

166. (17^a)

167. (17^a)

168. (17^a)

169. (17^b)

170.

[Rubāī]

Mef'ülü/Fā'ilātü/Mefā'ilü/Fā'ilün

1. İrzâ-yı faẓl-ı Hâk eger olmazsa yâverim
Eyler hezâr pâre vücûdum yed-i huşûm
2. Tâ'at kazâ-yı deynim iken vâcibü'l-edâ
Hâk-ı edâya koymadı mennâ'-ı nefis-i şûm

171.

[Dübeyt]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Bezl-i vüs' eyledi taḥşîl-i me'âsîde tamâm
Virmedi nefse kesel taḳviyet-i dermânım
2. Her ser-i mû-yı beden ḥâme-i temkîn olsa
Yine taḥrîr idemez mezlaḳa-ı 'işyânım

172.

[Kıṭ'a]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Ğayra açdurma elim ni'mete yâ Rab sîr it
Südde-i mağfiretiñ kâse-be-kef çâkerim
2. Kendi ḥâlimde ḳosa sū-yı ferîn-i nefsim
Dergeh-i tâ'atiniñ bende-i fermân-beriyim

173.

[Kıṭ'a]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Pertev-i 'izzet u iḳbâl ile olma mağrûr
Âfitâb-ı düveliñ fî-i zevâli ma'lûm
2. 'An-yedin vâşıl olur min-ṭarafullâh saḳa
Âyet-i nahnü ḳasemnâda ki rızḳ-ı maḳşûm

170. (17^b)

171. (17^b)

172. (17^b)

173. (17^b)

2. Zuhurf Sûresi 32. Ayet'ten iktibas: "Onlar mı Rabb'nin rahmetini pay edecekler? **Biziz** geçimlerini aralarında **paylaştıran**, dünya yaşayışında ve bir kısmı bir kısmına hizmet etsin diye bazılarını derece bakımından bazılardan üstün halkettik ve Rabb'nin rahmeti onların toplayıp biriktirdiklerinden daha hayırlıdır."

174.

[Rubāī]

Mef'ülü/Fā'ilätü/Mefā'ilü/Fā'ilün

1. Virsün derüna taşfiye-i zıkr Hâk celā
Beyt-i Hudā-yı kalb ola pür-nür çün Harem
2. Kıl hisşe-dâr şun'-ı ilāhiyyeden kuluṅ
Yā Mübdiye'l-bedāyi' yā Bāriye'l-nesem

175.

[Rubāī]

Mefā'ilün/Mefā'ilün/Fe'ülün

1. Hābibiṅ ism-i pākiçün ilāhā
Baḡa hem-nām iken çekdürme mātem
2. Esāmī çün semādan oldı nāzil
Semiyy-i şāfi'imdür faḡr-i 'ālem

176.

[Kıṭ'a]

Fā'ilätün/Fā'ilätün/Fā'ilätün/Fā'ilün

1. Ravza-ı pāk-i ḡabīb-i Hākka itdim intisāb
Es-şalavātü's-selām ezkār-ı kārımdır benim
2. Eyleyüp müjgānımı cārüb-ı 'izz ü ibtihāl
Hidmet-i pāk-i ferāşet iftiḡarımdır benim

177.

[Kıṭ'a]

Fā'ilätün/Fā'ilätün/Fā'ilätün/Fā'ilün

1. Oldı mazmūn-ı münif beyn-i ḡabiri minberi
Zā'ir-i pāk-i Resūlullāha çün cennet maḡām

174. (17^b)

2. İkinci dizede vezin aksamaktadır.

175. (18^a)

176. (18^a)

177. (18^a)

2. 'Älem-i 'uqbāda da olsun Hudāyā bī-su'āl
Ravza-ı Firdevs ile el-ḥacc-ı **Hıfzī** şād-kām

178.

[Rubāī]

Mef'ülü/Mefā'ilü/Mefā'ilü/Fe'ülün

1. Mağbūt-ı ricāl olsa n'ola pertev-i zātım
Ser-ḥādim-i is'āf-i merām-ı fuḳarāyım
2. Çeksün elini cā'ize cerr-i şu'arādan
Ben ruḳ'a-güşā-yı der-i feyz-i Hudāyım

179.

[Kıṭ'a]

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. İtmedim zāhirde müstağraḳ olup maḥv-ı vücūd
Līk cismim itdi nūr aḥlāk-ı marziyyem benim
2. Feyz-i rūḥum dergeh-i Ḥaḳdan inābet ideli
Melce'-i irşād olur enfās-ı ḳudsīyem benim

180.

[Kıṭ'a]

Mefā'ilün/Fe'ilātün/Mefā'ilün /Fe'ilün

1. Mekāyid-i zen-i muḥtāleden maşūn ide Ḥaḳ
Şübūtī naşş-iledür *inne keydekünne 'azīm*

178. (18^a)

179. (18^a)

180. (18^a)

1. Yūsuf Sûresi 28. Ayet'ten iktibas: "Böylece (kadının kocası Yusuf'un) gömleğinin sırtından yırtılmış olduğunu görünce: Belli ki bu (yine) sizin oyunlarınızdan biri ey kadınlar taifesi! **Doğrusu sizin oyunlarınız/tuzaklarınız korkunçtur!**"

2. Eşerde vârid iken *hünne nâkışâtü'l-'aql*
Füsûn-ı mekr ile eyler selîm-i 'aqlı saķım

181.

[Kıt'a]

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

1. Kılma mahrûm-ı 'inâyet yâ Ğıyâse'l-müstaĝîs
Rûz-ı maşşer devletiñ bulduķda 'ubbâd-ı kirâm
2. Ümmetiñden olmasa merfû'-ı nisyân u ģaķâ
Çok ģaķâ şâdır olur her ģaķve yâ Ğayre'l-enâm

182.

[Kıt'a]

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

1. Yokdur isti'dâd bende řahirü'l-züll olmaga
Dâmenim âlûde kıldı çirk-i nefsâniyyetim
2. Naşb u cer ümniyyesi yâ Rab taşavvur olmasa
Bî-sebeb âģâd-i nâsa yokdur insâniyyetim

2. Buhârî, 7. Bab, 9. Hadis'ten iktibas: Bize Muhammet ibn Cafer haber verip şöyle dedi: Bana Zeyd -ki o, Eslem'in oĝludur- İyad ibn Abdillâh'tan, o da Ebu Said Hudri'den haber verdi. O şöyle demiştir: Bir Kurban yahud Ramazan Bayramı'nda Resulullah yanımıza namaz kılınacak musallaya çıktı. Kadınların yanına uğradı da:

–Ey kadınlar topluluĝu! Sadaka veriniz. Çünkü sizler bana cehennem ahalisinin çoĝu olarak gösterildiniz, buyurdu.

Kadınlar:

–Ya Resulullah, neden? diye sordular.

Resulullah:

–Çünkü siz çokça lanet eder ve kocalarınıza karşı nimete nankörlük yaparsınız. (Ne acıbtir ki kendini zapt eden) tam akıllı ve ihtiyatlı kimsenin aklını, sizin kadar eksik akıllı, eksik dinli hiçbir kimsenin çelebileceğini görmedim, buyurdu.

Kadınlar:

–Dinimizin ve aklımızın eksikliği nedir? Ya Resulullah? dediler.

–Kadının şahadeti, erkeğin şahadetinin yarısı deĝil midir?

–Kadınlar:

–Evet, dediler

–İşte bu **aklının eksikliği**ndendir. Hayız olduĝu zaman da namaz kılmaz, oruç tutmaz deĝil mi? buyurdu.

Kadınlar:

–Evet, dediler.

–İşte bu da dininin eksikliğindendir, cevabını verdi.

Mehmed Sofuoĝlu, Buhârî, *Sahih-i Buhârî*, Kitabü'l-Hayz, 7. Bab, Ötüken Yayınları, İstanbul 1987, C. 1, s. 401-402..

181. (18^b)

182. (18^b)

183.

[Kıt'a]

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Mā-verā-yı perde-i takrîr Hâkda cılve-ger
'An-yedin taqsîm imiş efrâda küllî hizmetim
2. Ekserî şâkirse yâ Rab mültecâdur hük-m-i küll
Âzı tâbi' eylemek bisyâre senden minnetim

184.

[Rubâî]

Mef'ulü/Mefâ'ilü/Mefâ'ilü/Fe'ulün

1. Çün sâ'îk-i takrîr-i ezel eyledi teşvîk
Bâ-htaft-ı şerîf oldı gönül Bûrsada kâ'im
2. Lâkin meded öldürdü ciger-sûz-ı şemâtet
Yâ Rab kuluñ âzerde ider levme ü lâ'im

185.

[Kıt'a]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Âsitân-ı kerem-i Hâkka olurdum rû-mâl
Dîdeler rûşen olup hâneme ric'at itsem
2. Senetün sârre bu sâl-i feraha çün târih (1172)
Vaţana rûz-ı meserret n'ola 'avdet itsem

186.

[Dübeyt]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Bî-'amel lutf-ı ilâhiyyeye mağrûr oldum
İsm-i Ğaffâr-ı Hudâvend ile mesrûr oldum
2. Sa'y idüp cümle emânîyyene tab'-ı meyyâl
Nefs-i bed-h^vâha tekâpû ile mecbûr oldum

183. (18^b)

184. (18^b)

185. (18^b)

2. Vezin gereği "sârre" olarak okunmuştur.

186. (18^b)

187.

[Dübeyt]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Ȑab'-ı naķķād ile iħsānıñ ola ĥaṭṭı-ı 'azīm
Kılma yā Rab kuluñı ebleh-i zī-fehm-i saķīm
2. Hele maẓmūn-ı mümevveh deyü çok ĥalt-ı kelām
Getürür ĥatırā tezvīr ile şeytān-ı rācīm

188.

[Rubāī]

Mef'ūlū/Mefā'ilū/Mefā'ilū/Fe'ūlūn

1. Yād eyler isem cürmümi āyāt-i duĥān-veş
Āfāk-ı ȓutar dūd-ı şerer-nākı āhım
2. Evzār-ı kebā'ir eger eylerse tecessüm
Şıgmaz küre-i 'arẓa reh-i çeşmān-ı günāhım

189.

[Dübeyt]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Şun'-ı Mevlāda dil-āgāhı da ĥayrān buldum
Eĥadiyyet şıfatıñ cümle nümāyān buldum
2. Kılhuvallāh eĥādiyyet-i vaĥdet emmā
Sırr-ı maşnū'-ı ilāhiyyeyi bürhān buldum

190.

[Kıṭ'a]

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. İştigāl-i emr-i dünyā telĥ-kām itdi kuluñ
İttigim gül-ķand-ı ṭā'atden ĥalāvet bulmadum

187. (19^a) DK

188. (19^a)

2. İkinci dizede vezin aksamaktadır.

189. (19^a)

190. (19^a)

2. Geçdi 'ömr-i nâzenîn ğafletle yâ Rab şubḥ u şâm
Hiç ferâğ-ı bâl ile vaqt-i 'ibâdet bulmadum

191.

[Kıṭ'a]

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

1. Ey dil-i ser der-hevâ olduḡ heves-kâr-ı ḥaṭâ
Tâ-be-key taḥşîl-i kâ-m-ı nef-s-i şûma iltizâm
2. Eşk-rîz-i mâ' zeret olup nigâh-ı nâ-maḥal
Fâzat 'aynî 'ibraten min neb'i mesmûmü's-sihâm

192.

[Kıṭ'a]

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

1. İtme yâ Rab rû-siyâh u ma'siyet dergâhına
Liḥye-i beyzâ gibi yüz aklıġıyla varayım
2. Kıl kuluḡ müstaġnî-i 'âlem ġınâ-yı kalb ile
Tâ-be-key zilletle dünyâda naşîbim arayım

193.

[Dübeyt]

Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilün

1. Tâbi '-i nef-s-i heves ideli baḥt-ı şûmum
Siper-i zûll u hevân cism-i meşâ'ib oldum
2. Nefs-i emmâre ile yek-dil olaldan şehvât
Selb-i efkâr-ı belıyyât-ı 'avâkıb oldum

191. (19^a)

192. (19^a)

193. (19^a)

Harfü'n-nün

194.

[Müfred]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Nükhet-āmiz gerek şî'r-i sihir-sâz-ı beyân
K'ola taḥsîn nigeḥ çeşm-güdâz-ı 'irfân

195.

[Kıṭ'a]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Sa'y-ı meşkür ile yâ Rab ola ḥaccım mebrûr
Ṭâ'if-i beytiḡi kıl maẓhar-ı feyz-i Ğufrân
2. Olmasun 'arşa-ı maḥşerde sipihr-i vey ḥacîl
Ḥacerü'l-esvede mālîde cebîn-i 'işyân

196.

[Dübeyt]

Fâ'ilātün/Fâ'ilātün/Fâ'ilātün/Fâ'ilün

1. İtdigim 'işyâna teznîb-i cezâ şâyân iken
İtmedi ol 'âlemü's-sır 'ibreten li's-sâ'irîn
2. Sen şefî' ol 'arşa-ı maḥşerde rüsvây olmayam
Yâ Ḥabîballâḥ emân yâ rahmeten li'l-'âlemîn

197.

[Kıṭ'a]

Fâ'ilātün/Fâ'ilātün/Fâ'ilātün/Fâ'ilün

1. Mu'terifdür cürme isti'fâ ider zü'l-aṭâ
Müfsid ü ḥaḡ nâ-şinâs 'âsî-i 'abd-i kemterîn
2. Kuluḡı ta'zîb içün virme zebânı destiḡe
Olmayam rüsvâ-yı 'âlem 'ibretü'l-naẓerîn

194. (19^b)

195. (19^b)

196. (19^b)

2. Enbiyâ Sûresi 107. Ayet'ten iktibas: “ Ve biz seni ancak **alemlere bir rahmet** olarak gönderdik.”

197. (19^b)

198.

[Dübeyt]

Mefā'ilün/Fe'ilātün/Mefā'ilün /Fe'ilün

1. 'Uḍāl-i cürmüme dārü's-şifā-yı luṭfunḍan
Meger devā ide Ḥaḳ faḥr-i 'ālemīn dermān
2. Kuluṅ gibi daḥı 'āşī-i rū-siyeh olmaz
Günahım 'afv it emān yā Raḥīm yā Raḥmān

199.

[Kıṭ'a]

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/Mefā'ilün/Mefā'ilün

1. Si'āyetle mu'ādāt eyleyen ḥaḳkımda ḥussādı
Keremle eyleyem luṭf ile yā Rab bende-i fermān
2. Muvaffaḳ eyleyüp şabr-ı Cemīl-i fa's-fahī's-şafḥa
Kuluṅ tekdır iden 'udvānı idem maẓhar-ı iḥsān

200.

[Kıṭ'a]

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Naḳşibend olup derūna zıkr-i ḳalb-i iḥtişāş
Eylesün evrādım evlādımla āfetden emīn
2. Bulsun āmāc-ı icābet menziliṅ tır-i du'ā
Budur istid'ā-yı **Ḥıfzī** yā Mucībe's-sā'ilīn

201.

[Kıṭ'a]

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Ḥaşyet-i Ḥaḳḳ mı şā'ir evzā'-ı evzārı çeken
Kıl muḥālifden şıyānet be-emānū'l-ḥālifin
2. Ravza-ı pākiṅ ziyāret itdigim meşhūrdur
İtme maḥrūm-ı şefā'at yā Şefī'al-müznibīn

198.(19^b)

199. (19^b)

200. (20^a)

201. (20^a)

1. İlk dizede vezin aksamaktadır.

202.

[Kıt'a]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Kiber-i sinde şefā'atden olur mu maḥrūm
İktifā' eşer-i Resūle daḥı tıfl iken iden
2. Allāh Allāh diyerek dilde temekkūn buldı
Cāy-gīr olsa n'ola zā'ika-ı şehd-i sünen

203.

[Kıt'a]

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Olmasun vākıf Raḥimā kimseler 'işyānıma
Dendi çün şānında Settārü'l-'uyübü'l-müznibīn
2. N'ola ümmīd eylesem ben de şefi'-i raḥmetin
Ḥazret-i şāh-ı rūsuldür *raḥmeten li'l-'ālemīn*

204.

[Kıt'a]

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/Mefā'ilün/Mefā'ilün

1. 'Uşāt-ı ümmetin aḥvālī ma'lūm-ı inābetdür
Der-i raḥmet ṭururken kime yā Rab ilticā itsün
2. Semiyi-yi faḥr-i 'ālem **Ḥıfzī**-i 'abd-ı siyeh-kāra
Şefā'at-cū ḥabībī şāfi'-i rüz-ı cezā olsun

205.

[Kıt'a]

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. İktifā'-yı sünnet-i ğarrā mürā'āt olmadı
Ümmetinden ben ḳuluḡ a'şiyü'l-'uşātü'l-müslimīn

202. (20^a)

2. İlk dizede vezin aksamaktadır.

203. (20^a)

2. Enbiyâ Sûresi 107. Ayet'ten iktibas: "Ve biz seni ancak **alemlere bir rahmet** olarak gönderdik."

204. (20^a)

205. (20^a)

1. İkinci dizede vezin aksamaktadır.

2. Sîne-i kûb el-emân olsam gerek rûz-ı nedm
Yâ Nebîyallâh şefâ' at yâ Ğiyâse'l-müznibîn

206.

[Dübeyt]

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

1. 'Ayb-ı mestûr eyleyen fazl-ı ilâhe'l-'âlemîn
Eyler ümmîdim budur keşf-i fezaḥatden emîn
2. Âh-ı âteş-bâr-ı vâveylâdan aḥvâlim bilüp
Bî-ḥuzûr oldu ahâlî-i semavât u zemîn

207.

[Kıṭ'a]

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

1. Mâsivâyı terk idüp müstağraḳ-ı fillâh olam
Tâ-be-key girdâb-ı baḥr-i bî-kenâr-ı müznibîn
2. Yâ Ğiyâse'l-hâlikîn olsun meded-kârım benim
Enbiyâ ü mürselîn evtâd-ı ḳuṭbü'l-'ârifîn

208.

[Kıṭ'a]

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

1. Sicn-i mü'mîn cennet-i kâfir iken dâr-ı fenâ
Ḥabs olup ḳalmaḳ içinde câna minnet ü emin
2. Bir cisirdür lîk bu miḥnet-serâ bâḳîlere
Geçdiler ihvân u ḥvîşâvend çekdik matemîn

209.

[Kıṭ'a]

Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Fe'ülün

1. Müdevven çok kitâb olur günâhım
Kirâmen Kâtibîn eylerse tedvîn

206. (20^b)

207. (20^b)

208. (20^b)

209. (20^b)

2. Meded-kārım da sensin dest-gīrim
Ağışnā yā Ğıyāse'l-müstağışın

210.

[Dübeyt]

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/Mefā'ilün/Mefā'ilün

1. Haber-dār ol bu kevn-i ... mübtedā'sından
Zuhūrı nūr-ı zāt-ı aşfiyādır ibtidā'sından
2. Şefā'at-kānı Aḥmedsin şefā'at yā Nebīyyallāh
Bilindi ilticāsı mürtecīnin mültecāsından

211.

[Kıṭ'a]

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Vācib oldı ravza-ı pākin ziyāret idene
Maẓhar-ı feyz-i şefā'at olmağ ey faḥr-i cihān
2. Müntesibdür bāb-ı istişfā'a çün züvvār-ı pāk
Olsun ol dergāhdan **Hıfzı-i** zā'ir kāmran

212.

[Kıṭ'a]

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Maẓhar-ı feyz-i şefā'at bī-su'āl u bī-'azāb
Yā Rab eyle kuluṇı ferd-i duḥūl-ı evvelin
2. Ḥāzin-i cennet didikde emre dāḥil olayım
Hāzihī *cennātü 'adnin fedḥulūhā ḥālidin*

2. "Bize yardım eyle, ey yardım isteyenleri yarımsız bırakmayan(Allah)" anlamında Arapça dua cümlesi.

210. (20^b)

211. (20^b)

212. (21^a)

2. Şair bir dizede iki ayetten iktibas yapmıştır: Tâhâ Sûresi 76. Ayet'ten iktibas: "İçlerinden ırmaklar akan çok uzun süreli orada kalacakları **Adn cennetleri**, işte bu arınanların ödülüdür. Zümer Sûresi 73. Ayet'ten iktibas: "Rablerinden korkanlar da bölük bölük cennete sevk edilmektedir. Nihayet oraya vardıkları zaman kapıları açılır ve bekçileri onlara: Selam sizlere, ne hoşsunuz! **Edebî olarak içinde kalmak üzere haydi girin oraya!** derler."

213.

[Dübeyt]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. İtme yâ Rab kuluñı pîr ü silk-i dâllîn
Olmayam ben dañı kem-gerde-i tuğyân âmîn
2. Düşüp vādî-i hüsrâna kuluñ sū-yı karîn
Olmayam şerr-i şeyâtine tey'le ğavîn

214.

[Kıṭ'a]

Mefā'ilün/Fe'ilātün/Mefā'ilün /Fe'ilün

1. Murādım üzre müsā'id felekde baht-ı sa'id
Vüfūr-ı luṭfuña yâ Rab hezār ḥamd olsun
2. Be-ḥaqq-ı şāh-ı risālet-be-cāh-ı ḥatm-i rüsül
Kuluñda ma'şer-i taht-ı livā-ı ḥamd olsun

215.

[Rubāī]

Mef'ülü/Mefā'ilü/Mefā'ilü/Fe'ülün

1. Vech-i ḥatm-i çîn-i cebîn görmeye yâ Rab
Âşār-ı beşāset göre dil-ḥvāh-ı fakīrân
2. Ruḥ-süde-i dāmān-ı ricāl itme ümīdim
Sensiñ yine Feyyāz-ı cihān melce'-i iḥsān

216.

[Rubāī]

Mef'ülü/Mefā'ilü/Mefā'ilü/Fe'ülün

1. Kıl kuluñı aşḥāb-ı vezā'if ile irzā
Yâ Rab kerem it bendeñi kırtar bu cezādan
2. Ḥaqqıñ talep eyler ise eytām u erāmil
Taḥlīş idemem dāmeni dest-i ḥuşemādan

213. (21^a)

2. İlk dizede vezin aksamaktadır.

214. (21^a)

215. (21^a)

216. (21^a)

217.

[Kıt'a]

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Olmadı esrāra vākıf 'aql-ı küll
Hāme-i hikmet-medār engüşt hayret ber-dehān
2. Hāk-sār-ı züll ü fāka-ı 'ubbād-ı fuhūl
Bildigim hālet degil var ise cāy-ı imtiḥān

218.

[Kıt'a]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Ravza-ı pāk-i Resūlü's-şakāleyne yā Rab
Benden ihdā-yı taḥiyyāt emānet olsun
2. Hāk-pāy-ı şeh-i kevneyne selāmım teblīg
Her kim eylerse şeref-yāb-ı şefā'at olsun

219.

[Kıt'a]

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Şanma kandil-i menārāt itdi tenvir 'ālemi
Nāzil oldu 'arşdan nūrānī-i kerrūbiyān
2. Bu şeb-i 'ālī-ḳadirde bezm-i ḥāşşü'l-ḥaş için
Cem' olur yer yer ahālī-i zemīn ü āsumān

220.

[Kıt'a]

Mefā'ilün/Fe'ilātün/Mefā'ilün /Fe'ilün

1. 'İnāyet eyle be-ḥaḳḳu'l-ḥabīb yā Raḥman
'Uşāt-ı ümmet-i sulṭān-ı enbiyāyım ben

217. (21^b)

1. İlk dizede vezin aksamaktadır.

218. (21^b)

219. (21^b)

220. (21^b)

2. İřim yamān olur aḥvāl-i rūz-ı maḥşerde
Şefā'at-i nebevīye hidāyet itmezsen

221.

[Kıṭ'a]

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Ḥāl u şān-ı 'ide *min ḥabli'l-verīdi* kurb olup
Nāẓır-i aḳvāl u ef'ālīm ilāhe'l-'ālemīn
2. Nice inkār ola ef'āl-i me'āşī mū-be-mū
Şāhidīn-i 'ādiliyendür Kirāmen Kātībīn

222.

[Dübeyt]

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. N'ola taḥmīr olsa eczā-yı kederle tıynetim
'İllet u zilletden olmaz ḥālī her dem mü'minīn
2. Mā-melek ḥākister iken eylediñ iḥyā niye
Raḥmetiñle kıl kuluñ yā Rab meşā'ibden emīn

223.

[Kıṭ'a]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Virdiler fātiḥa iştidrāca
Hemzeten *min hemezātü's-şeytān*
2. Denilür ḥālet-i şāḥib vecde
Cezbeten min cezebātü'r-Raḥmān

221. (21^b)

1. Kâf Sûresi 16. Ayet'ten iktibas: "Andolsun insanı biz yarattık. Nefsinin ona neler fısıldadığını biliriz. Biz ona **şah damarından** daha yakınız."

222. (21^b, 22^a)

223. (22^a)

1. Mü'minûn Sûresi 97. Ayet'ten iktibas: "Ve dedi ki: Ya Rabbi! **Ben şeytanın vesveselerinden sana sığınırım.**"

2. Hasan Kâmil Yılmaz, "*Cezbe*" DİA, İstanbul 1993. C.7, s. 504. "**Allah'tan kula gelen bir cezbe**, insanların ve cinlerin bütün amellerinden bu kimse için daha hayırlıdır."

224.

[Kıt'a]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'iliün

1. Sūziş-i āh-ı nedāmetden emān vir yā Rab
Cigerim pāreleri nā'ire-i āh u enīn
2. Baḡa yerden göge dek olsa cezā şāyeste
Cürmümün şāhididür ehl-i semāvāt u zemīn

225.

[Kıt'a]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'iliün

1. Mā-melek mevhibe-i mülk şarīḥiñ yā Rab
Kime yanup yakıla şekve-i bett ü aḡzān
2. Beni yokdan yine iḡyā idecek faẓlıñdır
Hep ḡazā-dīdelere merḡametiñdür iḡsān

226.

[Dübeyt]

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'iliün

1. Ğavş u raḡmetsiñ cihāna yā Ğıyāşe'l-hālikīn
Sūz-ı berzaḡdan emīn it yā Emāne'l-ḡālifīn
2. Rūz-ı maḡşer çare-ḡvāḡhān-ı 'uṣāt-ı ümmetiñ
Kimden istiṣfā' ide yā raḡmeten li'l-'ālemīn

227.

[Kıt'a]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'iliün

1. Faẓl-ı Ḥaḡ eyleyüp ıtlāḡ-ı neşāṡa maẓḡar
Ḳuluḡ eyler yine vāreste-i künc-i hicrān
2. Ḳalem-i 'afv keşīde ḡılınup bir dem ider
Şafḡa-ı ma'zerete reşḡa-ı Ğufrān cereyān

224. (22^a)

225. (22^a)

226. (22^a)

2. Enbiyā Sûresi 107. Ayet'ten iktibas: “**Biz seni** ancak alemlere merhametimiz gereği **gönderdik.**”

227. (22^a)

228.

[Kıṭ'a]

Mefā'ilün/Fe'ilātün/Mefā'ilün /Fe'ilün

1. Emānet ola Cenāb-ı Hudāya imānım
Be-ḥaḳḳ-ı sūre-i Ṭaha be-cāh-ı Rūḥü'l-emīn
2. Dem-i pesinde diyem lā-ilāhe illallāh
Ümīdim oldur ilāha be-ḥürmet-i Yā Sīn

229.

[Rubāī]

Mef'ülü/Mefā'ilü/Mefā'ilü/Fe'ülün

1. Şeyḥūḥet ile hırş u emel olmada efzūn
Yā Rabb nic'olur āfet-i aḥvāl diger-gūn
2. Işrār-ı deniyyāt u mehālik-ile şevā'ib
Ḳadr u şerefim eyledi her rütbede dūn

230.

[Kıṭ'a]

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Cism-i cāna kār ider taẓyī'-i vaḳtiṅ āfeti
Sūzen-i mihnet olur bī-kār iken mū-yı beden
2. Nem ḳodı cismimde farṭ-ı girye-i 'aşḳ-ı mecāz
Nā-be-cā oldı telef şehvāre-i dürr-i 'Aden

231.

[Rubāī]

Mef'ülü/Mefā'ilü/Mefā'ilün/Fā'

1. Yā Rab kerem u luṭfuṅa ḳıl şāyeste
Deryūze-i iḥsānda emekdārım ben

228. (22^b)

2. Al-i İmran Sûresi 18. Ayet'ten iktibas: "Allah, melekleri ve adaleti gözeten ilim sahipleri şahittir ki O'ndan başka ilah yoktur. (Evet) **O'ndan başka ilah yoktur.** Güçlüdür, doğru hüküm verendir."

229. (22^b)

230. (22^b)

231. (22^b)

2. Dergāhıya yok arz idecek t̄ā'ātim
Müstelzim-i Ğufrāna bahāne senden

232.

[Rubāī]

Mef'ūlū/Mefā'ilūn/Mef'ūlū/Mefā'ilūn

1. A'māl-i riyākārım çün şirk-i hafı yā Rab
'Ālemlere elṭāfıñ bezl-i ni'am-ı Ğufrān
2. Hıllāka çok 'ișyānım maḥlūka iṭā'atde
Lā t̄ā'ate'l-insāne fī ma'şiyeti'r-Raḥmān

Harfü'l-vav

233.

[Kıṭ'a]

Fā'ilātūn/Fā'ilātūn/Fā'ilātūn/Fā'ilūn

1. Çāre yok ittikleriñ inkāra cism-i nātuvān
Mu'terifdūr ma'şiyet-kāra ilāhī mū-be-mū
2. Kāhramān-ı nefis dāmān-ı giribānım ṭutup
Bī-muhābā itd[i] icrā-yı mezākın sū-be-sū

234.

[Kıṭ'a]

Fe'ilātūn/Fe'ilātūn/Fe'ilātūn/Fe'ilūn

1. Vākıf itse n'ola esrār-ı ilāhiyyāne
Ḥaḳka ircā' olunan sırr-ı zamīrimdeki Hū
2. **Hıfzīyā** itsün 'ibādetle güzer evḳātıñ
İki 'ālemde sa'īd olmağa hādīdūr bu

232. (22^b)

2. İkinci dizede vezin aksamaktadır.

233. (23^a)

234. (23^a)

235.

[Kıt'a]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Zıkr-i kalb ile derūnumda muḥabbetullāh
Ḥaḡ bilür kim kime rācī' bu zamīrimdeki Hū
2. İde a'zā-yı siyeh-kārımı yā Rab tebyİZ
Yevm-i tebyİZ u tesevvüd vüçüh-ı āb-ı vużū

Ḥarfü'l-he

236.

[Müfred]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Bī-'amel mev'izeler ekber-i maḡt 'indillāh
Siyyemā ekzeb-i eṣ'ār ola zīb-i efvāh

237.

[Kıt'a]

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Devlet-i ḥüsn-i ḥitām iḥsān idüp hayy-ı ezel
Muḡtażırken luṭf-ı Rabbānīsini tekmīl ide
2. Nūr-ı imān-ı icābet meṣhed-i tenvīr idüp
Ḥaḡḡ-ı su'āl münkerini ḡabrde teshīl ide

238.

[Kıt'a]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Cilve-ger-i 'ālem-i ervāḡda çün kerrübīn
Melekiyyetde olan neṣ'e-i insāniyye
2. İde yā Rab ḡuluḡın cism-i keṣīfin talṭīf
Kisve-i nūr-ı Ḥudā ḡılḡat-i Sübhāniyye

235. (23^a)

236. (23^a)

237. (23^a)

238. (23^a)

239.

[Kıt'a]

Mef'ülü/Fā'ilātü/Mefā'ilü/Fā'ilün

1. Keşf itme halka 'aybım eyā Sātire'l-ķabih
Ṭübā li-men 'asā ve cenā 'uyūbehū
2. Ğufrān-ı Hākla gitmez isem ķabre el-emān
Veylün li-men yemūtu ve yebka zünūbehū

240.

[Kıt'a]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Bu ķadar cürm ü me'āşīye tevaġġulde iken
Ne nidā itse gerekdür baņa maḥşerde İlāh
2. Yā Muḥammedle şeref-yāb-ı ḥiṭāb itse n'ola
Ḳuluñı sırr-ı semiy-y-i nebevī yā Allāh

241.

[Dübeyt]

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/Mefā'ilün/Mefā'ilün

1. Dü-çeşmim ġark-ı ḥün-āb-ı nedāmet yā Resūlallāh
Revādır görmesem bir lahza rāḥat yā Resūlallāh
2. Ḳuluñ şermende ķıldı kesret-i germāye-i 'işyān
Sezā olsam 'araķ-rīz-i ceḥālet yā Resūlallāh

242.

[Dübeyt]

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/Mefā'ilün/Mefā'ilün

1. Maķāl-i midḥatıñ cell-i merāḥım yā Ḥabīballāh
Nu'ūt-ı sīretıñ zīb-i kelāmım yā Ḥabīballāh
2. Ḳabūl eyle faķīr-i 'ācizāne ravza-ı pāke
Şalavatla taḥiyyāt u selāmım yā Ḥabīballāh

239. (23^b)

1. Vezin tespit edilememiştir.

2. Vezin tespit edilememiştir.

240. (23^b)

241. (23^b)

242. (23^b)

243.

[Dübeyt]

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/Mefā'ilün/Mefā'ilün

1. Dü-tā iden qadem-i bār haṭādır yā Nebī Allāh
Taḥammül-süz-ı evzār-ı belādur yā Nebī Allāh
2. Dü 'ālemde mübāhātım semiyi-i faḥr-i 'ālemdür
Şefi'imdür disem ismim sezādur yā Nebī Allāh

244.

[Dübeyt]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Tevbe yā Rab güneḥ-i māzī vü müstaḳbelime
Zam idüp ma'şiyete cezm ile teşdīd-i tevbe
2. Seyyi'ātım ḥasenāta n'ola şarf eylese Ḥaḳ
Kesr-i nefis eyledi tehdīd ile te'kīd-i tevbe

245.

[Rubāī]

Mef'ülü/Mefā'ilü/Mefā'ilün/Fā'

1. Naḳdīne-i vaḳt oldu telef bī-hūde
Dil olmadı hīç dağdağadan āsūde
2. İḥsān-ı ilāhiyye olan her 'uzvı
Küfrān-ı ni'am itse sezā fersūde

246.

[Kıṭ'a]

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Dil nigāḥ-endāz-ı ḥüsn-i dil-rübā oldukça Ḥaḳ
Şānī'-i naḳş-ı ezel şun'ıñdan āgāḥ eyleye

243. (23^b)

244. (23^b)

245. (24^a)

246. (24^a)

2. Vādī-i hayr-ı tenhâda **Hıfzî**-veş sergeşte-hâl
Sîne-küb-ı dest-i istıgfâr olup âh eyleye

247.

[Kıt'a]

Mef'ülü/Mefâ'ilün

1. Maflüb ise âsâyış
Er-râhatü fi'l-vahdeti
2. Dil-h^vâhın ise ikbâl
El-izzetü fi'l-'uzleti

Harfü'l-ye

248.

[Müfred]

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

1. Hâk bilür yokdur 'ubüdiyyete lâıyık kârı
Kemterîn **Hıfzî** kulun 'afv ide luft-ı Bārī

249.

[Kıt'a]

Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

1. İktisâb-ı zîb u iqbâl-i menâhî itmede
Bir nefes terk eylemez bu nefs-i h^vod-râ fırşatı
2. Mağfiret-yâb-ı Hudâdan nâ-ümîd olmam yine
Tesliyet-bahşâ iken *lâ taknetü min rahmeti*

250.

[Kıt'a]

Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilâtün/Fe'ilün

1. Tesliyet dâd-ı cerâ'im n'ola itsem yâ Rab
Silk-i esmâ-ı ilâhiyyedeki Ğuffârı

247. (24^a)

1. "Vahdette rahatlık vardır" anlamında Arapça cümle.

2. "Uzlette izzet vardır" anlamında Arapça cümle.

248. (24^a)

249. (24^a)

2. Zümer Sûresi 53. Ayet'ten iktibas: "De ki Allah şöyle buyuruyor: Ey kendilerine karşı haddi aşan kullarım! **Allah'ın rahmetinden umudunuzu kesmeyin**, Allah bütün günahları bağışlar çünkü yalnız o çok bağışlayıcıdır, rahmet kaynağıdır." Allah, melekleri ve adaleti gözeten ilim sahipleri şahittir ki O'ndan başka ilah yoktur. (Evet) **O'ndan başka ilah yoktur**. Güçlüdür, doğru hüküm verendir."

250. (24^a)

2. Hâlıkımsın ı kuluñın mu'terifim 'işıyāna
Tāc-ı tevbe ideyim seyyid-i istiğfārı

251.

[Kıt'a]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Hâk hâlâş ide kuluñ dağdağa-ı hâtırdan
Ma'nevî çekmeyeyim ğā'ile-i dünyāyı
2. Ne şafā nefy-i havātırıla olup āsūde
Kōmaya zıkr-i Hūdā dilde ğam-ı ferdāyı

252.

[Kıt'a]

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Pertev-i şems-i nübüvvet feyzin āsārıdur
Benzemeyiz bir devlete bu hayr-ı ümmet devleti
2. Eyler istimdād Hâkdan ümmet-i merhūmeye
İstiğāşe olunan *vā ümmetī vā ümmetī*

253.

[Kıt'a]

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Beyt-i Rabbü'l-'izzete 'izzetle da'vet olunup
Oldı hâşıl kuluñın ihrām-bend-i niyyeti

251. (24^b)

252. (24^b)

2. Buhârî, 37. Bab, 136. Hadis'ten iktibas: “ Kıyamet günü olduğu zaman insanlar birbiri üzerine dalgalanıp, çalkalanırlar. Nihayet Adem'e gelirler de:

–Rabb'in huzurunda bize şefa'at et!, derler. O da:

–Ben buna ehil değilim. Fakat sizler İbrahim'e gidin. Çünkü o Halilullah'tır, der.

Dedi ki: Sonra İbrahim'e gelirler. O da:

–Ben buna ehil değilim, fakat siz Musa'ya gidin. Çünkü o Kelimullah'tır, der. Akabinde insanlar Musa'ya gelirler. O da: Ben buna ehil değilim, siz İsa'ya gidin, der. Çünkü o Allah'ın Ruhu ve Kelimesi'dir, der. İsa'ya gelirler, O da: Ben buna ehil değilim, der. Lakin siz Muhammet'e gidin, der. İnsanlar bana gelirler. Ben de: Ben onun için yaratılmışımdır derim.

Hemen gider Rabb'im huzuruna izin isterim. Bana izin verilir. Bana şimdi hatırlayamadığım kendisine yapacağım birtakım hamdler ilham eder. Ben bu hamdlerle hamd ederim ve kendisine secdeye kapanırım. Bana:

–Ya Muhammet! Başını kaldır, söyle sözün dinlenir, iste isteğin sana verilir, şefa'at et şefaatin kabul edilir! Buyrulur. Bunun üzerine ben:

–Ya Rabb! **Ümmetimi, ümmetimi!** diye şefa'at dilerim.

Bana :

–Git kalbinde bir arpa ağırlığı kadar iman bulunan kimseleri oradan çıkar! denilir. Ben de gider bunu yaparım.”

Mehmed Sofuoğlu, Buhârî, *Sahih-i- Buhârî*, Kitâbu't-Tevhîd, 37. Bab, Ötüken Yayınları, İstanbul 1989, C. 16, s. 7370-7373.

253. (24^b)

2. Hıdmetinden dūr isem virdim taḥiyyāt u selām
Hırқа-ı şāh-ı Rūsul virdi baḡa bu devleti

254.

[Dübeyt]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Ber-ṭaraf eylemeyen daḡdaḡa-ı nāsūtī
Nice fehm eyleye sırr-ı hükm-i lāhūtī
2. İsm-i A'zam ile tekmīl ide kim esmāyı
Nūra müstaḡraḡ ider ma'bed-i baṭn-ı ḡūtı

255.

[Dübeyt]

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Zīb u müstesnā olur 'abd-i güneḡ-kārıḡ işi
Ḳoymaz elden nefis-i ḡ^vod-rā zīnet u ālāyişi
2. Ruḡṣat-ı nazẓāre yā Rab bulmasun çeşm-i heves
Görmeden eyler 'alāḡa dil-rübā-yı meh-veşi

256.

[Ḳıṭ'a]

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Şāhid-i dünyā ider zūlf-i kerem-ḡirine bend
Şayda ḡābil şive-i mürḡ-i dil-i āvāreyi
2. Sa'd u baḡş çarḡ-ı nā-hem-vārdan irşād olur
Bilmeyen aḡkām-ı burc-ı seb'a-ı seyyāreyi

257.

[Ḳıṭ'a]

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1. Zümre-i ehl-i me'āşī içre yokdur ḡayrım
Şimdi bildim i'tibār-ı cürm-ile miḡdārımı

254. (24^b)

255. (24^b)

256. (24^b)

257. (25^a)

2. Şafha-ı sū ma‘şiyet olmazsa nazm-ı ābdār
Kimsenin manzūrı yā Rab eyleme āsarımı

258.

[Rubāī]

Mef‘ūlū/Fā‘ilātū/Mefā‘ilū/Fā‘ilūn

1. Ehl-i hüküm de bilmedi hikmet ne olduğun
Terk it gönül mezāl-ı pāy-ı mebāhişi
2. ‘Acz-āver-i huşūl-ı beşer derk-i hikmetin
Yā ālimen yessir zuhūre’l-havādişi

259.

[Kıṭ‘a]

Fā‘ilātūn/Fā‘ilātūn/Fā‘ilātūn/Fā‘ilūn

1. Tesliyet-bahş-ı zamīriñ **Hıfzī** dilde müstekīn
İtmesün muğber havādiş sīne-i bī-kīneñi
2. Qalb-i pākiñ şaf ide rūşen-ger-i taqdīr-i Hāk
Jeng-dār itmek revā mı şafvet-i āyīneñi
3. Geldim ‘işyān-ı firāvān ile bāb-ı rahmete
Ka‘be-i kūyında maḥrūm itme yā Rab bendeñi
4. Pā-bürehne baş açık maḥşerde rūsvā eyleme
Ser-ḥacīb-i haclet-i āşām olan şermendeñi

260.

[Kıṭ‘a]

Mefā‘ilūn/ Mefā‘ilūn/Mefā‘ilūn/Mefā‘ilūn

1. Ecell-i meşāyiḥ meşhedin yā Rab ziyāret
Murādım ḥāṭır-ı ğam-nāka istimdād-ı rūḥānī
2. Kimi kuṭb-ı vilāyet kimi sulṭān-ı risāletdür
Dil-i züvvāre ğam-fersā şafāḥātü’l-vicdānī

258. (25^a)

259. (25^a)

260. (25^a)

1. İlk dizede vezin aksamaktadır.

261.

[Rubāī]

Mef'ülü/Fā'ilātü/Mefā'ilü/Fā'ilün

1. Ehl-i Hudā vü 'ārif-i billāh olanların
Keşf ü şuhūd u 'ayn-ı tecellī merākıdı
2. Ervāh-ı kudsiyāna teveccühle kıl nazar
Cell-i haqīkat anla rumüz-ı meşāhidi

262.

[Rubāī]

Mef'ülü/Mefā'ilü/Mefā'ilü/Fe'ülün

1. Bir nuṭfe kim ihlāş ile memzūc ola her-dem
Ġālīb görürüz 'unşur-ı pākinde hevāyı
2. Her kıṭ'a münācāt u Rubāiyiñe **Hıfzī**
Āmīn diyelim eyle hemān hayr-ı du'āyı

263.

[Kıṭ'a]

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/Mefā'ilün/Mefā'ilün

1. Ġurūr-ı rahmetiñle ğavṭa-hār-ı baḥr-ı 'iṣyānım
İlāhā minke ğufrānen ve zenben fāziḥan minnī
2. N'ola āh u enīn-i tevbe olsa 'arşa peyveste
Tuḥibbu'l 'afve min āṣāmi 'abdike fa-'fehā 'annī

264.

[Dübeyt]

Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilātün/Fe'ilün

1. Zāde-i ṭab'-ı fakīrānemiz eyler güyā
Rahmetullāhi 'aleyh dimeri haqqında ricā
2. **Hıfzī** tāriḥiñi aḥbāb kabūl eyler ise
Eşer-i kilik-i mübārek ola ihdā-yı du'ā

261. (25^a)

262. (25^b)

263. (25^b)

264. (25^b)

1. "Allah'ın rahmeti üzerine olsun" anlamında Arapça cümle.

265.

[Kaşide]

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

Der-Sitāyiş-i Hazret-i Emīr Sulṭān

1. Hem-ser-i 'arş-ı berīn bālā-yı burc-ı evliyā
Cennet-āsā ravza-ı ḥadra-yı burc-ı evliyā
2. Mesned-i ehl-i taşarruf mevķıf-ı remz-āşinā
Neyyir-i āfāk-ı pertev-zā-yı burc-ı evliyā
3. Şāhib-i ḥāli ider müstağraķ-ı envār-ı feyz
Pāye-i mi'rāc-ı 'ālī-cāh-ı burc-ı evliyā
4. Āşiyān-ı ḥikmeti ķāf-ı kerāmet-i Qur'an
Āsumān pervāz olur 'anķā-yı burc-ı evliyā
5. Cevher-i eczā-yı ḥākin eylemiş 'ālem-bahā
Rīze-seng-i gevher-i yektā vü burc-ı evliyā
6. Eyler iķbāl-i ulu'l-ebsāra iẓhār-ı cemāl
Rū-nümādır ğurre-i ğarrā-yı burc-ı evliyā
7. Pīş kadem ser-ḥalka-ı esrār-ı sübhāniyyede
Zıdd-ı esmāyı bilür hem-pāy-ı burc-ı evliyā
8. Müste'id-i feyze telvīḥ-i rumūzı āşikār
Kenz-i lā-yefnā gibi ihdā-yı burc-ı evliyā
9. Ehl-i ḥāle müncelī āşār-ı rūhāniyyeti
Müstenid dergāhına ebnā-yı burc-ı evliyā
10. Hem-cenāh-ı kudsiyān-ı ervāḥ pāk-i 'ārifīn
Ṭā'ir-i zātü'l-bürüc iḥyā-yı burc-ı evliyā
11. Tekye-gāh-ı 'ārif-i billāh emānü'l-ḥālifīn
Ḥışn-ı muḥkem meşhed-i melce'-ı burc-ı evliyā
12. Mebde-i Feyyāz u envār-ı tecell-i şühüd
Keşf-i esrār-ı ledün ma'nā-yı burc-ı evliyā

265. (25^b, 26^a, 26^b)

13. Seb'a-ı seyyāre-veş taḥvīl-i burc-ı muḥtefi
Bunda zāhirdür velī mes'ā-yı burc-ı evliyā
14. Pādişāh-ı şūret u ma'nāya olmuş taht-gāh
Ḥān-kāh ammā serīr-ārā-yı burc-ı evliyā
15. Maẓhar-ı 'ayn-ı kerāmet olduḡun işrāb ider
Vefret-i āb-ı şifā-baḡşā-yı burc-ı evliyā
16. İtmede naḡş-ı tecellī-i ḥaḳīḳat zā'ire
Nūr-baḡş-ı dergeh-i zībā-yı burc-ı evliyā
17. Ḥālet-efzā-yı ināyet merḳad-ı rūḥāniyān
Pertev-i levḥ-i zamīr esmā-yı burc-ı evliyā
18. 'Anberīn ḥāki muḥammer ṭıyb-ı Rūḥ-ı ḳuds ile
Gülşen-i ḥuld-i berīn şahrā-yı burc-ı evliyā
19. Naḡşibend-i mevc-dār āyīne-i 'ālem-nümā
Kān-ı gevher-lücce-i pehnā-yı burc-ı evliyā
20. Sırr-ı lāḥūt-ı ḥikem ḡarḳ-āb-ı baḥr-i zıkr-i ḳalb
Ser-be-ceyb-i fikret-i dānā-yı burc-ı evliyā
21. Cilve-ger mir'at-ı dilde şūret-i vecd-i ilāh
Māverā-yı maṭlabım aḳzā-yı burc-ı evliyā
22. Naḡş-ber-āb-ı divāl çün pertev-i mihr-i zevāl
Āb u tāb-ı rif'atım me'vā-yı burc-ı evliyā
23. Bāliş-i ... faḥr-i devlete yok i'timād
İstinādım mesned-i vālā-yı burc-ı evliyā
24. Çıkmadım girdāb-ı firḳatden necāt-ı sāḫile
Olmadıḳça mevce-i deryā-yı burc-ı evliyā
25. Cünd-i manşūru'l-livā **Ḥıfzī** şüyūḫ sālīkīn
Rāyet-i fevz u felāḫ a'lā-yı burc-ı evliyā

SONUÇ

Bu çalışmada İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi'nde 2974 numarada kayıtlı şiir mecmuası incelenmiştir. Mecmua, 18.yy.da yaşamış, I. Mahmud'un (1730-1754) sır katipliği ve İstanbul Gümrüğü baş kitabeti vazifelerinde bulunmuş Hıfzî isimli şairin rubâîleri ve kıt'alarından meydana gelmektedir. Bu çalışmada yazmada bulunan, 142 adet kıt'a, 53 adet rubâî, 42 adet dübeyt, 27 adet müfred ve bir kasidenin çevriyazısı yapılmış, çalışmanın başındaki inceleme kısmında şairin hayatına, şiirlerinin şekil ve muhteva özelliklerine dair kısa bir inceleme yapılmıştır.

Şairin ifadelerinden Hıfzî'nin hacca gittiği, bir ara Bursa'da bulunduğu ve İstanbul şehrine özlem duyduğu anlaşılmaktadır.

Şiirlerin şekil ve muhteva özellikleriyle ilgili ulaştığımız sonuçlar da şöyledir:

Şair, kıt'alarda daha çok fâ'ilâtün/fâ'ilâtün/fâ'ilâtün/fâ'ilün veznini, rubâîlerde ise ahreb kalıplarını tercih ettiği görülmüştür. Vezin kullanımında yer yer görülen aksaklıklar aruzu şiire uygulamada çok başarılı olmadığını göstermektedir. Hafızlık yönünü şiire de yansıtmış; zengin kelime hazinesini, Arapça, Farsça kelime ve tamlamaları, ayet ve hadis iktibaslarını çokça kullanmıştır. Tasavvufa yakınlığı sebebiyle şiirlerinde tevbe, ibadet, taat, nefis, cennet, cehennem, masiva, günah gibi kelimelere çokça rastlanır. Şiirlerinde 23 yerde mahlasını kullanmıştır.

Sonuç olarak bu çalışmayla Hıfzî'nin hayatına dair yeni bilgiler elde edilmiş ve bilinen şiirlerine ilave olarak yeni şiirleri ilim âlemine tanıtılmıştır.

KAYNAKÇA

- AKSOY, Hasan, "Kıt'a", TDEA, XV, (2022), s. 504-505.
- ASLAN, Mustafa, "18. Yüzyıl Olaylarına Düşülmüş Tarihler", *Hikmet-Akademik Edebiyat Dergisi*, S. 8, (2018), s. 144-187.
- AYNUR, Hatice, Fatma M. ŞEN, "Hıfzî Ağa'nın (ö. 1173/1759-60) I. Mahmud İçin Yazılan Şiirler Mecmuası (TMSK-Revan 1977) Üzerine", *Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi*, III, (2019), s. 39-73.
- AYNUR, Hatice, Fatma M. Şen, "Hıfzî Ağa (Hıfzî Mehmed Efendi ö. 1759-60) ve Tarih Manzumeleri", *İskender Pala Armağanı*, ed. Nagihan Gür, Kapı Yayınları, İstanbul (2021), s. 236-280.
- AYNUR, Hatice, "Kadem-i Şerif'in Eyüp Sultan Türbesine Nakline(1144-1732) Yazılan Tarih Manzumesi", *Dergâh* 371, (2021), s. 31.
- AYNUR, Hatice, Fatma M. ŞEN, "Edebî Bir Metin Olarak Sünbülname Mecdûası (TSMK-Hazine 413)", *Zemin: Edebiyat, Dil ve Kültür Araştırmaları*, I, (2021), s. 70-97.
- BUHÂRÎ, *Sahih-i- Buhârî*, çev. Mehmed SOFUOĞLU, Ötüken Yayınları, İstanbul 1989.
- ÇINAR, Şükran, *Patrona Halil İsyânı'na ve Mahmud I. Devrine Ait Tarihçe* (Mezuniyet Tezi) İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, (1974).
- DAVUD, Fatî'n, *Hâtimetü'l-Eşâr (Fatî'n Tezkiresi)*, haz. Ömer Çifçi, Kültür Bakanlığı Yayınları, (2017), s. 89.
- DENİZ, Sebahat, "Dübeyt (Dübeytî) Hakkında", *Türk Kültürü İncelemeleri Dergisi*, XIV, (2006), s. 24.
- DİLÇİN, Cem, "Örneklerle Türk Şiir Bilgisi", TDK Yayınları, Ankara 2013, s. 102.
- HORATA, Osman, Muhsin MACİT, Cafer MUM, Mehmet Fatih KÖKSAL, "*XVIII. Yüzyıl Türk Edebiyatı*", ed. Prof. Dr. Osman Horata, Prof. Dr. Muhsin Macit, Anadolu Üniversitesi Yayınları, (2018), s. 183.
- KAPLAN, Yunus, "Lale Devri İstanbul'unda Padişah Bahçelerini Anlatan Manzum Bir Eser: Hıfzî ve Mesâir'i", *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, XV, (2017), s. 289-306.
- NİZAM, Betül, "Cümleliz Sıhhat ile Sağ Olasız: Sıhhatname Literatürüne Zeyl" *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, XXV, (2020), s. 729-807.
- ÖZTÜRK, Mürsel, "Rubâî", TDEA, XXXV, (2008), s. 177-178.
- PALA, İskender, "Kaside", TDEA, XXIV, (2001), s. 564-566.

SADEDDİN, Müstakimzade Süleyman, *Tuhfe-i Hâttâtîn*, haz. Mustafa Koç, Klasik Yayınları, (2014), s. 375.

SARICAOĞLU, Fikret, “Rûznâme”, *TDV İslam Ansiklopedisi*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, XXXV, (2008), s. 278-281.

ŞEFKAT-İ BAĞDÂDÎ, *Şefkat Tezkiresi (Tezkire-i Şu‘arâ-yı Şefkat-i Bağdâdî)*, haz. Filiz Kılıç, Kültür Bakanlığı Yayınları, (2017), s. 85.

TEVFİK, Mehmet, *Kâfile-i Şu‘arâ*, haz. Fatma Sabiha Kutlar Oğuz, Müjgan Çakır, Hanife Koncu, Kültür Bakanlığı Yayınları, (2017).

YILDIZ, Ayşe, “18. Yüzyıl Mesnevilerinin Işığında Osmanlı Edebiyatında Edebi Çözülme: Klasikten Klasik sonrası Devreye Geçiş”, *Türklük Bilimi Araştırmaları Dergisi*, S. 32, (2012), s. 307-329.

YILMAZ, Hasan Kâmil, “Cezbe” DİA, C.7, (1993), s. 504.

Elektronik Kaynaklar

AKÇAY, Gülçiçek, “Hıfzî/Hıfzî Mehmed Efendi/Sarı Memi”, <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hifzi-hifzi-mehmed-efendi-sari>, [Erişim Tarihi: 22.06.2023]

AKSOYAK, İsmail Hakkı, “Hıfzî”, <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hifzi> [Erişim Tarihi: 22.06.2023]

GÜRBÜZ, İncinur Atik, “Hıfzî/Hafız”, <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hifzi-hafiz> [Erişim Tarihi: 22.06.2023]

GÜRBÜZ, İncinur Atik, “Hıfzî/Hıfzî Mehmed Efendi”, <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hifzi-mehmed-hifzi-efendi>, [Erişim Tarihi: 22.06.2023]

KILIÇ, Filiz, “Hıfzî/İbrahim Efendi”, <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hifzi-ibrahim-efendi>, [Erişim Tarihi: 22.06.2023]

ŞEN, Fatma Meliha, “Hıfzî/ Hıfzî Ağa/Hıfzî Mehmed Efendi”, [Hıfzî/ Hıfzî Ağa/Hıfzî Mehmed Efendi](https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hifzi-agahifzi-mehmed-efendi), [Erişim Tarihi: 22.06.2023]

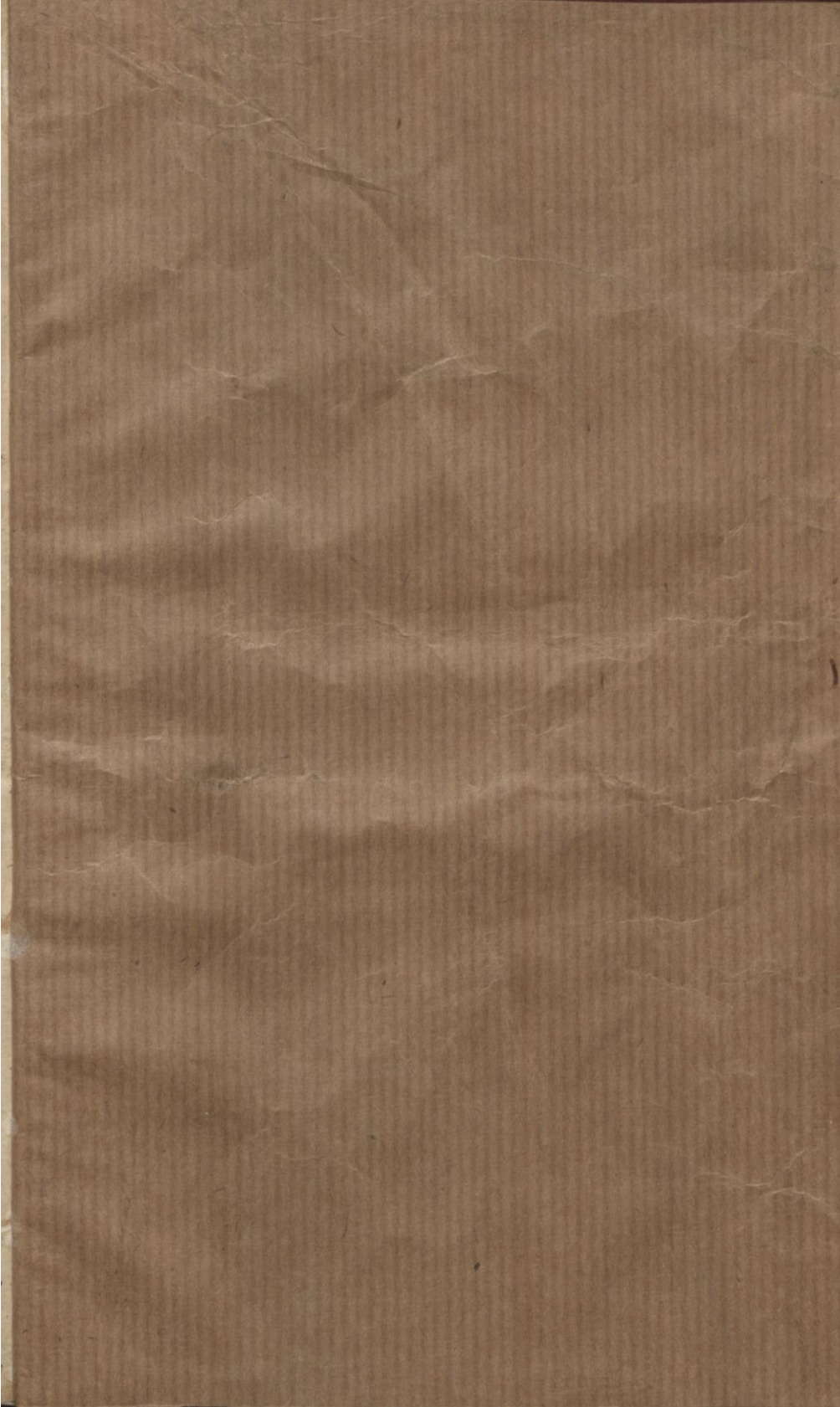
<https://acikkuran.com/>

ÖZGEÇMİŞ

2015’te Layika Akbilek Anadolu Kız Meslek Lisesi çocuk gelişimi bölümünden mezun oldum. Aynı yıl Hacettepe Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümüne kaydoldum. 2021 yılında Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı’nda tezli yüksek lisans yapmaya başladım.

EL YAZMASI METİN

۱۵
س

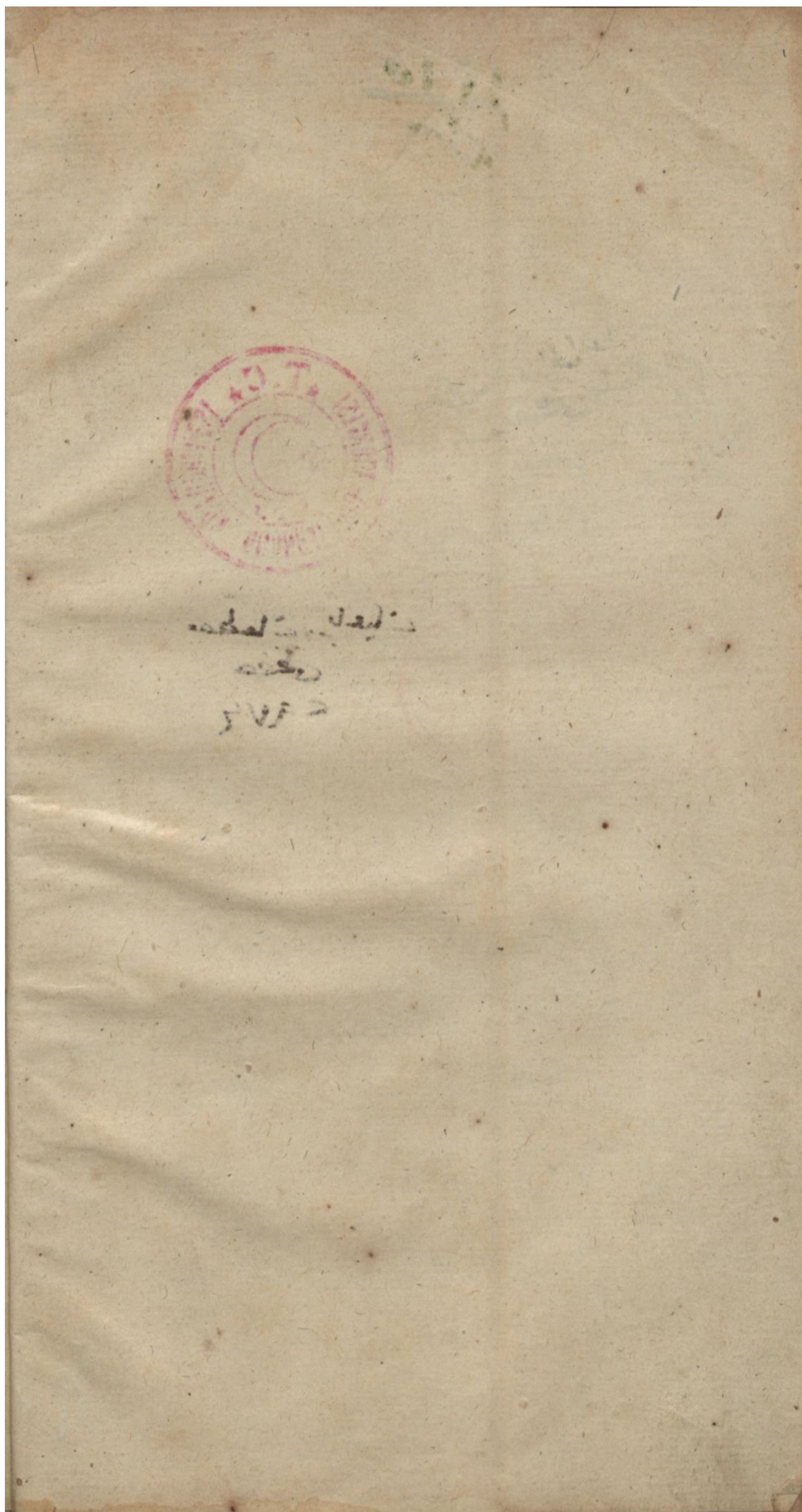
مجلس اقدس کتبخانه

مکتب العصر الى الادارة المحمدية
السيد مصطفى رشيد محمد زوم
وزیر اعظم سید محمد امین علی
باشا سید احمد بابا اردلان

مصطفیٰ رشید
حفظی
C 474

7

حفظی مرحومک رباعیت مقطعات مناجات
با خط نظیف

من موالید التریاک کرم
الی عهد الفقیر
محمد شازلی
للاجاب
سنه
۱۲۱۵
محمد

مناجات مقطعات و رباعیات
بدرگاه فاضل الکاجات

حرف الالف

ایتمه یارب تو لکی رویه من شعر
اولسون مدت اغای سخن مجنص خطا

در کهکدن غیری باب ایتمه یارب منتهی
قبیله حاجات منتهی مخلوقه ایتمه التاج

عاجل و آجده قسدن ایدر آسوده
استاد و حقه در فالند خیر حافظا

فضل سبحا ایدر استغفار و یدم التاج
بر عمل یوق کیم اولدنا با مقبول خدا

چهره سیم سده رحمت پناه لطفک
ربنا یاربنا ارحم لنا و اغفر لنا

بعث عز و مباه اولد یارب دوسرا
خدمت معظمت مجروح شیم و مضعفا

براسیده ندر چکه کر کدر میز
حقن سره فیانده کر و فیسرا

بندن

بندن ظهوریستی خجنت امانت	ایتم اوامی فتمت طاعتده خطا
یارب عذاب قبر در اندیش صبح و شام	
النار یغریضون عذو او عشیاء	
فخر عالمی بود در دامن نبی زمره	است هر حومه دن معدود او مژده خرا
کچم عصیانم است شفاعت ائمه	
رحمتی للعالمین او شانه نبی	
هر سوی موی بدن میراب چو کاه	ایتمه یارب بن فوکت پاد کل جم خطا
هیرایا کاری میکنی قوا لم فرح فیکمال	
جمله باز بجبه افکار نقش پوریا	
محمده ایدرسه سجد اولور اهل و عجب	مقطوع عواید بزه عائد دیو دعوا
وامان و کریبانی دست نصیحت	
تخلص نه ممکن مکر اقد این ارضا	
یارب مشیت کریم عفو و مغفرت	اولسون فوکتدم منسک سلسلین
سرکش نهاد نفس بر شمر صحت	
لا تفر بوالفواحش لا تفر بوالزنی	
یا قدمی اجزای وجودم جبر است سهوا	ایتمه یارب فوکتی بر دخی ناره القا
مستحق اید یک مکر اید غلط	دل نالانی عفو بسته عذاب جفا

عنصر پاکده که چو کائنات است بخت
 موبهوز مرقد تطهیر اوله سر بها
 تشنگان اینک عاقل که محروم ایله
 فیضیاب حوض کز دن حبیب کبریا
 چو که نالی مزکی اوله یارب صفت
 قولکه اید کرم طبع سخاوت پیرا
 اغنیاء و لذائش که موفوق بالید
 متمول دخی و فخر و قدر و افترا
 خرج و تعدیل و ادا کار اید و خلق حسن
 کمه مجروح اولسون تیغ زیارت بکا
 خاطر مکه بر ایدین لطف مجازان کور
 کار نبکو خصصت و نسبتی اوله یارب بکا
 توکل آیتی کافی عنایت عبس
 بولور صفا اید زرقن ملازم تقوی
 کیمینه اید عطیه کیمیندن شتر و آو
 معاملات دومی الکبریا اید و خدا
 همیشه ذکر ماولان لا اله الا الله
 الطهی اوله و دم و پسینده تورهدا
 حصول مطلب توحید کاید قیل و
 عنایت ایت قولکه وقت برانداز خط
 مزلتی اقد آمدن مومن می دایند
 قول ثابت ابد تثبیت اید و ایم خد
 نازدن نسل پاک مومنین و موت
 محض طغیانه و بدایت تلف بیا

ایندکم

آید یکم اعمال خیرات حسان عابدی نصیقا طمع لیس لایسان لاماسی
 تا بجز این دنیا چند با وی من بود
 ای دنیا را حجیم عالم ده تا من طمع
 چونکه بود دنیا و مافیها عموماً بی بقا کل شیء بالکذلک اولدی می شناسد
 جمعه اندلایق آقا عوالم هب نفاذ
 ذات معبودم اولسون حفظی یاری ملحق
 بخون حقد ابدیه یک حق عبادی رقبه اوزره ایتم حسانت سنیوفا
 فتنی چوق کردن دست ده بقای اصول
 اولسه دخر علم روز جزا و غیره
 دستگیر او نرسد حقد من بغیر نیافا عفت ناسور زخم معصیت بولمزدو
 نور ایمان ابدی یارب وقت رحمت نصیب
 خاک می حضرت خالده بر مدفن بجا
 اسم اعظم اول مستند لا اسم لطیف حرمته لطف ایمی ر خدا
 فخر جلالت بونه ستر لطیف در
 ای سجد فیض جمال سید کبریا
 بزوح با کم یارب استقبال این اهل سما تا اولنجید بید پیوسته عرش علا
 بر تجلیاته مظهر قیل که و نشا اولیم رحمتدن کریمه ناک اولد فخر یار و با

مخالف نقد کارم از دهنه عظیم مغشوش
ترجی و لعل یارب اعماله مستعدا

نجات من بسم یون غریق بحر عظیم

ایدر سه دستبار رسوخ رحمت ایدر جا

توبه طافت ایدر مژگله آرام دله مکراد او و عنایت ایدر توفیق خدا

کونده بیک کوره و ثبت در جنت پرسم

نفس مانینه بید یکن ایدر اسیر

مشکله اولور روز جزا هریرین اضا اصحاب حقوق ایدر کسیننی دعوا

حق صاحبانه و بره حکیم نقد مشوبات

بسیار دعا و کوبه کوره قطره دریا

نوحشتم اشتیاق اولاد اکباد و فواد بی بدر آیر لمسون ثور نظر دن رینا

نسل نکتیر سواد امت اولسون هریری

جمله سی سندن عطا بندن امانت سکا

سجوده سزا حق عبادت نیجه ممکن طاعت قصور مد قبول ایدر یولا

لا قید اولور آفات علایقندن اکیلمه

ایمانن خلاوت بوله اخلاصله هر جا

طیب حاذقن اکثر دوا سی قی که کند ی نفسنه تدبیره اولدی غمنا
علاج اوله که حفظی حکیم مطلق شفای عاجله سے لایفا و سقا

دامن آلوده کرده سخن را یارب

قبل تو لک طاهر الا و بال بر تاز

حرف الباء

تازه و ناز معاصی به تو عمل ایتم تازه لک و قتمن احوالی نماید یارب

داغ بر داغ ندامت بودم حرم و کنا

جمله سی سینه بر تازه چناندر یارب

اولدی نغمه تبع می بقون الشبوت اولدی حقه انابشله جیب تاب

قودی مکر هوا بال فعل استقل له

صوب طاعنه مذم میل ابن فکریا

نیجه سیر و اشم اوله احوال فضیلت تو لک هر سر موی بدن دونا کشف عجب

باحفیظ الله امانم کدمی نغالی کنا

بند طاعت قوی می دور کر انبار لوب

معبوده لایق ایلمدم امره امثال قالدی فریضه طاعتی در دوز و جوب

عفوایت کنا هم از من ذل بون استوفراج

با غفر الذنوب و یا کاشف الکروب

یا قدی کنجینه پیشان و جزو خطیم بوم کجی قده اولان است شهید عذاب

بر می اصحاب و طایفدن اگر راضی البیه آنه باغشده که با قوسه که روز حساب

تغیث قرین دشمن حمایه الحطب یافدی ذمی اید فوک چون بود
ارباب فضل و دانت مشک بلع آب
ایتمک خلاف جنس ایلقت کتاب
خواس ایلینه قلمش حق تحبیب رها آب است فوک کما عوام نایب
هر آیم می دلی روشکر افسون نشیر این
ضمیرم انجلا بولسون ظلام پاشید
درگاه عزتکده امکدارک اولمغه لایق خدمتتم و آری مالک ارقاب
هر پسر بخورده سزا و اعتیق اولور
ازاد اولور حفظی فوک کما عوام نایب
زخم درونه اولمه نمکپاش انتقام ای بخت نابجا می شانت تیر عقاب
کوردم جوابش آری ریاض بروسی
هیج دلدۀ قائم می آثر سوز اطلاق
لطیف سر عدو اسم لطیف حشمت با که لطف کد است نبوی کرم قیل
چوقدر اطفاف التبه لک عاصی
اولمبندۀ عب له بنه واصل بار
بیکده بر لطف فراوانکه بوق استحقاق جمله موهب فضل و کرمکد رایت
شکره قادر و کلم معتزم بن عجزه حفظی غرقاب محبط نعمکد رایت

ستاره ایامه عیوب ادب ستر اولدی قیامت کبری لایق

کتم ایتمی فیضی حرمی چون دیاده

کشف ایتمیه عبادیه جناب با

حال کس نفیس شک عوض ایله یار چکره نفیس بزم رجال یحیی عیادت

ایدر می غلغلی سیج اختیار می ایله کول

اولور سه منزوی طوبی له خوش با

حرف الف

ایتمی غنای کرم عالمی بحر حیات

رسمه پاش اولسه نوله فرقه ابرار

اولیم هر سجده ده رومال خرا معبوده سزایم هم حق عبادت

نافهم سخن عجز و قصورین نجیبه بیون

پیرانه نیادم بلکه لاشیدن عبادت

اولیم همد هم سر محراب فیضال و بره بارب توکل بوید مذمت نصرت

بله اقبال حکوم آخ میت مشکل

دوهم اولسون لایس دوم و غیبیت

اوراق خزان دیده کسی نخل وجودی صد باره ایدر لرزه شیه احوال قیامت

روی لی مجرای دم ایدر سه زور ناخن زده خسته خسران مذمت

اولسون نال اول و این غریب
 اولدی حسرت زده پیغوله شین غریب
 قوم حفظی تو لکه بیت خنده یار
 اینده اشواق عیب لید حزن غریب
 حوز جاندر دل حسرت صفت به
 نقش مضمونه مالیده حسین غریب
 بیمده حال پریشانی که نه غریب
 دار غریبده نر چلکد کلین غریب
 مسکن جلوه که نهد ریاضت
 حاشا بدیده هم دآرد یار غریب
 بدرایتی و طمأنینه صند کوه دون
 کزنی و حدت تب بد آردی فرست
 عون ستغفار بد موکلا حسن کریم
 بحرین یابین عصیان اولور و برکت
 ریزه ریزه اولمغش با یکن عرق و جود
 قیدی لطفندن نه مجرای فیض جیات
 عالم برزخده کی احوالی اندیشه دن
 کونده بیات کرده اولور یار غریب
 با حال اولیا الله اولوب خاک وجود
 روضه قبر ابجره بولسون جسم بودم جیات
 نفس بدکاره رفقتد کجا یو این رک
 ده تحصیل معاصبه چکدی نیت
 ایندی درک بوس خیر ایلد شری کسیر
 خاک باد آکیر اوشم و چشم غفلت

یارب کریم دانه خرد دل دخی دل سه بر خلق حسن اوله درون من عفت

فهم است دره مضمون جواد می حکا تم

لفظه اوله لب معانی سخاوت

اسرگت اگر صوفیه معانی حقیقت اعمال تصوف را و مضمون طریقت

معروض جناب شه کونین اوله یارب

عزته اولان زمره سپهر انجمن

ایمخدم بر عمل خیر حقان سرمده کجای تحصیل جرایم ایله حیف اوقات

ملزم حمزه کارنده نهالک اوزد

سببات و غزوات و بهفوات و لا

کو سرمده و فسر طلیعه وقت تدبیر بنی تقبذ و تحکمه با است

تهدید ایله تکلیف عبادت اگر ایتم

اظهار ایدر اولدم اثر عجز و است

هرزه کرد قلم من نه خطا رخاوت حسن تعبیرم اوله صغحه جمیده عفت

حرف ان

زاده طبع فلاکت اید و این است اولدی خلاص اوله و غده فرمای عفت

یازمین جرمم اگر اوله آتیا محسوب

خارج از دفتر اعمالم اولور ضمه است

دکتر سامعه پیرای نصاب یار کار کردی فضل ابدیم نظم و حدیث

کنور عقل سلیم جیلنا مشروع
بنی مغلوب هو جیس ابدہ نفسیت

ترہات سخن طرا آمد اولدی منوج اولسون مزلقہ دن بابہ خام مفلح

عرف الحکم

ایلمز کس معاشدہ تحریمی حال دارمیدر بخشدین خوان خرامہ کوزی آج

وای افراد تعالیدہ اولور سم سول

جملہ سی حمت غفران خدا یہ محتاج

پرتو ذات فیوضات حمیدہ محتاج اثر لطف خدا واد کل سدرج

چون کمان حکمدی افسد دل چمن

مطلب سیر دعا اولدی حاجت ایلج

عرف الحاء

خوشنقش اثر دستک قول مباح

رایج اولمز دی اگر اولمسه نفعای فلک

ایشم فضلک فاشد رایز غفور بر عمل بوق کیم اولد داعیہ فوز و نجاح

تابع دل و هو ان اولمده مجبور اولدم

باکہ مقورم اید این کی نفسم الحاح

ایده توفیق خدا بر عمل صحیح که اوله هر دوسر با دمی آثار فلاح

یارب اخلاق حمیده ابد مندیست

اوله طور زده نمایان اثر فوز و صلاح

کمی اندیشه فردا ابد و بر قبه قوح اوله هر بار صغایابی سبب فلاح

سپورب بر کون ابد زانکی مطموح

نحوت افرامی و شمس حیات کمال

پرتواند از الهی اوله و رسد لایح مظهر فیضده صا کله مایه مطمح

نیجه انکار اوله افراد کت عند الله

فولک معصیت راز نهانی واضح

کورسون نامق تعبیر بلامی پیش ایتمه یارب اثر کلکله رما و دور

حرف الحنا

مالک اوله قدرم اموال خطام و نیا فرستاده اولمغه امانده تار و دوزخ

نم دینلم نه بجا قبرده چون خواجه و کل

جهدون اوله و در روحه عذاب دوزخ

عارض قبایله یارب صبر صرا دبار کلمه کیفیت آشوب کد آرسخ

یوم لا ینفعده و یرزق فین مال نبون

نفس نفسی و یمکن اب و جدم و اح

نکت و نوریه ابرام و قیاس جید

حقه شایسته دکل نیجه اولور حال مدد

حرف لال

عمل صاحب یوق بنده هله اسعدا بکا توفیق هدایتد این حق مدد

اثر نور سجود ایلد بولوب وجه سن

پر توفیق اولد ماشطه رشاد

صور نمک سیرتم کبریا اولوب افکند ظاهر و باطن اولد سوسند و کلم

یا قدی سوز معصیت یارب جلع و تقصیمی

یا قلم فرود آشر آراد می بل من فرید

صفوت خاطر ده یوق اندیش چون اولمدی مرات دل صور تکر بود نمود

مار دوز خدن امین اولمق ایچون کلم

آتش شکله سوزان اولد بوسم خود

یارب بنم عصیانم ترتیب خراون آزرده اولوب اهل جیم شیکه فرید

بن معترفم جرم و جتانه اهل

فضیله فوکل جرمی عفو ایلد قیل از

امیدم اودر کتم عددن ایدن ایجا اینه نظر حمتندن فوکل ابعاد

طاعات ایلد ارضایچه ممکن خصما یه بر خیر و یاری یوق ایشم اشد این مدد

جناب حضرت باری بھائی جوید بر آئی عفو و رحمت فرمائی جوید

امید آنکہ گفت از غبارِ مائیم پاک

بفیض مغفرتِ شریک دامنم شوید

فیض احسانک الہا و سرس اوسو بجا سوا اعمال و مسون اطا فکد سید

زہرہ چاک صولتِ صوتِ جمید اللہ

رعشہ براند آمد خشیتِ نادمی بل من فرید

خدمتِ فخراتِ کرب بارے عمدلِ منفعتِ ناسِ بچون اوسون محمد

جدِ پاکِ آفرینِ مطہون خاک

طیبہ طاب زہادہ بقیع غرق

حوشِ کلور طبعہ مضامین اید تعبیر فیض حق معنی رنگین اید تعبیر

حرف اللہ

ہب عصیانم محفل یک تا قصو بطلان درون دل ان سفار کا مل من قبل

بجا بار ب صلاوت و بر عبادت و عبادتہ

کہ اولہ نیاتِ اعمال خلوصانہ سنند

کتور رزاقہ خاطرہ مکرست لیلانہ حکام ایلیم جگہ مائیم افعالی لندید

بولوب اغوامی فصاحتِ ممتوہ تعبیر

ضمنِ عطاوہ ایدر اکذب افعالی لندید

عرف الرا

ساده تجوین نرف طبع سخن سنجید
و بر مسون حضرت حق سوزش

عصانه بدل لطف کرم فضل خداور سبحانک لا علم لایونه عطاور

بر بجلین دار می عجب نفسانه تا بع

بر دن کو که دک با که عذاب اوله

رهنا دار استلام خنده اولاد و طه هب تاسدن مجر و جل مقصودم

نور چشمم شفا عموه فد یا و اوله ده

حضرت حق عفو ایدر ایدر معبودم

ایندی شفته زین حالتی بر می بر فتن زلف فسونکاریده اید و سنجید

رشته کجه رحمت ایدر انت افتر

دامن لوده چو کاب فی نوبی تطهیر

کوش ایدوب اوصاف رحمت چک تینا صالح و طالح و خنی امید نیل کام ایدر

سجده کاهه رحمت پناهیه نور سوز

رحیمه بیضا بکف حفظی ده استرقام ایدر

کجده می کرده مجزه پیرایه ایب ختم النبویه رسالت زمانیه

مقصود شفا عیسی اهل کب زبه احسانک فو که عصا نیاید

عصل

عُضَالُ الدَّاءِ عَصَبَانَهُ دَوَانِدُ بَرِ اسْتِغْفَا بُودِ رَسَبِ دَوَا بِهَمِہِ دَرِ تَکْرِیرِ اسْتِغْفَا
 اُولُو سَرِ مُنَزَلِ مَقْصُودِہِ وَهَلِ سِرِ ہَرِ دَوَا
 دَرِ وَفِی اَمِدِ کَچِ شُوفِیہِ تَذْکِیرِ اسْتِغْفَا
 طَبْعِہِ سَخِی کَافِ کَفَا بَتِ اُولِہِ یَا بَرِ بِرِ فِیضِ غَنَا وِہِ بِرِ کَیْمِ اُولِہِ مَالِکِ کَیْمِ
 حَسَنِہِ صِرَاطِ اُولِہِ بِہِ بِہِ مَالِ دِیْنِ اُولِہِ
 یَا عَدِہِ مِثْ دِی اُولِہِ فَا کَیْمِہِ دِیْنِ اُولِہِ
 وَا رَمِیدِ رَجَبِ خَلْفِ کَیْمِ اُولِہِ دُفْعِ اَخِرِ کَا رَکَرِ اُولِہِ نَصِیجِ عَاقِ اُولِہِ اَنْجَامِ کَا
 حَقِّہِ سَلِیْمِہِ نُوْرِ دِیْنِ کِی کُوْدِکِ مِکِیْنِ
 نَا فَرَطِ اُولِہِ شَفَا عِشْوَاہِ اُولِہِ یَوْمِ الْبَوَا
 مَحْتَمِی اَمِیْنِ نَمُودِہِ رَبِّ غَفُورِ مَرِ حُفَا نَمِی سَرِ جَمِیلِ اَبِدِ وِہِ سُوْرِ
 تَجَلِی اَبِدِہِ فَضْلِ خَدِ اَمْرِ اَدِی اَبِہِ
 نَہِ اسْتَدِ مَسْ مَرِ بَدِ عَنَانِیْتِ اَبِدِی طُورِ
 سَرِ اَسْمَا اَلْہِیْدِہِ کَی فِیضِ اَنْوَارِ قُوْلِہِ اُولِہِ تَجَلِی نُوْلِہِ یَا رِبِّ ہَرِ بَاہِ
 لَمِنْ الْمَلِکِ خَطَابِہِہِ کِی حَالِ اَلْیَوْمِ
 اَبِدِی سَرِ نَا بِقَدَمِ مَطْلُوبِہِ سَرِ اَسْرَارِ
 چَکِیلُورِ بَا رِ دِکُلِ کَلْفِ نُوْرِ اَنَامِ نِجَہِ اَوْضَاعِہِ طَاقِ کُتُوْرِ جِسْمِ نَزَامِ
 بِکَا فَضْلِ کَلَمَہِ اَبِدِ رِجَاہِہِ اَبِدِ رَسْمِ یَا بَرِ حَضَرِ سَبْدِ اَلْبَرَارِ شَفِیْعِ اَلَا وِہِ اُولِہِ

سن فقر و فاقه ابد نفاخرده اول کوکل زهدیت اولدی سیک ولایت معتبره
 ابدی سلوک اهل ریاضت کثرت حق
 ماستهبالا نفس جسته ماحضر
 آدمی ابر تو اضیع پیش کس معرفت سر به پیش صفی آداب اولور کلک
 حرز جان ابر فلک ارباب فضل و دانش
 سیند دن مجموعه سن نیز کمال اهل حق
 غریم علم و نام و مقام اولدی ندیم نفس اماره اید غایت اتم حرم
 هوای نزل و فقر معصیت نجیب اولور عالم
 مدار نقد غفران خدا اید احیایم و ا
 نصیب چه اید نیم ایتد یکم عصیان جانسوزند است به کام لغ و روند
 ابدن کبیده ای ساطع طاعت عیانم
 سرکشک ابدن داعیه نفس حرم روند
 حرم و فساد اتم همچون در بر و بیانی بسته صد پاره قیده جسمی جابر العظم الکبیر
 مشبه ریح اکن فوکل مزوق ایدوب
 انا فانا ربیه بارزق الطفل الصغیر
 فلک آواره ایدوب قیده وطن مجبور اتمه فوکل اولاد و عیب اندون
 شک لونه ایدوب مرکب تحمل سلوم انک ر ابدی امین قلم مکسور

جزای نفس بدین قوس لایزال گشته
 سنانی تو کل اشکهای نفی و اجل در
 رضای حق سر داده و لو بجا کده خطی
 عموماً ذکر و فکر حاشیای لایعلا
 جاگیر شوق ابدی خاطره سلطان
 اشتیاقی زانکه شکر ایند امیر
 بی توقف منکر اهل وقوفه انجذاب
 مشهور و خطیر می نکت فوز و کبیر
 شهر فحش بر و سه قطب ارضه مکن
 مشهور غزاة اولیای به مدق و بلند
 مقرب سلطنت ملک الال اعظمه
 سواد اعظمی کو هر فروش معدن بلند
 سنانی و جوب امر و نهی حق اولان بین
 تحاشی ایتمک توفیق محج اولد و غنیمت
 خلاف سنت و امر جبیندن حذر و باب
 فکریه عذاب ابدی مصاب اولمق میراند
 صفت زاهد انجذاب ای و هو بهوده
 حالت ترائی رفع صوت هوده
 مهبط نور تجلی خائفانه ذکر قلب
 مصلح انظار عارف مرجع بهوده
 صراط مستقیمه انداختن عباد
 تو لک عجز آور طاعتی خلاص عباد
 کرده امت مرحومه سندن انیمه یارب
 بوعبد صبح چون بهنام سلطان بلند

فضل و کرم حقده کور صبرت ادباً شکو این جم غریبه دوشدم دیو بر تنها

معبوده امانت اید بجک اهل عیال

فرمان بلیطان امیر ابدی حصاً

اوله کس بد معصیه عفو کثیر ظالم نفس مصائب عقاب آید

اوله ترتیب جاجرده کوره یارلی

بحار بدن کو که دکت اوله غذا اولید

دفعه اعمال مضبوط کرامات بن چاره یوق انکاره اوله زحم کربیر

بنده تحریر ایسم خاطراتن عصیان

عشری اوله صفحه افاده کنجاش بر

کمال ابرار این بنی تکلیف عبادت کلور شیرین مذاقه معصیت برادر که لقا

تدارک ابلک عصباً بچون قلبه عمل کلز

همیشه سعه دل اقبال دنیا می صلوات

بن کوتم ایده رم بخت غلط کاره سوه عمن سیئه سیدر دیو اوبار

اصفا می ایدرمو عظمی نفس هوا دار

کرسی می دکل عرشه دخی ایدک حصاً

امید اودر کیم این دامن ذنوبی پاک سزاک ندم ابد تطهیر ایدر سه بودن

اولور سه داخل دار انحدود حفظی فوک قرین عضو ایدر بارب فتنه عقبتی لدا

ایدم حقه منا جانی نظم انجا
 اورم محفوظ ایدہ سوا لم انجا
 حرف الراء

عدم طاعت ابدایت یکم انکار اول
 شہوت انگیز اولور عالمانہ ایلر یکم
 نفس مان کی طلم حب را اول
 ایدر ب الصمد انجا م حاله عقل کل خیر
 یکمی صلح معطل کیم طالع غایت
 تجلیات سرار غوامض نکتہ مہوم
 عقول اہل حکمت حکمت دراکد
 بحر از دہ غریب و صلتی بولہ
 مبدول اکیں عاصیہ نعمتی بولہ
 در یوزہ دلشہ سیم فضل خدا ن
 نوشت ایلہ حکمتہ رحمتی بولہ
 رش فیضاب حقیقت ایتدی بارش
 یاقدی محو ایتدی وجودم رش
 صحرای غرق فی اللہ بقصد فطری کل
 در کش دہ قاضی الحاکم در کائنات

دیرمہ فرصت ظرفہ لعین انجا
 فرصتی رخصت بلوٹ لخطہ آرام
 رشتہ پند ایلہ بن ایتیم کسر آتسور
 نفس مارہ کبی سیم نصیحت کل

روضه پاک صلوة ابتکله دارنده نور

قوم ایم دم او در مضر عالم یکس

صف تسین

ایتمدی کو دک نفسم هوسج نایب ایدم میل صلاحه بود صرف نفس

سور دومی کند هوا سنده زمام

ایتمه یارب تو که بازده است بهی

یارب حمل اید تو که محمد خلی خلق اشکسته خط اولیه قطعا پر کس

غیبته کسم خوار آخ مستقیم

رنجشده که دیکه بن دن دینیس

نادین و نشینده ایمش اهل جنانه آماوه اولان نعمت دجوی نفایس

دینم که خاک بسره قبره وارنج

نم خوابکه روضه ده مانند عریس

ویر بجا یارب بر خلق حسن کرم طور محمد و حسن فعل شکرانه استار

نقط قلب احب به تنقیره بودی دولت جمله فضلکدن اوله که کظم غبطه و عفو

صف تسین

خواهش کو ترا اید سورش افکار عطا

آبای زنی مانیده بکا ویر دنی نایب

سوزنم

سوزش ناره معصیت اولد کین نوش کونوله اولور دفع جگر سوزش

ایندی عجب علم نارجسمه لایق

نفس خود بین کبی بی علم کمالش

تجلی حلاله مطهر اولسه نوله عینا بر دسه جلوه کاه روضه حلد برین لایق
عبادتگاه اهل حق ملاذ عارف باشد کرده اولسا هر سوده حفظی شایق

حرف الصاد

نودی آن غزل کوسمه ناز قصص

ایندی چه حسن خاطره ایراث بر

بولم حق عبودیت ایچون قشرا حضرت حق تو لکی دغدغه دن این غلا

یارب عجز لره لایق تحصن اینک

وارا کین سده حفظ صمد سیده

علم نیک خضیدن اوله تو بیع خدا نودی بنده ریاکاری اعمال خلا

زمره عامه عاصیدن اولو مستثنی

فضل حق این تو لک مفتخر بنده

حرف الصاد

دفع ایچون ولده کک آشوبی سودا

در که حق نیک زایلمه در وجه نض

کوز آجوب یومہ قدر کلمہ سحرنا چمن ارباب بصیرت همچون ایسون^{انجمن}
فوق بعض درجات آیتی ترفیع اید
بوخ بک ن کور بنور لطف عظیم بک

بیلور احوال فساد نمی علام محبوب سبب عفو نه بر چاره در انجمن^{غرض}
در د عصبانه رحمت قدر اولمزدن
صفح غفران خدا درینه نه بمرض

در حرف النون

در که مقده قبول اوله نیجه غلط
اوله عفو ابد مصحح مکر الفاظ غلط

ایسون بار خدا می صوابه توفیق سختم غیر سید اید افکار غلط
کیمه فریاد این بیم بطش سید جفون
وارا بکن بنده بواجمال تهکار غلط

عبطه فرمای مائل اولان آثار نعم فسحت دایره و شرف فضل خدا منوط
نور توحید ابد بار اوله بین الازاب
زبر خاک ایچره دخی مستهد بکم مغبوط

وصف خوبان اید سو بکنم مضمون غلط
زاد و طبع حفظ ایسون اقد حفظ

در حرف الف

بچه اولور اوله کر انفس صایم مسول نابجا بر لره صرف اولدی نفسی لاف

اولر اوقای اضاعت کبی بجه کیم

ایمن حق غفلت لذات هودن بقا

کوچه یوز قاره هی مسوده لرحم یونج

لیک تبیض نظم اصل نوری

بودر امید اثر سجده اولان یوجین عارضی اوزر مکت اولمیه روز فزع

جمله اغوی شیاطین توک انسلان ایدی

بارب الله جهنم مد وایتمه تیج

بالا تر ایدوب شایخی خلق حنکله بارب توکی ایلده سرافراز تواضع

آسوده اولوب دارمدی اکوان فساد

اثبات این لی وحدت برهان فاع

ناکی اولد دل نیت ایلده عازم جامع اولد مع بولور خالده بیک در لوموا

جسته نظایم ایلد موعود اولد فردی

نابا غشکه فقر اوله فاع

نعت پاک یونی صحنه وقت فاع بولمدم صحنه سینمه بوقش بدوا

بولمدم صحنه در حرف بعون

استعاده اولیان و سوره سبطی در بر مدی خاطره سودای عبادند فرغ

جوئی گناهانکه هر کس خطه چشم خیر
اولم عالمده مشد رویه رک کوز و باغ

در حقیقی

هوس نظم بد انفا نظم بد تفت
زاده طبعم این باری خدا خیر خلف

ماحصل جمع اوله افراد کنایه بجا جمله تعدادی اولور کرات مایات

طولدی تسویدت انام اید اوراق صحف
سن کرم قبل باطیف کریم باروف

بیر با حق عبادت یوق که ایدم استناد محض فضیلتن مکر جرم این مولای

بین خویش و رجا سوز آن شبست جاوید

یا خفی المکرمات نجبت محاسن

وحدت ذات صفائکده تبر قطعی سوره سبع مثانی اید اخلاص شریف

اقفا سنن پاک رسول الثقلین

اوله یارب عملیات فرائضه یزد

کیمیای کریم این درونم یارب جذبه عشق اید کنجینه ماهیت کاف

رشته سحر سبوح ملائک اوله جم این انوار ذکر قاسیه قلبی صاف

موسم اولی در حرف القاف

دا و ح ف در از طبعه بوفیض مطلق

نوله بحسبند بدل بر سه کوز فرصد

حسرت مرحمت عفو و صالیه یارب ایلمی سلب شعور آفت جانسوز فرا

بیلو راستیه فیاض عیم الا حسان

دور شب حفظی بجله جماله شت

وابسته درگاه توکل اولدم قویم نه خارج جناب غلاف

مبدول نعم مقسم الارزاق قدر

الرزق علی الله و نعم الرزاق

اولدمی چون یارب بستر حفظ فرمایم ختم فرما اوله حسن خاتمه بوم الفرق

مظهر الطلک اولان حرار معتقد بکعبه

حفظی توکل داخلی از اوله در روز عتبات

مسکن مافی الضمیر اولیاده ذکر حق مقصدین انابت قیلده فیض حصه حق

خواجده اهل سلوک اولدم فحجه مستمی

المرحارف اولان سر اسما و حق

حیرت زده بچشم سحر جلال اسمیه یارب عصیان به بدل اولدمی توکل مظهر از راق

یوق حق عبودیتیم احسانه شان تکمیل ثمانین این باری قولن اعان

قاله ای بایتم فضل جباب حق بود که کرم و لطفنه هیچ استحقاق

مظهر ایدوب احکامه فوق الغایه

ایندی قولن انواع نعمه ارزاق

لطفه قدر الهیه بی بر صورتین جلوه کراستی می سر پرده تقدیرده حق

اولیا بر جنة سعد احقر اولان مظهر اولو

نقی و اجل کرم سر خداور مطلق

دارمی التمشیه فیض خدایه نمیشر حسبی اند محفوفات طریقه رفیق

کشف اولوب اهل طریقتن باندجا

ایدم صورت اجلالده تکمیل طریق

در حق الکاف

یوقدر کس معارفده نکالوانده کس

بولمدم جزئی بضاع عده منزه غرضین

ایتمه اجزای معاصی وجودم یار سوز نعمت ایله کاستر نقد بیک

مظهر عضو که محشرده دکشم بان

دست حسرنده کریبان دل اولسون صدیچا

هر نفس بار بنسیم عاقبت زینب کین اعتراف عجز ادا کس جمیل نعمت

ایب مسامت وجود عین بصیرت کیم کرد کس این خیر سر صفات

مدحیه کوی صفات کدن عاجز نم یارب نصورت نه نتیجه ویر می نامد رک

کمال معرفت الله مزین عفتلا

فما عرفک بالله حق معرفتک

مسعود ولسون بوفس شوقه حفظی انکاید نراش نالقی هر صبر در لطیف نگین

ساهی بر تو غل انماک معصیت کلام

عزیزم عالمی بیک دزدک نیچو دکان

لوح محفوظه باری حضرت حق فو لنی وقع زده بشهره آفاق این جگ

قلم رحمته موقوف حصول مطلب

فیض منشور خدا درینه اطلاق ایدیه

مفخر شاه رسل خطبه ماسکنک سید هر دوسر کو هر پنج لولاک

نوله سرشته سلطان رسالتیه جهین

دور ایدر باشینه خورشید و قمرین

مظهر سرحدات اولان سعادت بر تو اقبالی بالا ترا اولور راعیه ک

ان دیر رسد نفی خاطر بر له امر از ما

حدایدوب تهلیل ایدر بیج بجایه

در حرف الام

کلمه می طبعه مضامین تغزل کسل هر نه تسوید جز اوله نبضه محفل

یارب احوال امان و لمیه پر سوز نکال
 می غنجد تو کت ایلمه محصور نکال
 استادم کرم فضلک در یوخه بنم
 کنم ابدنی اعما لے محصور نکال
 بنزاده استرم لطف بختیات ایلمه
 ماصدق قیل احسنو کنه ریختی
 مانع و مغلطی در زان کر مکانی او در
 هر امورم حقه تقویض ابدیم نعم احوال
 از دل عشق آفتان شیخوخت بجا
 عون ذکر قلب ابد کو ستر مسون
 هب شعور و فطنت و عقل سلیم الطبع ایلمه
 معنی سن ثمانین بن حنی بے زوال
 زمین شهادت نفس ظالم بولد می
 سر موطاعت مولایه قویز شهوت اضلال
 حدیث سن یکن پاسته زلف نکال
 طور رمی عالم شیخوخت نده نکال
 مکده دن خواست کر اولم اسل اند اعظم
 واهب الامالدر روزی و مصدق
 حاشی اولدی چون ورد زبانه صبح و شام
 ستر سعادن بجا کافیه اسم ذی کمال
 صد نه بار اشکندر حمل او زبر انقال
 جرمه طافت کتو خیر قتل و کام و جلال
 بویله بر باره نخل امین فرخ خفیم
 سندن سعاد ایدر باره بو عیدیم

ماسوای ترک ایدوب ایدرفانی الله اوله شیخو خنده دل در پیچش بر اهل
 آرزوی نفس تا بعد از امانی موس
 مادم اللهات بید افت طول اهل
 فهم بکدن عاجز از اشیا فی الطبع محمود ایدر مزاجی شفا ساز کین عمل
 محتاج اینه ناز اعلیٰ به بر تو ملک
 سندن حکیم مطلق ایشانی عقل
 عصیان ز اخراج جز اطف الله امهالدر ایجاب قضا صند کیم اهل
 هب کنده عطا و کرمت ملک بمنم
 بیا ملک الا ملک و یا و اهل
 ویده معصیت خواب حرام اولسزا هرین غمزه اولوب منع خون
 لبک راحتده بیند مرنگ منیات
 بوید در فضل خداوند کریم المتعال
 تصور ایندن وصل زان عشوه پیرا نکار سنان شهوت اولدی یارب یون
 فوکت زنجیر زلف و قمران بند اینه یی سر
 چکیز کردن نفس بلا و نقت افعال
 منجد در رونق اجماله حرف جلال مژده اقبالد و کمر غول ابراهیم
 هرینه ناهربان دولتن نقصان بر نونن فهم ایدر و انا و اهل کمال

سر در سحاب غل مہرین عز و جاہ
 بر تو فروز کو کب اقبال در تو دل
 چون کاس گل اولیٰ ہے لبر ز انبٹ
 عارض صفای عافیت عفت قبول
 سبائیم حسناء قوم دی و فیض
 ایندم حق عبودیتے یارب تجمل
 منکرینہ ویریلان آجونیہ ایمان دیش
 قبل سلامت ایدہ تجویر صراطی شہل
 روضہ پاکہ صلوت مکہ حبیب اللہین
 عارف حقہ نوسلہ شفا عتجواہ اول
 اولیا مسکنہ ربوندہ ولایت حق اولو
 ایتمہ تضرع وقت حفظی مدد اکا اول
 ایتمہ حب و دادی نولہ ہجران مراد
 رغبت افرای شوق اولو راہ وصال
 فنی اولد مکہ مسترئمہ آجوب آغوشن
 ایدہ حسرت کنش اولاد و عبال
 فرشتہ اہل بوز می خاک تو نصیحتہ
 ملک اسیر ایتمہ فراموشی عکس و قبال
 سندن اولورینہ درمان غمات موتہ
 ویرمہ ایمانہ یارب دم اخروہ زوال
 و نور مصیبتہ بودہ را منیت فضائل
 آلہی شہ عوارت امن و عوائد عیال
 تو کت متفائل فن خبرہ لایق و ارشاد
 وجود کمترین ذرات خاکت یارب رحمت

در عرفایم

ذکر تو حسب خدا به تقدیر سعی اینم

چیز را در دهن خاطر پیش قدم

هر نفسه ایدوب استغفاری و اوردن
قبل تو کست مغفرت استغفرت اعظم

بن حضور معنوی بنیچه حشر اولم

جرمن با پانی بود ریغفور یا جسم

عزت و نایب و محبت بر مد یار تو کج
چو که فانی بن بقای معنوی به جستم

بوسون جزایه فرصت تحت بن آید

صورت حصن کلان عدای حلت سیرم

ایدم دنیا و ده جوق تحصیل کام
اخر دی لطف کله یارب قبل نام

مطلبم حسن ختام انجق بنم

اما الاحسان آلا با نسم

نه بلا و لده اما نسم و داعی یارب
بیقرار ایست می بنی که در طول الم

چکد یکم و لت و اکدار مصائب جمده

کندی تحصیل بدیم کند می جزای محکم

حکم مفضی صله محشر و چون بنم
ذکر و فکر مسمک حیر صراط مستقیم

کسب ایدوب یارب بن خلق حسن پاک
قبل هدایت حسن تقوی یکم و کسوفیم

سر صفحہ آنا نہ ترقبہ ہر یوم یا زونجہ ملائک کھنم رعشہ بدستم
 ایمان خلوص نہ وہ یوق لیک نرود
 بن نومین بیاق سبب عہدہ اسنم
 ارضامی فضل حق اگر اولیٰ نہ یوم ابد ہزار پانچ وجودم بد خصوم
 طاعت قضامی نیم ایک واجب اللہ
 حق ادایہ قویٰ مدی شمع نفس شوم
 بدل وسیع ابدی تحصیل معاصیہ تمام دیرمدی نفسہ کس تقویت در مانم
 ہر سر موی بدن خامہ ملکین اول
 بہتہ بحر بر این فر فرقتہ عصیانم
 غیرہ آچہ دیرمہ الم نعمتہ بار سبب است سترہ مغفرتن کاسہ بکف جا کریم
 کند می حاملہ قوسہ سو فرین تقسم
 در کہ طاعتک بندہ فرمانبرم
 پر تو عوت و اقبال ایلہ اولیٰ مغفرتہ آفتاب درون فتنہ زوالی معلوم
 عن بد واصل اولورین طرف اللہ کا
 آیت سخن قسما دہ کے زرق بقسوم
 دیرسون درودہ نصفہ ذکر حق جل جلالہ بیت خدای قلب اولہ پر نور چون جم
 قبل حصہ دار صنع اللہ دون توک یا مبدع البدیع یا بارئ النسم

حیث اسم پاک چون آت آ
 بحا هم نام ایکن یکد بر سه نام
 اسمی چون سعاد اولدی نازل
 سمی فعد رخصه عالم
 روضه پاک حبیب ایدم انبیا
 الصلوة و السلام اولکار کارمدرنم
 ایوب مرکانی چاروب غرو انبیا
 خدمت پاک فرست افتخارمدرنم
 اولدی مضمون بنفین فبرنی
 زار پاک رسول الله چون خست
 عالم عباد ده اولسون خدایا
 روضه فردوس ایدم کاج حفظی نام
 مغبوطا رجال اوله بر تو ذانم
 سر خادم اسعاف مرام فقرایم
 چکسون النی جائزه بحر شادان
 بن رفعت می در فیض خدام
 ایندم ظاهر ده سغرق اولو جو
 لیک جسم ایدی نور اخلاق مضمینم
 فیض و رسم در که حقدن نابت ایکن
 ملجأ ارشاد اولور انفس سیدم
 مکا بد زن محنت ایدم مضمون
 نبونی نصله در آن کبد کن عظیم
 اثرده وارد ایکن متن افصا العقل
 فسون کرا ایدم سیدم عقلی سیم

فیلمه محرم عنایت باغبان المستغنی روز محشر دولتن بولد قدح عبا کرم

امکندن اولمه مرقوع سبب خط

چون خط صادر اولور هر خطوه باطله لایم

یوقدر اسعد ابدی طالع ابدی اولمه واسم آلوده قیسمی حکم نقیسم

نصب و جرمه سی یارب تصور اولمه

بی سبب عاونا سیر یوقدر اناسیم

ماورای پرده تقدیر جلدی کجاست عن بد تقسیم امین افراد کلی خدمت

اکثری کمره یارب ملتی در حکم کل

آری تابع ابله بسیار هستند

چون سائق تقدیر ازل آید یوقدر با خط شریف اولمه کوکل بوسه قیسم

لیکن بد داولد رومی جگر سوزش

یارب قوکت آزرده ایدر توله لایم

استان کرم حقه اولور دم رومل دین لر روشن اولوب خانه جنت

سینه ساره بوسل فرجه چون نارنج

وطنه روز مسرت توله عودت انیم

بی عمل لطف آله به مغرور اولد اسم غفار خداوند ابدی سرور اولد

سعی ابدوب جمله نامیسته طبع سبب نفس بدخواه نکایه ابدی محبوب اولد

وله
طبع نقاد ابدی اولد خط
فیلمه محرم عنایت باغبان المستغنی
چون خط صادر اولور هر خطوه باطله لایم
یوقدر اسعد ابدی طالع ابدی اولمه واسم آلوده قیسمی حکم نقیسم
نصب و جرمه سی یارب تصور اولمه
بی سبب عاونا سیر یوقدر اناسیم
ماورای پرده تقدیر جلدی کجاست عن بد تقسیم امین افراد کلی خدمت
اکثری کمره یارب ملتی در حکم کل
آری تابع ابله بسیار هستند
چون سائق تقدیر ازل آید یوقدر با خط شریف اولمه کوکل بوسه قیسم
لیکن بد داولد رومی جگر سوزش
یارب قوکت آزرده ایدر توله لایم
استان کرم حقه اولور دم رومل دین لر روشن اولوب خانه جنت
سینه ساره بوسل فرجه چون نارنج
وطنه روز مسرت توله عودت انیم
بی عمل لطف آله به مغرور اولد اسم غفار خداوند ابدی سرور اولد
سعی ابدوب جمله نامیسته طبع سبب نفس بدخواه نکایه ابدی محبوب اولد

باد ابرسم جرمی بابت خانیش آفانی طور دودش زناکی هم
 اوز او کبار اگر ایدر سه نجسم
 صغیر کره ارضه ره جثمان کنام
 صنع مولاده دل آگاهید چیرانیم احدیت صفات جمله نمایان بوم
 قل هو الله احدیت وحدت انا
 سر مصنوع آلتیه برهان بوم
 اشتغال امر دنیا تمکام ایندی فوکل ایندی کم کف طاعت عن صلوات بوم
 کجده عیسم نازنین غفلتد باریت شام
 هیچ فراغ بالید وقت عباد بوم
 امی دل سرور هوا اولدک او ککار ناکلی تحصیل کام نفس تسویه التزام
 اشکر بر معذرت اولوب نگاه محل
 فاضل عیسم حیره من نبع مسموم
 اینمه یارب و سیاه معصیت در کام کجده بیضا کبی یوز قفیلده وایم
 قبل فوکل مستغنی عالم غنا قلیت
 ناکلی دلشده دلب و نصیب آره هم
 تابع نفس هوس ابدیه لی خجست موم سیردن و ان جسم صاب اولم
 نفس تاره ایلد بکدل اولدن تهو سلب افکار ربیات عقوق اولم

در حرف النون

نکت آمیز گشت شعر سحر سازین

کا و نه نخبین نکت چش مکده از عرفان

سعی مشکور اید باریب دلجم مبرور طایف بیکی قبل نظر فیض غفران

اولسون عرصه محشر ده سبهر دخی خلیل

حجر الاسوده مایه حبیب عصبان

ایندیکم عصبانه ترتیب جزا با اینک ایندی اول عالم السعرة عصبه لیسارین

سن شفیع اول عرصه محشر ده رسوا اولیم

یا حبیب الله امان یار جمته للعالمین

معترف در حرمه استغفایه یاد العطا مفسد و حق ناشناس عاصی عبد کبرین

قولکی تعذیب با چون برده زبانی دستنه

اولیم رسوای عالم عصبه لیسارین

عصا لجر محمد دار آشفای لطف کرد و این حق فخره عالمین در مان

قولکت کبی دخی عاصی روسیه و لبر

کن هم عفوایت امان یار جمته لیسارین

سعی بید عباد ایلین جنت حسابی کردله ایلیم لطف ایلد یار بندع فرما

موفق ایلوب بر جمیل فاضل صفی قولکت نکدر اید عدو ایدم نظر احسان

نقشه

نقشند اولوب دونه ذکر قاصد
 بولسون حاج اجابت منزل بر دعا
 بود راست دعاى حفظى با مجيب المین
 خست حتمى ضایع اوزار چکن قبل مخافتن صیانت یاران الخافین
 روضه پاک نه یارت ایندیکم منهد
 ایتمه محروم شفاعت با شفیع المذنبین
 کبر سنده شفاعت در داور محروم افتقار رسوله دخی طفل یکن این
 افتد اندر دیرک دله نه ممکن بولد
 جایگزین نه نوله ذائقه شهیدین
 اولسون واقف حیما که لر عصا دیندی چون شاکد دستار العیون المذنبین
 نوله امید ایم سنده شفیع جنت
 حضرت شاه رسد رحمته للعالمین
 عصا شکر احوالی معلوم در رحمت طور رکن کعبه یار الخافین
 ستمی فخر عالم حفظ عیب سبک
 شفاعت مجیب شافع روز جزا اولسون
 افتقار سنت غرامات اولد انکدن بن توک العصا المذنبین
 سینه کوب الاما اولسم کور زندم یا بنی افتد شفاعت با نجات المذنبین

عجبی ستور این فضل آرا عالمین
 آه آشبار و او بلا دن جوالم بکوب
 بی حضور او لکد امانی سموت و زمین
 ماسوایی ترک اید و ستغرف ^{استغرف} نمی نایکی کرداب بحر بی کنار ندبین
 یا غیاث الهم الکین و لسون مدوکا بنم
 انبیا و مرسلین اوتار قطب العارین
 سبحن مومن جنت کافرین دارفا حبس اولوب قالمق ایچین ^{سین} چاهینست
 بر جسد وریک بو مختصر با فیدر
 کجه بدراخوان و خوبش و نه چکد نکین
 مدون چوق کتاب ایلور کنام کراما کاتبین ایلرسم مددین
 مدد کاردن سننین و سیکرم
 اغنا یا غیاث المستغنین
 خبردار اول بو کون کن فکان ^{سین} مکتد مظهر می نور ذات اصفیاء و راسخین
 شفا عکافی احمد سک شفاعت یانی شه
 بیلندی التی سے مر تبحین ملتجی ^{سین} سند
 واجب اولدی بوضه پاکت زیارت ^{سین} مظهر فیض شفاعت اولوق ای فخر جهان
 منسبدر باب استغاثه چون زیارت اولسون اول رکعت حفظی زیارت ^{سین} کرام

قطعه

مظهر فیض شفاعت بی سوان بی عذاب یارب ایله قوس لکه فرو و دخول دلبین
خارج جنت و بدکده امره داخل اولیم بن جنات عدن فا دخلوها خالدين

قطعه

ایتمه یارب قو لکی پروست ضالین اولیم بند خلی مکرده طغیان آمین
دوسوب و ادنی خسره نه قو لک سو قریه اولیم شربت طینه یعده غاوین

قطعه

مرادم و زره ساعد فلکد نجات سعید و قور لطفکد یارب هزار حمد اولسون
بحق شاه رسالت بجا ختم سل تو لکده معشر نجات لوا، حمد اولسون

قطعه

وجه ختم چین چین کورمه یارب انار بست کوره دلخواه فقیران
رخسوده دامن رجال ایتمه امیدم سنین نه قیاض جهنم بلخی جان

قطعه

قیل قو لکی اصحاب و طائف اید ارضا یارب کرم ایت بنده کی قوریا ربو جزان
حقن طلب اید ایسه ایام وار اهل تخلص این هم دامنی صحت خصمان

قطعه

اولدی سوره واقف عقل کل خاوه حکمت مداد انست حیرت برده ان
خاک رذل وفاه عجب و محول بید یکم حالت و کل دارا سب جا بهیجا

قطعه

روضه پاک رسول الثقینه یارب بندن اهدای تحیات امانت اولون
خاکبای س کونینه سلام تبلیغ هر کیم ایدرسه شرفیاب شفاعت اولون

قطعه

صنعه فذیل منارات ایدی تنویر عالمی نازل اولدی می عرش نوری کروبیان
بوسب عالم قدرده بزم خصل الحیکم جمع اولور بریر االی زمین و آسمان

قطعه

عنایت ابد بحق المحبیب یارب حسن عصوات امت سلطان انبیایم
ایتم جان اولور احوال روز محشرده شفاعت نبوی سیه هدایت ایمرسن

قطعه

عالو شان عید من جل لور فیرا تو ناظر اقوال و افعالهم الیه العالمین
نیجه انکار اوله افعال معاصی موبو شاهدین مالدیند کر امانا کاتبین

قطعه

نوله تحمیر اوسه جزای کدر طعنتم عشت و ذلندن اولمر عالی هر دم منن

مالک فکرت ایمن ابدک احیانیه رحمتک قبل توک یارب صایدین

قطعه

دیدم در فتنه استدراج همه من هم آت الشیطان
وینور حالت صاحب وجهه جذبه من جذبات الرحمن

قطعه

سوزش آه ندامت دران ویرایه جگر من بآن لاله ناره آه وای
بکار بردن کوکر دک اوله جزایسته جرم من شاهد راهل سموات دین

قطعه

مالک موته ملک صریح یارب کیمه یا نوب باقیه کوه بت و احزان
بنی یوقدن بنه احب اید بهک فضلک هب قضا دین لره رحمت کدر احسان

قطعه

غوث و رحمت سک جهانم یا غیاث سوز بر زخدن این است ایان انجمن
وز محشر جاره خوان عصا یتیم کیمدن استشفاح اید به یا رحمته للعالمین

قطعه

فضل حق ایوب اطلاق نشطه مظهر توک ایدینه وارسته کنج هجران
قلم محفوسیده قلموب بر دم اید صفحه معذرتنه رسوخ غفران جبران

امانت اوله جناب خدايه اياي نم
بحق سوره طه بجا ده روح الامين
دوم پسينده ديم لا اله الا انت
اميدم اولدر ايس بحق مئين

شيخوخت ايله حرص و امل اولمده
يارب نيجه اولور ايفت احوال ديكه كون
اصرار دنيا ت و نه لکله سواب
قدر و شرفم ايدک هر رتبه ده دون

جسم خانه کار ايد قضيع وقتن آفتي
سوزن محنت اولور يکاريکين مويي
نم تو دمي جسمين فرط کربه عشق مجنا
نا بجا اولدمي تغ سهاون در عدن

يارب کرم و لطفک قيل شايسته
درگاهک يوق عرض اين بک طاعتم
در يون احسان اکر ارم برن
مستدم غفرانه بهانه سند

اعمال ياکارم چون ترک خفي يارب
خلقه چون عصيتم مخلوقه اطاعتده
عالمده الطافک بذل نعم غفران
لا طاعة الا لانا في معصية الرحمن

در حرف الواو

چاره بوق ایند کترین کجاست نم توان معترفد ر معصیت کاره الهی بود

فهرمان نفس و امان کربانم طوب

بی محابایت اجرامی ندان سوسو

داففایت نوله اسرار آلهیانه حق ارجاع اولان سیر خیر مدد که بود

حفظیاتسون عب دند کذر اوق

ایکی عالمده سعید اولمغه دایدربو

ذکر قلب ابد در دمنج حجت شد حق بلور کیم کیمه راجع بو ضمیر کلی

ایده اعضای سیه کار می بار تبیض

یوم تبیض و لسود و جوه آب وضو

حرف الهاء

بی عمل موعظه را کبر مقتضی است سیم اکذب تعار اوله زیب افه

دوت حسن ختام احسان ایدوب ازل محقق کن لطف با بینی تکمیل این

نور ایمان اجابت مشهد نور ایدوب

حق سوال منکر بی قبرده سبیل

جلوه کر عالم ارواح چون کربین ملکیده اولان شد ان نه

ایده یارب تو لک جسم کفیف کسوه نور خد خلق سحایه

مطلب

کشف انیمه حلقه عیسیٰ بن مریم ^{علیه السلام} طوبی لمن عصى ورجع عیوبه
 غفران محله کنه اسم قبره الامان
 ویل لمن میوت وبقی ذنوبه
 بود رجوع و معاصی به تو خدا بین نند اینسه که کدر با که محشر و اله
 یا محمد که سر فباب خطاب نیه نوله
 فو لکه سر سے نبوت یا الله
 دو چشم غرق خواب نامت یا رسول رواد کو رسم بر خطه رحمت یا رسول الله
 قو لکه شریعت و فقه کی کثرت که غایت
 سزا او رسم عزت و جلال یا رسول الله
 مقال مدحک جل مراحم یا حبیب الله بخیر نمک زب کلام یا حبیب الله
 قبول ابد فقیر عاجزانه روضه پاکه
 صلواتیله تحیات و سلام یا حبیب الله
 دو تا ایدن قدم بار خط دریا بنیست تحسوسه اوزار بلاد یا بنی الله
 دو عالمه مبارک نام ستمی فخر عالمه
 سفید رویه اسم سراد یا بنی الله
 نوبه یار کینه ماضی و مستقبله ضم ایدوب معصیت جزمه شدیدی تو
 سیاه نام حسنه نوله صرف اید حق کسر نفس ایدی تهدید ابدی ناکیدی تو

نقدینه

نقد بنده دفت اولدی میغف بیوده دل اولدی میج دغدغدن آسوده

احسن الهم اولان هر عضوی

کفران نعم ایتسه سزا فرسوده

دل نکاه انداز حسن در با اولدجه صانع نقش ازل صنعدن کاه ایلدیه

واوی حیرتخاده حفظی شکر کشته مال

سینه کوپ دست استغفار اولوفاطیه

مطلوب ایسه آسایش الراحة فی الوصف

دخواتک ایسه اقبال

الغرة فی العزلة

حق بیور یوقدر عبودیت لایونکار

کمزین حفظی توکم عفو ایند لطف بکار

حرف ایاء

اکتاب زیب اقبال مناهیه بنده بر نفس ترک ایلر یونفس خود درستی

مغفرت باب خدادن نا امید ولمینه

نسبت بخش ایکن لا تقنطوس جنتی

نسبت ادب ارم نوله تبسم یارب سکت اسما آلتیه ده کی غفاری

خالق توکم مغفرت عصیانده تاج توبه ایند بم سید استغفاری

حق خلاص ابن قولک دغدغه خاطر
 معنوی حکیمیه هم غامه دنیای
 نه صفا نفی خواطر له اولوب آسوده
 قومیه ذکر خنده اولده غم فردانی
 بر تو شمس نبوت فیضک انارید
 بکره ضرب بر دوله بو خیر امت دینی
 ابراستمداد حق در امت موحده
 اسفغانه اولان دامت و است
 بیت رب العزیز غمزه دعوت اولو
 اولکد حاصل قولک امر اہل سنت
 خدمتندن دور بزم بردم تجلی کلام
 حوڈ شاہ رسل و بر دی بجا بود لیت
 بر طرف الیمین دغدغه ناسوتی
 پنجہ فہم ایبہ سر حکم لاہوتی
 اسم اعظم ایلمہ تجلیل ابن کیم اسمای
 نومیہ سترق ایدر معبد بطن حوتی
 زیب و مستان اولو عبید کنہ کار
 قویہ ابدن نفس خود را زینت اولو
 رخصت نظارہ یارب بولمست چشم ہوا
 کورمدن ابر علاقه دلربای مہوشے

تہا بد دنیا ابد رزلف کر ہمیر نیبند
 صیدہ قابل شیوہ مرغ دل آوری
 سعد و بخشم جرج ناہمواردن ارباب
 بلین حکام برج سبغہ سیارہ

زمرہ اہل معاصیہ ایچہ ہونہ جہنم شہدی ہدیہم اعتبار جہلہ مقداری

صفوہ سومی معصیت اولہ نہ نظم ابدار

کسہ یک منظور می بارب ایلہ تباری

اہل حکہ ہدیہ حکمت نہ اولہ دغین ترک است کوکل مزالق تباری مباحثی

عجز آور حصول بہر درگت حکمتک

یا عالمہ بستر ظہور الحوادث

نسبت بخش ضمیرک معصیت اولہ دغین ایمنسون مغیر حوادث سببہ بی گنہ کی

قلب پاک صاف این شکر تقدیر حق

زنگہ اراہمت رومی صفوت آمینہ کے

کلمہ عصیان فراوان ایلہ باب حمہ کعبہ کو یکدہ محروم ایتہ بارب بندہ کی

باہر نہ باش آحق محشر وہ رسوا ایلہ

سر عجیب جملت نام اولان سر مندہ

اجلہ شاخ مستہدین یازنہ بند مرادم خاطر غمنا کہ اسعد اور وحانی

کیمی قطب ولایت کیمی سلطان بید

دل زوار غم فرسا صفا حلا و جد

اہل خد او عارف بابہ اولندرک کشف و سہود و عین تجتہ مرادی

ارواح قدسیانہ نو جہدہ قیل نظر جل خصیفت اکہ ز موزن ہدی

بر نطفه کیم اخلاط ابله مخروج اوله مهر غالب کور و رخصه پاکنده هوا

هر قطعه مناجات و رباعیه که حفظ

آمین و بیهم ابله همان خیر دیا

غور و رخصه غوطه خوار بحر عصیان الهامت غفران و ذنب فانی

نوله آه و انین توبه اول عرشه بیسته

تحت العفو من آنا م عبدک فاعفها

زاده طبع فقیرانه فرا بگو با رحمت الله عیب دیگی صفه جا

حفظی تاریخی احباب قبول ایلر

اثر ملک مبارک اوله ابد امی دعا

درستایش حضرت امیر سلطان

همه عرش برین بالای برج اولیا جنت آسار و صخره خضری برج اولیا

سند اهل تصرف موقف فرشتا بیافاق پر تو ز آبی برج اولیا

صاحب عالی ایدر ستغرف انوار خضر پایه معراج عالیجی برج اولیا

اشبان حکمتی قاف کرامت آفران آسمان پر واز اولو عنقای برج اولیا

جوهر اجزای خاکن بیش عالمها ریزه سنگ کوهر یکت برج اولیا

ایدر اقبال اولی الا بصیرت رخنه غمخسای برج اولیا

پیش قدم سر حلقه اسرار سجده ضد سبایی بلور همپای برج اولیا

کثر لا یحقی بکے اہل آبی برج اولیا	مستعد قبضہ تلوح رموزی اسکار
مستند در کاہنہ آبنامی برج اولیا	اہل حال منجہ انار روحانی
طائر ذات البروج احیای برج اولیا	اہم جرح قدس بان ارواح پاک غارین
حصن محکم مشہد ملکجا برج اولیا	تنبیہ گاہ عارف باندہ امان النجفین
کشف الکرلک نفعای برج اولیا	مبداء فیاض و انوار منجہ شہود
بومن ظاہر در ولی معنای برج اولیا	سبب سبب بارہ و شش نجومی برج محقق
خانقاہ اما سر برار برج اولیا	بادشاہ صورت و معنایہ ایشکجا
وقت آب شفا بخشای برج اولیا	مظہر عین کرامت اولہ عن اثر ایش
نور بخش در کہ ربک برج اولیا	ایندہ نقش بجلی حقیقت زارہ
بر تو لوح ضمیر اسمای برج اولیا	حالت اقوامی آیت مرقد روحانی
کاشن خلد برین صحرائی برج اولیا	عنبرین خاکی منجہ طبیب روح قدس
کان کوہر کتبہ پنهانی برج اولیا	نقشبند موجد آیینہ عالمنا
سر تجیب فکر ت دانای برج اولیا	سیر لاہوت حکیم غرقا بجہ ذکر قلب
ماورای مطلق قضای برج اولیا	جلوہ کمرآت دلہ صورت وحدانہ
آب و تاب رفعت نامی برج اولیا	نقش بر آب و دل چون بر تو مژدہ
استاد مسمند والامی برج اولیا	الش زکافخہ دولت یوق اعنما
اولمد فحہ موجبہ در بآمی برج اولیا	چشمہ مکر داب فرقدن نجات حله

جمد منصور اللوا حفظی شیوخ کلین
در آیت نور و فلاح اعلا برج اولیا

نشان کاغذی بو مجلدن تفلیب اوراق اولمیه

